

Inspraakverslag voorontwerp wijziging omgevingsplan en MER 'Stadshavens'

Het voorontwerp-omgevingsplan en het Milieueffectrapport Stadshavens hebben op grond van de Algemene Inspraakverordening Groningen 2005 van 16 februari tot en met 29 maart 2023 ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn konden insprekers schriftelijk en via het formulier op de gemeentelijke website hun mening over het plan kenbaar maken. De bewoners en ondernemers in en nabij het plangebied zijn hierover o.a. geïnformeerd via de tweede Stadshavens informatiekrant.

Op 8 maart 2023 zijn het voorontwerp-omgevingsplan en het MER toegelicht aan de gemeenteraad tijdens een werkbezoek.

Op zaterdag 11 maart 2023 is een informatieve wandeling georganiseerd voor omwonenden en andere geïnteresseerden. Op diverse plekken langs de route van de audiotour in het plangebied stonden informatiekraampjes waar bezoekers vragen konden stellen over de ontwikkeling van Stadshavens. Er zijn zo'n 100-150 bezoekers geweest deze dag.

Daarnaast was iedereen van harte welkom tijdens het wekelijkse spreekuur op woensdagmiddag tussen 14.00 en 16.00 uur. Hiervan is gebruik gemaakt door bijna 50 mensen. Er zijn inmiddels bijna 950 aanmeldingen voor de nieuwsbrief op de website. Mensen konden en kunnen nog steeds tijdens het inloopsprek-uur op het projectbureau Stadshavens op woensdagmiddag terecht voor vragen. Ook kunnen ze een afspraak maken via info@stadshavens.nl. Op dit email-adres zijn al verschillende vragen van mensen binnengekomen. Bijna iedere woensdagmiddag komen er bezoekers langs.

Tijdens de inspraaktermijn zijn 75 inspraakreacties en 7 reacties van overlegpartners ingediend. De NAM en Omgevingsdienst Groningen hebben aangegeven dat de stukken geen aanleiding geven voor het maken van opmerkingen.

De reacties van indieners R20, R21, R22, R25, R41, R42, R46, R53, R59, R60, R61, R62, R63, R64, R65, R66, R67, R68, R70, R71, R72, R73, R74 en R75 zijn identiek aan elkaar. Daarom worden die onder R20 tezamen behandeld.

Het gehanteerde systeem is als volgt. De kolom 'inspraakreactie' geeft de nummering van de inspraakreacties. Hierbij staat de 'R' voor een inspraakreactie. De 'O' staat voor een reactie van een overlegpartner. In het rechterdeel van de kolom 'inspraakreactie' is een samenvatting gegeven van de ingediende reactie. Indien een ingediende reactie uit meer onderdelen bestaat, is dat verder genummerd (a, b, c, etc.). In de kolom 'gemeentelijke reactie' wordt in het linker deel de ingediende reactie beantwoord. In het rechterdeel wordt aangegeven onder 'wijziging' of de ingediende reactie ook aanleiding heeft gegeven tot het aanpassen van het omgevingsplan (Ja: OP) of dat er geen aanleiding toe geeft (Nee). Als de reactie al dan niet aanleiding geeft voor een aanvulling op het MER, is dat ook aangegeven (Ja: MER of Nee: MER).

De zienswijzen op het MER worden niet apart behandeld. De ingediende reacties maken geen onderscheid of ze zich richten op het MER of het omgevingsplan. En veel gevallen richten de reacties zich op zowel het omgevingsplan als het MER.

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is op woensdag 15 maart 2023 op locatiebezoek geweest. Op 26 april 2023 hebben zij een toetsingsadvies uitgebracht over het MER voor Stadshavens.

Uit privacyoverwegingen is dit document voor persoonsgegevens geanonimiseerd. Organisaties zijn wel benoemd.

Samenvatting en beantwoording inspraakreacties omgevingsplan

	Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R1			
a.	<p>Indiener mist in de plannen aandacht voor passende zorg. Neem een centrale locatie op in het plangebied waar een gezondheidscentrum kan komen. Hier kunnen bijvoorbeeld een huisarts, tandarts, psycholoog, fysiotherapeut, wijkverpleging en (dag)opvang voor mensen met een geheugenprobleem gevestigd zijn. Dit zou goed passen in een gebouw met een industriële erfgoedstatus.</p>	<p>Bij de uitwerking op deelplanniveau zal duidelijker worden welke voorzieningen worden gerealiseerd. Er zal altijd eerst een behoefteonderzoek worden uitgevoerd, op basis waarvan vervolgens een stedenbouwkundig ontwerp en wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid. Uit een dergelijk behoefteonderzoek komt mogelijk ook de behoefte aan zorgfuncties naar voren. We kijken daarbij ook steeds of een functie niet al in de omgeving beschikbaar is. Het is de bedoeling dat Stadshavens een aanvulling wordt op de omgeving.</p>	Nee
b.	<p>Het parkeren moet ondergronds en in bovengrondse parkeergebouwen komen. Indiener verzoekt om in het plangebied op straatniveau parkeerplekken te reserveren voor zorgpersoneel.</p>	<p>We streven naar een autovrije openbare ruimte in Stadshavens, waar veilig en prettig gespeeld en gewandeld kan worden. Daarom wordt er geen parkeergelegenheid op straat gerealiseerd. Het is echter een terecht punt dat niet alleen bewoners binnen een acceptabele afstand kunnen parkeren. Zorgverleners kunnen terecht in de parkeervoorzieningen.</p> <p>Binnen een deelplan worden voldoende gebouwde parkeervoorzieningen gerealiseerd, waardoor de bereikbaarheid van de garage naar de woning van een hulpbehoevende minimaal zal zijn.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	We hopen dat mensen die een zorgfunctie uitoefenen, zoveel mogelijk op de fiets komen. Hulpdiensten kunnen overigens wel overal komen.	
c.	Het voedselbos in Kardinge en de appelbomen langs het Eemskanaal bij Ruischerbrug zijn in vele opzichten een succes. Het biedt gratis vers fruit, heeft educatieve functie, biedt een sociale verbinding en ontspanning. Een (beperkt) voedselbos en fruitbomen in het Havenpark dan wel elders in het plangebied kunnen volgens indiener een maatschappelijk succes worden. Ook stelt indiener voor om langs het Eemskanaal en/of het Winschoterdiep een aantal fruitbomen te planten.	Nee
d.	In de Oosterparkwijk zijn de afgelopen decennia veel voorzieningen verdwenen. Denk aan sportvelden, sporthal, bibliotheken en een zwembad. Indiener stelt voor om in Stadshavens een (buurt)sporthal te realiseren. Dit zou goed passen in een pand met een industriële erfgoedstatus. Zo kunnen nieuwe inwoners van Stadshavens en huidige inwoners van de Oosterparkwijk in of nabij hun eigen wijk sporten. Dit stimuleert ontmoeting en kan zorgen voor verbinding met de aangrenzende Oosterparkwijk.	Nee
e.	De mogelijke effecten op planten- en diersoorten zijn voldoende in beeld gebracht in het MER. Een ecologische quickscan is een momentopname en geeft een beeld van welke soorten we redelijkerwijs kunnen verwachten in het gebied en welke soorten daadwerkelijk zijn aangetroffen. Dit kan over twee jaar weer heel anders zijn.	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		Bij de concrete uitwerking per deelplan zal opnieuw en gericht ecologisch (veld-)onderzoek gedaan worden. Dan hebben we ook een duidelijker beeld van wat waar gaat komen.	
f.	Indiener verzoekt om de begrenzingen van het MER en het omgevingsplan op elkaar aan te sluiten.	We snappen de wensen van indiener, maar we kunnen de begrenzingen niet op elkaar afstemmen. Dat hoeft juridisch gezien ook niet. Voor het plangebied van de wijziging van het omgevingsplan zijn afspraken gemaakt en vastgelegd met alle grondeigenaren. Dat geldt niet voor alle andere percelen die buiten de omgevingsplanwijziging vallen. Omdat wel bekend is dat op die andere percelen op (langere) termijn woningen en voorzieningen gaan komen, zijn ze wel meegenomen in het MER.	Nee
R2			
a.	Indiener pleit voor behoud van het Betonbos als unieke plek waar stad en natuur samenkomen en culturele vrijplaats. Indiener ziet het Betonbos als een stuk vrijheid voor een andere manier van wonen: niet uitgebuit door een pandjesbaas, geen dure hypotheek, maar wel leven met de elementen en mindere voorzieningen. Laat de noodzaak van meer woningen bouwen niet ten koste gaan van een uniek stukje Groningen.	De gemeente is zich ervan bewust dat onze gemeente inwoners heeft die écht anders willen wonen: in caravans of in andere mobiele huizen. Soms vestigen deze bewoners zich (illegaal) op braakliggende terreinen in de gemeente. Het komt voor dat op verzoek van de eigenaar handhavend opgetreden wordt, in andere gevallen wordt de situatie langdurig gedoogd. Dat laatste is het geval geweest op de locatie Betonbos dat in eigendom is van een ontwikkelaar.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Het beleid rondom deze ‘stadsnomaden’ blijft altijd maatwerk. In onze Woonvisie Gemeente Groningen hebben we aangegeven dat we meer duidelijkheid willen geven over waar deze inwoners wel en niet bediend kunnen worden.</p> <p>In de Woonvisie wordt de prioriteit gelegd bij de groepen die moeten verhuizen, zoals vanuit het Betonbos. Daarom zijn we in gesprek met de eigenaar van het Betonbos en de bewoners en zoeken we zorgvuldig naar een andere locatie.</p>	
R3		
<p>a. Indiener maakt zich zorgen over de toenemende mobiliteit. Het kruispunt Damsterdiep/Petrus Campersingel slijt nu al dicht tijdens de spits. Hierdoor dreigt het UMCG onbereikbaar te worden. De eenvoudigste en kortste weg om vanuit Stadshavens/Oosterparkwijk de stad uit te gaan of naar de noordelijke wijken te gaan per auto, is via de Petrus Campersingel. Verbreden van deze weg kan niet. De infrastructuur is niet gebouwd op deze alsmaar toenemende mobiliteit.</p>	<p>Hulpdiensten beschikken over een kastje waarmee ze bij uitruk bij stoplichten groen licht kunnen krijgen. Tevens kan er door de hulpdiensten gebruik worden gemaakt van de busstrook.</p> <p>Uit het verkeersonderzoek (zie blz. 104 uit het MER) blijkt dat de Europaweg en de Petrus Campersingel relatief druk zijn. De toename van de verkeersdruk door Stadshavens is echter relatief beperkt ten opzichte van de nu aanwezige functies in het gebied. De openbare ruimte in Stadshavens wordt autovrij, waar het fijn wandelen en fietsen is. We zorgen voor goede fietsenstallingen.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		<p>Langs het Damsterdiep en langs de Eemkanaalkade Noordzijde worden brede fietspaden in een asfaltverharding aangebracht. De (doorfiets-)route op de Eemkanaalkade Noordzijde krijgt een eigen brug tussen huidige Brandweerkazerne en de nieuwbouw van Stadhavens.</p> <p>Daarnaast kan er onder de Oosterhavenbrug door gefietst worden. Hierdoor wordt het verkeerslicht Damsterdiep/Petrus Campersingel vermeden wat zowel de doorstroming van het autoverkeer als fietsverkeer bevordert. Ook is de wijk goed ontsloten door de vele busroutes aan het Damsterdiep en de Sontweg. De bussen krijgen vrij liggende bushaltes, wat ook weer ten goede komt aan de doorstroming van het autoverkeer. Door al deze maatregelen proberen we ervoor te zorgen dat bewoners zoveel mogelijk de auto laten staan en dat de doorstroming van het autoverkeer verbetert.</p>	
b.	Indiener stelt voor om de fietsbrug in het verlengde van het Balkgat te plaatsen, richting de Kaag. Zo sluit de brug beter aan op de Oosterparkwijk en is hij meer uitnodigend voor voetgangers en fietsers uit deze wijk.	De plek van de fietsbrug komt centraal in de wijk Stadshavens te liggen, op een logische route naar bijvoorbeeld de huidige Jumbo en Lidl. Vanuit de Oosterparkwijk bereik je de fietsbrug via een nieuwe nog aan te leggen route door Stadshavens. Hiermee wordt optimaal aangesloten op de Oosterparkwijk, maar sluit het ook goed aan op de doorfietsroute naar Meerstad.	Nee
c.	Indiener memoreert aan de geschiedenis van het Certe-gebouw. De huidige binnenplaats was vroeger een schoolplein en fietsenstalling. Het Certe-gebouw was een school. Het Holtstek is er later tegenaan gebouwd.	Wij danken indiener voor deze toelichting. De geschiedenis is bekend bij ons.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>d. Indiener geeft aan dat zijn familie al jaren verbonden zijn aan de Damsterbuurt. De straatnamen Balkgat, Zagerij en Holtstek ontleen hun namen aan de firma van Houten in de 19^e eeuw. Aan het Damsterdiep, ter hoogte van de Professor Rankestraat, zat tot eind jaren 60 een brandstoffenwinkel (steenkolen). De Damsterbuurt (Zagerij, Holtstek en Balkgat) is gerealiseerd in 1981. Indiener is betrokken geweest bij de bewonerscommissie en heeft er mede voor gezorgd dat er een speelgelegenheid aan de Holtstek is gerealiseerd.</p>	<p>Wij waarderen de betrokkenheid van indiener. Bedankt dat indiener dit met ons wilde delen.</p>	<p>Nee</p>
<p>R4</p>		
<p>a. Indiener kan zich in grote lijnen vinden in de plannen tot nu toe. Indiener is het eens met de ontwikkeling van Stadshavens naar een hippe woonwijk à la Oostelijk Havengebied in Amsterdam.</p> <p>Voor indiener is met name van belang hoe de bebouwing eruit gaat zien. Bouwhoogtes maken niet zoveel uit, omdat indiener aan de zuidkant van het gebied woont. Gehoopt wordt op bijzondere architectuur, bijvoorbeeld woontorens met groene gevels (in de vorm van planten).</p>	<p>Wij danken indiener voor de positieve woorden. Het is ook onze insteek om hier een woonwijk te realiseren met bijzondere architectuur. Bij de uitwerking op deelplanniveau zullen we hiervoor ook regels voor de beeldkwaliteit opstellen.</p> <p>We hebben zeker ambities op het gebied van natuurinclusief bouwen en sluiten hiervoor aan bij de leidraad natuurinclusief bouwen die door de gemeente is opgesteld.</p>	<p>Nee</p>
<p>b. Indiener wil als overbuurman nadrukkelijk aangeven dat er meerdere overburen zijn die pleiten voor mooie bebouwing en geen behoud van het Betonbos als park. Indiener is op de hoogte van de overlast van omwonenden van o.a. stadspark, Noorderplantsoen en het stadsstrand bij Dot. Dergelijke overlast wil indiener nadrukkelijk niet in Stadshavens.</p>	<p>De opmerking van indiener is helder en sluit aan bij onze keuze voor het Havenpark.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
c.	Indiener hoopt op een betere ontsluiting van het verkeer vanaf de huidige De Kaai/Het Hout op de Sontweg.	Het woongebied rondom De Kaai en Het Hout vallen buiten het plangebied van Stadshavens. Er zijn bovendien geen signalen dat dit gebied niet goed is aangesloten op de Sontweg. Met de ontwikkeling op de locatie van de politie en de Veiligheidsregio wordt de ontsluiting van het gebied nogmaals goed bekeken.	Nee
d.	Indiener wenst de gemeente succes met de verdere ontwikkeling en hoopt dat het vlot ontwikkeld wordt.	Wij danken indiener voor deze opmerking.	Nee
R5			
a.	Indiener vreest dat 5-9 bouwlagen aan de zijde van het Damsterdiep en het planten van extra bomen leidt tot het wegnemen van licht in de schipperswoningen aan de overzijde van het Damsterdiep. Deze woningen zijn voor hun leefklimaat en verwarming (via zon door de hoge ramen aan de voorzijde van de woning) afhankelijk van het licht. Dit zal zeer waarschijnlijk weggenomen worden door de voorgenomen plannen. Daarom pleit indiener voor een lichtstudie die de gevolgen van de hoge bebouwing en bomen in kaart brengt. Vervolgens kan dan een plan opgesteld worden om de visserswoningen leefbaar te houden. Denk hierbij aan lagere bebouwing aan het Damsterdiep, extra isolatie van de visserswoningen, een bijdrage in de energiekosten, aangepaste groenplanning, etc.	De gemeente beschouwt de nieuwe stedelijkheid in Stadshavens als de nieuwe standaard voor binnenstedelijke verdichting. Dit staat ook zo beschreven in de vastgestelde omgevingsvisie 'Levende Ruimte'. Het is nodig om hoger te bouwen, zodat er meer openbare, groene ruimte gecreëerd kan worden op straatniveau en om een gevarieerd en betaalbaar woningaanbod te kunnen bouwen. Bovendien doen we op deze manier geen of beperkt beroep op het buitengebied. Hoogbouw dient als middel om ook sociale huur, middenhuur en goedkope koop mogelijk te maken in een plan. Hoogbouw staat nooit op zichzelf, maar zal goed worden ingepast in de omgeving, in de plattegronden en de architectuur. Daarbij is het goed te realiseren dat er variatie zal zijn in hoogte en dat	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>de gebouwen zich door openingen niet zullen manifesteren als een lange muur.</p> <p>Voor het MER is overigens een bezonningsstudie uitgevoerd op basis van een fictief ontwerp (bijlage 10 bijlagenboek MER). Hieruit blijkt dat er in het voorjaar en de herfst weliswaar in de ochtend iets meer schaduw kan optreden, maar na 11.00 uur is dat effect al helemaal weg. In de zomer raakt de schaduw van de beoogde nieuwbouw niet de bestaande woningen aan het Damsterdiep. Voorlopig is de verwachting dat de schaduwwerking van de nieuwbouw op de visserswoningen beperkt is.</p> <p>Bij de uitwerking op deelplanniveau zal dit opnieuw onderzocht worden. Op dat moment ligt er ook een concreet stedenbouwkundig plan.</p>	
<p>b. De woningen aan het Damsterdiep 166 t/m 204 zijn afhankelijk van parkeermogelijkheden aan de overkant. Ze zijn niet via de achterzijde bereikbaar. Graag ziet indiener een oplossing voor het vervallen van de huidige straatparkeerplaatsen bij de containerwoningen.</p>	<p>De woningen aan het Damsterdiep maken deel uit van de Oosterparkwijk. Hiermee is het parkeerregime van de Oosterparkwijk van toepassing. De afgelopen jaren konden de bewoners (gratis) gebruik maken van de parkeerplaatsen aan de overkant. Dit betekent echter niet dat hiermee een recht op eigen parkeerplaatsen is opgebouwd. Deze plekken zijn ook niet specifiek toegewezen aan de bewoners en kunnen ook gebruikt worden door anderen.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER	
	We begrijpen heel goed dat deze veranderende situatie consequenties kan hebben voor de bewoners. Op deelplanniveau gaan we graag in overleg met de bewoners om te kijken naar mogelijke oplossingen.		
c.	Indiener vraagt om een verspringende rooilijn toe te passen zodat de nieuwbouw aan de zijde van het Damsterdiep minder massaal oogt.	Voor de uitwerking op deelplanniveau wordt een stedenbouwkundig ontwerp gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar de omgeving en hoe de nieuwe bebouwing daarin past. Er wordt onder meer gedacht aan een deels verspringende rooilijn, te verspringen in bouwhoogte en openingen te creëren tussen de bebouwing zodat deze niet oogt als een grote wand.	Nee
d.	Indiener verwacht dat met het geringe aantal parkeerplekken in Stadshavens de parkeerdruk in de Oosterparkwijk zal toenemen. Kom met een plan om dat te voorkomen.	Stadshavens kent een eigen parkeerbalans die is afgestemd op het beleid van de gemeente Groningen. Zoals nu is voorzien, zal dit niet leiden tot een toenemende parkeerdruk in de Oosterparkwijk. Op dit moment mag er in de avond gratis geparkeerd worden in de Oosterparkwijk. We gaan onderzoeken of een uitbreiding van het betaald parkeren tot 22.00 uur in de Oosterparkwijk tot een betere situatie leidt ten opzichte van de huidige situatie.	Nee
R6			
a.	Indiener zou het erg jammer vinden als het Betonbos verdwijnt. Het valt hem zwaar dat steeds meer van dergelijke vrijplaatsen verdwijnen. Dit soort terreinen hebben een grote waarde voor indiener en anderen om contact met	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>elkaar te hebben, anders dan de gemeente aanbiedt. Het is een plek die zeer bijzonder is, spontaan, naturel, ontdaan van pretentie, ambitie en belangrijk voor connectie, verbinding.</p>		
<p>b. Volgens indiener is het niet waar dat bomen zich niet zouden wortelen op betonplaten. Een boom vindt zijn grip en valt niet zomaar om.</p>	<p>Door Stedelijk Groen is een onafhankelijk onderzoek gedaan naar een aantal bomen in het Betonbos (bijlage 13 MER). Een aantal bomen die op een betonplaat staan kunnen niet doorgroeien en hebben een groeiplaats van ca. 25 cm, terwijl gemiddeld 80 cm normaal is. Dit kan problemen voor de stabiliteit van de bomen veroorzaken, waardoor de veiligheid van mensen in gevaar komt.</p> <p>Als houtopstanden in de gemeente Groningen bij ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk in de knel komen, moet een Bomen Effect Analyse (BEA) uitgevoerd worden. Dat wordt voor Stadshavens ook gedaan. Een dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijk bureau, waarbij ook gekeken wordt naar de conditie van de bomen.</p>	<p>Nee</p>
<p>c. Indiener beseft dat de locatie, aan het water gelegen, van kapitale waarde is. Volgens indiener is er ruimte zat voor woningbouw langs het water, maar er is ook grote behoefte om plekken als deze te behouden.</p>	<p>De in januari 2022 vastgestelde omgevingsvisie 'Levende Ruimte', en daarvoor de omgevingsvisie 'Next City', geven enkele kaders voor de ontwikkeling van Stadshavens aan.</p> <p>Dat het Betonbos op dit moment waarde heeft voor bepaalde diersoorten, bewoners en omwonenden is duidelijk. Het is een bijzondere plek in de stad. Daarom is al eerder in de planvorming van Stadshavens gekeken of</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		<p>het mogelijk en wenselijk is om het Betonbos te behouden. Dit blijkt een te grote uitdaging. Dit heeft in het kort te maken met de eigendomssituatie, de staat van het groen en de noodzaak om in een parkomgeving ook ruimte te creëren voor (recreatieve en sportieve-) activiteiten. Daarnaast heeft de locatie van de zandoverslag beperkingen voor intensievere woningbouw vanwege milieuzones en kabels en leidingen. De uitgebreidere afweging kunt u nalezen in de nota Toelichting Betonbos (dit document wordt als bijlage bij de motivering van het omgevingsplan opgenomen).</p> <p>Uiteindelijk maakt de gemeenteraad de keuze over het al dan niet behouden van het Betonbos. We hebben de mogelijke consequenties hiervan zo goed mogelijk in beeld gebracht.</p>	
d.	Het zou ook een broedplaats kunnen zijn om verder te ontwikkelen. Bijvoorbeeld gebruikers van de Suikerzijde zouden hier ook een plek kunnen krijgen. Denk aan een geluidsdichte plek voor muzikanten om te jammen en te experimenteren. Culturele professionele plaatsen hebben ook een basis op dit soort plekken.	Zie onze reactie op R6a, b en c.	Nee
R7	Vereniging Groninger Motorbotenclub (GMC) en de Witte Zwaan		
a.	De GMC is beheerder van de jachthavenclub. De Stichting De Blauwe Zwaan verricht sociaal/cultureel werk voor vooral oud-varenden op het sociëteitschap de Witte Zwaan. Beide zijn gesitueerd aan het Eemskanaal Noordzijde, waar het Eemskanaal kruist met het Verbindingskanaal.	We danken indiener voor deze reactie. In de audiotour is niet de gehele geschiedenis benoemd van het gebied, mede gelet op de lengte van de tour. Daardoor zijn er bepaalde punten weggelaten.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Beide organisaties zijn reeds lang aanwezig en werkzaam in de stad Groningen. De GMC bestond vorig jaar 100 jaar en het sociaal/cultureel werk voor oud-varenden bestaat ook al sinds de 50er jaren.</p> <p>De jachthaven wordt genoemd in het voorontwerp en bij het informatiepunt 10 van de audiotour. De Witte Zwaan is echter niet terug te vinden en te horen. Indieners vinden dat een omissie.</p>	<p>In een omgevingsplan, en in de motivering ervan, worden niet alle aanwezige bedrijven in het gebied genoemd. Dat De Witte Zwaan niet is genoemd, betekent niet dat we geen oog hebben voor deze partij. We zijn en blijven daarom ook in gesprek met de GMC en De Witte Zwaan.</p>	
<p>b.</p> <p>Voor beide organisaties geldt dat deze gemotoriseerd bereikbaar (vaak voor ouderen) moeten blijven. De leden van de GMC brengen en halen spullen voor hun boot en verrichten werkzaamheden aan boord. De leden en bezoekers van de Witte Zwaan komen om aan activiteiten te kunnen deelnemen. De Witte Zwaan doet ook dienst als opbergruimte voor de jachthaven. Zonder parkeerruimte kunnen beide organisaties niet bestaan.</p> <p>Ook hulpverlenings- en bevoorradingsdiensten, taxi's, vuilophaaldiensten en voor het legen van de tanks van vuilwaterpomp van plezierboten moeten dicht bij de haven en De Witte Zwaan kunnen komen.</p> <p>Beide organisaties willen samen met de projectorganisatie een oplossing zoeken voor de problemen die ontstaan door het geplande 'auto- en motorvrij' maken van het gebied.</p>	<p>De wensen van GMC en Stichting De Blauwe Zwaan zijn helder. Onlangs is een eerste sessie geweest om deze verder te bespreken. Ook bij het ontwerp van het betreffende deelplan worden GMC en Stichting de Blauwe Zwaan nauw betrokken.</p> <p>De concrete uitwerking vindt op deelplanniveau plaats. Graag gaan we samen met beide partijen op zoek naar mogelijke oplossingen.</p>	Nee
<p>c.</p> <p>De stichting De Blauwe Zwaan beheert met vrijwilligers de Witte Zwaan. Dit schip wordt ook regelmatig gebruikt voor vergaderingen van de GMC en andere verenigingen. Het aantal aanwezigen kan wel oplopen tot zo'n 80-100 personen.</p> <p>De eigen leden en ook de leden van de andere verenigingen komen vaak uit noodzaak met de auto. De leden van het zangkoor de Wilde Zwanen treden</p>	<p>Zie onze reactie bij R7b.</p> <p>Vanuit het projectbureau Stadshavens vinden er gesprekken plaats met de stichting De Blauwe Zwaan en de GMC. In deze gesprekken zijn meerdere mogelijkheden besproken, ook in relatie tot tijd.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>regelmatig op in tehuizen in en rondom de stad. Voor ieder optreden moeten dan de versterkers e.d. van het schip worden gehaald. Bereikbaarheid is essentieel.</p>		
<p>d. De huidige jachthaven is aan de kleine kant, er is een wachtlijst van zo'n 40 boten. Men moet jaren wachten om een ligplaats te verwerven. Een (geringe) uitbreiding van de haven zou een verlichting betekenen. Ook vele passanteboten weten de haven goed te vinden.</p> <p>GMC als haven in het nieuwe Stadshavens is aantrekkelijk voor toekomstige bewoners en mogelijk ook voor restaurant(s), terrassen e.d. De huidige haven beschikt niet over een kantineruimte/clubruimte om bijeenkomsten te houden. De Witte Zwaan biedt daartoe wel de gelegenheid. De GMC houdt hier o.m. kaart- en sjoelavonden, vergaderingen, cursussen en trainingen e.d.</p>	<p>De wensen van GMC en Stichting de Blauwe Zwaan zijn helder. Onlangs is een eerste sessie geweest om deze verder te bespreken. In de sessie is de behoefte aan een plek voor kantoor, vergaderen en activiteiten besproken. Mogelijk zijn er ook andere oplossingen om deze functies te huisvesten, bijvoorbeeld in de bebouwing om de haven heen. Bij het ontwerp van het betreffende deelplan wordt dit nader onderzocht. GMC en Stichting De Blauwe Zwaan worden daar nauw bij betrokken.</p> <p>De jachthaven zelf wordt op voorhand niet groter.</p>	Nee
R8		
<p>a. Het is onvermijdelijk dat het Betonbos in de huidige vorm blijft bestaan. Maar daarmee gaat wel veel natuur verloren binnen het gebied. Indiener dringt erop aan dat deze natuur niet verloren mag gaan. Herplant geen bomen buiten het plangebied Stadshavens.</p>	<p>Onze insteek is om de natuurcompensatie binnen het plangebied een plek te geven. Dat gebeurt onder meer in het Havenpark, maar ook in het nieuwe park bij de sluis en bijvoorbeeld langs het Damsterdiep.</p> <p>Op basis van de gemeentelijke 'Beleidsregels APVG Behoud van groep: kap en herplant 2022' geldt een herplantplicht in de directe omgeving (binnen een straal van 500 m).</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
b.	Een beter idee is het om op de plek van het Betonbos een openbaar park te maken. Gecombineerd met een brug ter hoogte van Balkgat een goedkope oplossing voor behoud van natuur die toegankelijk is voor mensen.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.	Nee
R9			
a.	Er zijn bomen gepland direct aan de voorzijde van de woningen aan het Damsterdiep. In de huidige situatie heeft de woning van indiener volop zon. Voordeel hiervan is dat de zon in de winter volop het huis verwarmt. Dit heeft een positief effect op de energiekosten. Ook heeft dit een positieve invloed op de mentale gezondheid. Kan er gekeken worden naar bomen die geen grote kruin hebben en dus optimaal zon doorlaten in de winter en ook in de rest van het jaar?	Wij kunnen hierover nu geen garanties geven. Dit heeft ook met beleving te maken. Zo zijn bomen bijvoorbeeld in de winter kaal, daardoor vindt de zon beter zijn weg. Maar in de winter schijnt de zon minder dan wel korter. Daarentegen is hittestress ook een opgave. Bomen zorgen ervoor dat het minder heet wordt. Dat heeft dan weer een positieve invloed op de mentale gezondheid van mensen. De plek en soort bomen is nog niet bekend. Wij zullen uw suggestie meenemen.	Nee
b.	Indiener pleit voor maximaal 5 bouwlagen, anders wordt het Damsterdiep omsloten door hoogbouw. Aan de achterzijde van de woningen staat al een flat. Te hoge bebouwing zal belemmerend zijn voor voldoende zonlicht in de woning.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie over bouwhoogte ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R5a. Voor het MER is een bezonningsstudie uitgevoerd op basis van een fictief ontwerp (bijlage 10 bijlagenboek MER). Hieruit blijkt dat er in het voorjaar en de herfst weliswaar in de ochtend iets meer schaduw kan optreden, maar na 11.00 uur is dat effect al helemaal weg. In de zomer raakt de schaduw van de beoogde nieuwbouw niet de bestaande woningen aan het Damsterdiep.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Voorlopig is de verwachting dat de schaduwwerking van de nieuwbouw op de visserswoningen beperkt is. Door de herinrichting van het Damsterdiep, zal er ook een ruime afstand zijn tussen de bestaande en de nieuwe bebouwing.</p> <p>Per deelplan zal een stedenbouwkundig ontwerp opgesteld worden. Dit is een tekening van de gewenste inrichting met daarop alle elementen die ruimte vragen, zoals gebouwen, straten en groen. Aan de hand daarvan kan concreter bekeken worden of de nieuwbouw effecten heeft, zoals vermindering van zonlicht, op de bestaande woningen aan het Damsterdiep, zoals de visserswoningen.</p>	
R10		
a.	<p>Indiener is het niet eens met het verdwijnen van het Betonbos. Dit is een laatste toevluchtsoord voor wilde dieren en belangrijk voor de biodiversiteit. Het bos heeft een belangrijke waarde om stikstof tegen te gaan.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Stadshavens wordt fasegewijs ontwikkeld. Elk deelplan wordt een afgerond stukje wijk, dus met woningen inclusief openbare ruimte. Hierin zal ook plek zijn voor groen. Daardoor zal er ruimte zijn voor planten en dieren om, indien nodig, binnen Stadshavens andere plekken te vinden.</p>	
<p>b. Ook oude dode bomen hebben waarde. Hier zit volgens indiener meer waarde in dan in levende bomen. Denk aan (kleine) beestjes, schimmels en planten.</p>	<p>Dode bomen hebben inderdaad ecologische waarde. Maar ze kunnen ook gevaarlijk zijn. Daarom halen we ze op drukke plekken weg. Zeker als het gaat om rechtop staande dode bomen. Op locaties met weinig risico op het ontstaan van letsel en schade, kijken we of de boom behouden kan worden. Ook kan het zijn dat bomen toch weg moeten vanwege nieuwe inrichting van de ruimte. Mogelijk dat we op bepaalde locaties, zoals het park, oude, dode bomen neerleggen ten behoeven van een ecologische waarde. Maar daar kunnen we op dit moment geen zekerheid over geven.</p>	<p>Nee</p>
<p>c. Bij de koop van de woningen naast het Betonbos zijn inwoners akkoord gegaan met de huidige situatie. Nu worden deze inwoners niet gehoord.</p>	<p>Bij het maken van de plannen zijn natuurlijk de bestaande bewoners belangrijk. Hiervoor is o.a. een klankbordgroep opgericht, zijn/worden er individuele gesprekken gevoerd, (inloop)bijeenkomsten georganiseerd en kan op verschillende (formele) documenten gereageerd worden.</p> <p>Al bij de vaststelling van de eerste omgevingsvisie (The Next City) is de ontwikkeling van de Eemskanaalzone/Sontweg en geleidelijke transformatie van huidige</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		<p>en voormalige bedrijventerrein (waar Stadshavens het 1^e deelgebied van is) als prioritaire ontwikkellocatie voor woningbouw genoemd. Daarin is het Betonbos niet als te behouden genoemd.</p> <p>Als gevolg van het ontwikkelen van een (voormalig) bedrijventerrein naar een nieuw stadsdeel, zijn veranderingen in de omgeving niet te vermijden. Wij zijn van mening dat wij een gedegen afweging hebben gemaakt van, enerzijds de belangen van de bestaande bewoners, en anderzijds de woon- en voorzieningenbehoefte van de stad. Bij de concrete uitwerking van de plannen voor de locatie Betonbos zullen we de omwonenden opnieuw betrekken.</p>	
d.	De bewoners van het Betonbos brengen ook diversiteit. Zij moeten worden gekoesterd en gezien worden als volwaardige burgers van de gemeente Groningen.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
R11			
a.	Indiener stelt voor om voor zowel het totale plan als voor de deelplannen uit te gaan van tenminste 30% sociale huurwoningen. Hieraan is een groot tekort. Realiseer daarbij een variatie van woningtypen, met een mix van koop/huur, eengezinswoningen/appartementen, woningen voor starters, alleenstaanden, gezinnen en senioren. Houdt vanaf het begin ook rekening en ruimte voor mensen die aangewezen zijn op hulp en begeleiding. Zo creëren we een echte diverse, inclusieve wijk met een gemêleerde bevolkingssamenstelling.	De in januari 2022 vastgestelde omgevingsvisie 'Levende Ruimte', en daarvoor de omgevingsvisie 'Next City', geven enkele kaders voor de ontwikkeling van Stadshavens aan. Ook onze Woonvisie beschrijft onder meer dat de Oosterparkwijk al voorziet in een hoog aandeel sociale huur. Daarom ligt de focus in Stadshavens meer op de middengroepen.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER	
	<p>In de samenwerkingsovereenkomst met partners in Stadshavens is afgesproken dat er 15% sociale huur en tenminste 10% middenhuur komt. Voor het bepalen van de percentage is niet alleen naar Stadshavens gekeken maar ook naar Oosterparkwijk waar het percentage sociale huur fors hoger ligt. Met de toevoeging van Stadshavens wordt de Oosterpark gevarieerder. De overige 75% zal ook bestaan uit een diversiteit van woningen waarbij betaalbaarheid een belangrijk aandachtspunt is. Voor ieder deelplan wordt een behoefteonderzoek uitgevoerd, op basis hiervan wordt het programma per deelplan bepaald.</p> <p>De gemeente is eigenaar van de locatie van de brandweer en politie. Hiervoor is het programma nog niet vastgesteld.</p>		
b.	<p>Pas de bestaande natuur van het Betonbos in in de plannen en verbindt dit met het nieuwe groen. Vitaliseer het gebied met oude bomen (schoonmaken, betonplaten eruit, nieuwe aanplant) en zorg voor aansluitende groene zones in de nieuwe bebouwing. Daarmee krijgt de nieuwe wijk ook een rol voor opvang van warmte, water, geluid, broed- en verblijfplek van vogels en andere dieren. De realisatie van het Havenpark is te ver weg in de tijd. Om nu al het Betonbos te kappen lijkt in strijd met de groene ambities van de gemeente Groningen.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.</p> <p>Er zal wel worden gekeken of het uitvoeringstechnisch mogelijk is om de bomen van het Betonbos elders in Stadshavens te herplaatsen.</p>	Nee
c.	<p>Bevorder dat Stadshavens een wijk wordt met smoel en kleur. Maak geen gesloten gevelwanden langs het Eemskanaal en het Damsterdiep met binnenterreinen die omsloten worden door massieve bebouwing. Maar bouw met</p>	<p>Voor de uitwerking op deelplanniveau wordt een stedenbouwkundig ontwerp gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar de omgeving en hoe de nieuwe bebouwing</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>variatie in hoogte, volume en vorm. Geef woningen lucht door slimme, speelse plaatsing.</p> <p>Creëer ruimte voor alle mogelijke ontmoetingen. De unieke locatie met zijn eigen cultuurhistorische én natuurhistorische elementen vraagt om originele bouwplannen. Trek lijnen van karakteristieke elementen uit de historie (oude balkgaten en slootjes, scheepswerven, havens, scheepvaart, graanoverslag, pakhuizen, schipperswoningen) door naar het heden. Zet creativiteit in van historici, kunstenaars, ecologen, betrokken buurtbewoners etc. en creëer zo een opvallende, kleurrijke, duurzame en leefbare wijk waar het goed wonen en leven is.</p>	<p>daarin past. Er wordt onder meer gedacht aan een deels verspringende rooilijn, te verspringen in bouwhoogte, openingen te creëren tussen de bebouwing zodat het niet oogt als een grote wand.</p> <p>Verbinding en ontmoeting zijn belangrijke elementen van de doorwaardbaarheid van het gebied. Behoud van cultuurhistorisch erfgoed is ook een van de belangrijkste punten waarnaar gekeken wordt. Binnen het plan is verder ook aandacht voor (kleine) pleinen voor ontmoeting en spelen.</p> <p>Bij de uitwerking op deelplanniveau worden diverse disciplines betrokken, waaronder ecologie. Bij de concrete uitwerking van de deelplannen zullen we de omwonenden betrekken.</p>	
<p>d. Betrek bewoners van aanpalende straten en buurten (naast de formele inspraakmomenten) in het verdere proces bij de uitwerking. Maak gebruik van hun kennis en inzichten. Betrek hen via workshops, brainstormsessies, in projecten bij alle stappen. Dit zal zorgen voor veel energie en creativiteit en zal de kwaliteit van de uiteindelijke resultaten ten goede komen.</p>	<p>Bij de uitwerking van de deelplannen, en bijvoorbeeld het Damsterdiep en de kade, zullen we zeker omwonenden betrekken in verschillende werkvormen. We beginnen de participatie over de deelplannen steeds met een startbijeenkomst. Daarin bespreken we wensen en zorgen vanuit de omwonenden en lichten we de uitgangspunten vanuit Stadshavens toe. Dan gaat het bijvoorbeeld om het programma (aantal woningen en voorzieningen). In één of meerdere volgende sessies bespreken we het ontwerp. Daarbij zullen we steeds helder aangeven waar de ruimte voor inbreng zit.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
e.	Indiener dringt met klem aan op bijstelling van het concept-omgevingsplan en op aanpassing van het verdere ontwikkelproces: méér sociaal en divers, méér natuur, méér creativiteit en variatie en méér actieve bewonersparticipatie.	Gezien onze reactie op de hierboven aangedragen punten, zien wij geen reden om het omgevingsplan hierop aan te passen.	Nee
R12			
a.	Indiener is het niet eens met de volgorde van de geplande bouw. Als de wijk voor een groot deel klaar is en de plannen heel duidelijk liggen, is het een betere tijd om ook het stuk op het Betonbos te gaan ontwikkelen. Zo kunnen de mensen en dieren die er wonen hier langer verblijven. Dan is er op de andere aangrenzende kavels ook al nieuwe begroeiing en beplanting aanwezig. Groen dat al meer gegroeid is en daardoor meer waarde heeft voor de dieren. Zo kunnen er wel nieuwe woningen worden gerealiseerd en wordt niet een groep mensen en een belangrijk stuk natuur weggestuurd voordat het nodig is.	De fasering van west naar oost is onder meer nodig voor de aanleg van ondergrondse infrastructuur dat allemaal in het nieuwe tracé van de kade van het Eemskanaal komt te liggen. Ontwikkelen in een andere volgorde zorgt ervoor dat nieuwe bewoners veel overlast zullen ervaren van de bouwwerkzaamheden op en rondom Betonbos.	Nee
b.	De woonvorm op het Betonbos voldoet helemaal aan een grote wens om in de stad ook woonplekken aan te bieden voor alternatieve manieren van wonen.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
c.	Daarnaast zorgt het behoud van het Betonbos voor meer groen in de stad, wat o.a. helpt tegen de opwarming van de stad in de zomer.	Het is onze intentie om op meerdere plekken in Stadshavens groen en waterberging toe te voegen en schaduwplekken te creëren, zodat het hele nieuwe woongebied koeler wordt. Zo creëren we ook een groenstructuur die een ecologische samenhang kan vormen met elkaar.	Nee
R13			
Bewonersorganisatie Oosterparkwijk			

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>a. <u>De sociale interactie.</u> In een eerdere reactie heeft de bewonersorganisatie aangegeven dat het belangrijk is dat er bij de bouw van de woningen en de inrichting van de openbare ruimte rekening wordt gehouden met de noodzaak dat bewoners elkaar kunnen ontmoeten en een buurtgericht sociaal netwerk kunnen opbouwen. Het op allerlei manieren ondersteunen van buurtbewoners is alleen mogelijk als in en rond de wooncomplexen en in de openbare ruimte de mogelijkheid voor daadwerkelijke ontmoeting bestaat. Het MER spreekt hierover slechts in algemene bewoordingen. Er wordt vrijwel geen aandacht besteedt aan de inrichting rond de woningen. Ook zijn er geen eisen of voorwaarden hierover opgenomen in het MER. Het MER schiet hierop tekort. Verwacht wordt dat de gemeente het beleid hierop daadkrachtig toespitst op dit onderwerp. Neem als gemeente het voortouw bij het bouwen van een wijk waarin naast architectuur, natuur en duurzame energie de sociale interactie tussen bewoners een speerpunt is.</p>	<p>Wij ondersteunen de opmerking van de bewonersorganisatie dat de sociale interactie tussen bewoners, zowel huidige als nieuwe, een belangrijk aandachtspunt is. Echter, dat is niet iets dat te vatten in een concrete omgevingsplanregel. Maar het is zeker een aandachtspunt dat bij de concrete uitwerking op deelplanniveau betrokken wordt.</p> <p>De inrichting van de openbare ruimte rond de bebouwing en de koppeling met bestaande bebouwing is onderwerp van gesprek bij de uitwerking van de deelplannen waarbij we omwonenden betrekken.</p>	Nee
<p>b. Neem regels op over gebiedsinrichting waaraan ontwikkelaars moeten voldoen. Verder wordt gedacht aan een seminar waar ontwikkelaars, gemeenten, architecten en specialisten uitgebreid met elkaar in gesprek gaan over sociaal interactief bouwen en het belang van een sociaal interactieve openbare ruimte.</p>	<p>De inrichting van de gebieden valt onder de verantwoordelijkheid van Stadshavens BV. Sociale ontmoeting is een belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van het gebied.</p> <p>De suggestie voor het organiseren van seminars met ontwikkelende partijen en specialisten e.d. nemen we mee bij de concrete uitwerking.</p>	Nee
<p>c. De bewonersorganisatie maakt zich zorgen over de genoemde 33.000 m² commerciële ruimtes in het totale project. Gevreesd wordt voor winkelpuien die 's avonds donker zijn en waar geen sociale controle is. In hoeverre draagt dit bij aan zinvolle sociale interacties.</p>	<p>De genoemde 33.000 m² voorzieningen worden niet allemaal commerciële ruimtes. Ook reguliere maatschappelijke voorzieningen en werkruimtes horen hieronder. Er komen dus niet enkel winkelpuien. Het inpassen van de</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	voorzieningen vraagt om zorgvuldigheid. Dit wordt nader uitgewerkt per deelplan.	
<p>d. <u>De relatie tussen Oosterparkwijk en Stadshavens.</u> In de eerste stukken over de ontwikkeling van Stadshavens werd gesproken van een uitdagende en uitnodigende verbinding tussen de 'oude' Oosterparkwijk en de voorgenomen uitbreiding. Het MER geeft echter het gevoel dat Stadshavens losstaat van de rest van de wijk. Dit blijkt twee aspecten: de bouwhoogten en algemene voorzieningen.</p> <p>De bewonersorganisatie vindt dat de bouwhoogte van de nieuwe woningen gekoppeld moet zijn aan de tegenoverliggende bouwhoogten aan het Damsterdiep. Dit houdt in maximaal twee bouwlagen hoger dan wat er aan de overkant staat. Dit betekent hogere bebouwing aan het begin van het Damsterdiep (westkant) en slechts vier bouwlagen tegenover de zogenoemde schipperswoningen. Hoge bebouwing tegenover de schipperswoningen heeft een negatief effect op de gewenste verbinding met de Oosterparkwijk en de geplande nieuwbouw. Het MER moet hierop aangepast worden.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R5a.</p> <p>Onderdeel van Stadshavens is de herinrichting van het Damsterdiep. Deze zal een breed profiel krijgen met bomen en waterpartijen. Op sommige plekken zal de afstand van bestaande woningen tot de nieuwbouw ca. 45 meter worden. Deze maat maakt dat hogere bouw hier passend is. Bovendien zal de rooilijn en bouwhoogte ook hier en daar verspringen.</p> <p>Het MER wordt hierop niet aangepast.</p>	Nee
<p>e. Bij de presentatie van de eerste plannen van Stadshavens werd ervan uitgegaan dat bewoners gebruik zouden maken van de voorzieningen (scholen, winkels) in de Oosterparkwijk. Uit het MER wordt opgemaakt dat dit ter discussie staat. Afgevraagd wordt of de eerdergenoemde commerciële ruimte gebruikt gaat worden voor een nieuwe supermarkt of school óf dat de diensten juist in de Oosterparkwijk worden geconcentreerd. Of komen er juist meer gezamenlijke voorzieningen. Het MER moet duidelijker zijn over wat er in Stadshavens aan algemene voorzieningen gebouwd moet worden.</p>	<p>Het doel van milieueffectrapportage (m.e.r.) is om het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over plannen en projecten. Een MER is de plek om aan te geven welke algemene voorzieningen gebouwd moeten worden.</p> <p>Bij de uitwerking op deelplanniveau zal duidelijker worden welke voorzieningen worden gerealiseerd. Er zal telkens eerst een behoefteonderzoek worden uitgevoerd, op basis waarvan vervolgens een stedenbouwkundig</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>ontwerp en wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid.</p> <p>Overigens zien wij voorzieningen als een breed begrip. Het kan ook om sport- en culturele voorzieningen gaan, naast maatschappelijke voorzieningen als een kinderopvang, verzorgingstehuis en commerciële voorzieningen zoals een fietswinkel, horeca e.d.</p>	
<p>f. <u>Nulmeting bestaande bouw</u> Bewoners aan het Damsterdiep maken zich zorgen over de effecten van de bouw op hun woningen. Daarom pleit de bewonersorganisatie ervoor dat in het MER wordt opgenomen dat vóór aanvang van een deelplan er een nulmeting plaatsvindt van de woningen aan het Damsterdiep en de aanpalende woningen in de daarachter gelegen straat.</p>	<p>Het doel van de milieueffectrapportage (m.e.r.) is om het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over plannen en projecten. Een milieueffectrapport (MER) is niet bedoeld om eisen voor de ontwikkeling op te nemen. Het geeft wel aanbevelingen voor de concrete uitwerking.</p> <p>Voor de daadwerkelijke start van werkzaamheden zal in de directe omgeving van bestaande woningen een bouwkundige nulmeting gedaan worden. Dit gebeurt zowel buiten en – als daarvoor toestemming gegeven wordt door de eigenaar – binnen de woningen. Dit wordt uitgevoerd en vastgelegd door een onafhankelijk bureau door middel van (foto-)rapportage. Eventuele klachten/schademeldingen zullen door datzelfde onafhankelijke bureau afgehandeld worden.</p> <p>In eerste instantie is de aannemer van de uitvoering aansprakelijk en anders de opdrachtgever. Dit is wettelijk bepaald.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	Vanaf 1 januari 2024 wordt dit ook in wetgeving vastgelegd. Dan treedt naar verwachting de Wet kwaliteitsborging (Wkb) gefaseerd in werking. Het doel van deze wet is het verbeteren van de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht. De wet schrijft onder meer voor dat de aannemer moet kunnen aantonen dat hij er alles aan heeft gedaan om fouten en schades te voorkomen. Een onafhankelijk controleur – de kwaliteitsborger – zal het bouwproces controleren tot en met oplevering.	
g.	Leg ook schriftelijk vast met naam en toenaam wie voor het herstellen van eventuele schade verantwoordelijk is. Het vertrouwen van bewoners in het naleven van wettelijk vastgelegde regels is sterk afgenomen als gevolg van de aardbevingsproblematiek.	Zie onze reactie bij R13f.
h.	Leg schriftelijk vast dat bij grondwerkzaamheden standaard wordt gekozen voor de methode die de minste kans op schade heeft.	Zie onze reactie bij R13f.
i.	<p><u>Betonbos</u> In het MER lijkt het erop dat bij de gewenste locatie van het park de opstellers van het rapport niet objectief zijn. De negatieve kanten van de locatie Betonbos zijn sterk uitvergroot en op sommige punten zelfs onjuist weergegeven. De negatieve kanten bij de locatie zandoverslag krijgen vrijwel geen aandacht.</p> <p>Een voorbeeld. Het MER stelt terecht dat bij evenementen in Betonbos mogelijke geluidsoverlast een probleem kan zijn. Bij de locatie zandoverslag wordt hierover niet gesproken. Feit is dat water ‘hard’ is en dat geluid over</p>	<p>Wij delen niet de mening dat het MER subjectief zou zijn. Per project stelt de Commissie m.e.r. een werkgroep samen met hierin onafhankelijke deskundigen. Deze personen zijn op geen enkele manier betrokken bij het project Stadshavens of de besluitvorming daarover.</p> <p>Ook de Commissie m.e.r. geeft in haar advies aan dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over het omgevingsplan voor Stadshavens waarin het milieubelang volwaardig wordt meegenomen.</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>water veel verder reikt. Dit heeft consequenties voor mogelijke evenementen op welke locatie dan ook in de nieuwe wijk.</p>	<p>Evenementen ter plaatse van het Betonbos levert naar ons inzien meer (geluids)overlast op, omdat de woningen daar dicht op het gebied staan. Op de zandoverslag zullen de woningen op ruimere afstand komen. Bovendien kiezen bewoners die in woningen op de locatie van de zandoverslag gaan wonen op dat moment bewust ervoor om in de buurt van een locatie te gaan wonen waar af en toe ook evenementen plaatsvinden.</p> <p>Geluid van evenementen zal aan de daarvoor geldende voorwaarden moeten voldoen. Daarvoor heeft de gemeente beleid opgesteld.</p>	
<p>j. <u>De inrichting van het Damsterdiep, middenberm</u> In het MER staat er bij de inrichting van het Damsterdiep een middenberm wordt aangelegd. Dit baart de bewonersorganisatie grote zorgen. Met een middenberm kunnen bij stilstaand verkeer hulpdiensten volledig klem komen te staan en niet uitwijken naar vluchtstroken. Dit is onwenselijk.</p>	<p>We zijn in goed overleg met de hulpdiensten bezig met de verdere uitwerking van dit onderwerp. De middenberm wordt overrijdbaar voor de autoverkeer dat uit wil wijken voor passerende hulpdiensten. Dit betekent ook dat de hulpdiensten uit kunnen wijken voor stilstaande auto's. Op een andere plek kan uitgeweken worden in een overrijdbare zijberm of via de busstrook.</p>	Nee
<p>k. De bewonersorganisatie hecht aan een zo objectief onderzoek, zodat de gemeenteraad juist wordt geïnformeerd en een weloverwogen beslissing kan nemen. Neem daarom goed onderbouwde argumenten van bewoners mee in de besluitvorming. Zo kan een college aan het einde van het politieke proces inhoudelijk aan de bewoners van de stad verantwoorden waarom zij een beslissing hebben genomen. Zo worden de bewoners van de stad zo optimaal mogelijk bediend door college en raad.</p>	<p>Ook wij hechten aan objectieve onderzoeken die besluitvorming ondersteunen. Vast onderdeel van besluitvormingsdocumenten is de communicatie en participatie waarin de argumenten van bewoners ook benoemd worden. Vaak gebeurt dit met reactienota's (zoals bijvoorbeeld bij de Visie Stad aan het Water) of zoals nu met een inspraaknota.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R14 Bewonersorganisatie Damsterbuurt		
<p>a. Met verwijzing naar de reactie op de NRD, pleit de bewonersorganisatie voor de herontwikkeling van het Betonbos tot een écht buurtpark in de nieuwe wijk Stadshavens. Argumenten hiervoor zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De al bestaande, levensvatbare groene bomen kunnen behouden blijven. Waaronder de ca. 50 jaar oude Italiaanse populieren. - Het Betonbos biedt een dempende werking op de geluids- en of stofoverlast van de bouw voor omwonenden. - Het Betonbos is op dit moment een van de weinige plekken in het plangebied dat bestand is tegen hittestress. Door het verwijderen van de betonplaten en zo'n 30% van de bomen wordt het effect op hittestress significant hoger. - Het Betonbos kan een rol spelen bij waterberging. - Voor de ontwikkeling naar buurtpark hoeft het Betonbos niet opgehoogd te worden. Dit is erg belangrijk voor het behoud van het bomenbestand langs de weg ten opzichte van de aanliggende monumententuin. Wel zal de ondergrond aangepakt moeten worden. Dus: beton en slechte bomen eruit en eventueel bomen van het Damsterdiep erin. - Voordeel voor de bouwopzet: met het Betonbos als park tussen de bestaande bebouwing van het Balkgat/Zagerij en de wijk Stadshavens, ontstaat de mogelijkheid om wellicht hoger te bouwen in deelgebied I Noordwest. 	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.</p> <p>Het perceel genaamd Betonbos vormt een integraal onderdeel van de ontwikkeling van Stadshavens, waarbij wel wordt gekeken of en hoe een deel van de goed gewortelde bomen behouden en ingepast kan worden.</p>	Nee
<p>b. <u>Opmerkingen en kanttekeningen over formuleringen in het voorontwerp omgevingsplan en MER:</u></p>	<p>We hebben een dergelijke zinsnede niet in het MER kunnen vinden. Dat het Betonbos op dit moment waarde heeft voor bepaalde diersoorten, bewoners en</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	omwonenden is duidelijk. Het is een bijzondere plek in de stad. Daarom is al eerder in de planvorming van Stadshavens gekeken of het mogelijk en wenselijk is om het Betonbos te behouden. Echter, dit is een te grote uitdaging gebleken.	
c.	De variant Park is niet een variant specifiek op de locatie Betonbos. Het is een variant waarbij onderzocht is of het Havenpark met eenzelfde programma op een andere locatie in het plangebied kan worden gerealiseerd, waarbij woningbouw wordt gerealiseerd op de locatie waar het Havenpark is bedacht. Per deelplan moet worden voldaan aan de eisen voor groen en waterberging. Daarmee is er bijvoorbeeld geen sprake van solitaire groengebieden. Ten aanzien van hittestress scoort een park/bomen tussen bebouwing inderdaad wel positiever dan op een solitaire plek. Bij de deelplanuitwerking zal hiervoor aandacht zijn. De grootte van een deelplan is flexibel. Niet in elk deelplan zullen er functies, zoals een park, gerealiseerd worden.	Nee
d.	Ten tijde van het schrijven van het MER hadden we nog geen onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van het herplanten van bomen. Inmiddels hebben we begin april 2023 langs het Damsterdiep ruim veertig bomen voorbereid op het	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Dit is te vaag en te vrijblijvend naar de mening van de bewonersorganisatie.</p>	<p>verplanten naar het bomenhotel. Het gaat voornamelijk om Lindes uit 1991. Daar waar mogelijk, worden bomen direct naar de definitieve locatie verplaatst. De bomen staan in het plangebied van Stadshavens en krijgen in de toekomstige wijk een nieuwe plek. Over ongeveer twee jaar zullen de bomen verhuizen naar het tijdelijke bomenhotel of naar een andere nieuwe plek in Stadshavens.</p> <p>Insteek is om meer bomen in het nieuwe Damsterdiep-tracé te planten dan nu het geval is. Daarbij zal één kant van de waterberging juist een flauwe ecologische oever krijgen waarin (water)planten en struiken een plek krijgen. Dit alles zorgt ervoor dat de openbare ruimte, groen en water, ten opzichte van de huidige situatie sterk wordt verbeterd.</p>	
<p>e. Er wordt gesproken over: “In de huidige situatie is er voor een stedelijk gebied met hoofdzakelijk een industrie functie, relatief veel groen aanwezig binnen het plangebied langs het Damsterdiep en het Eemskanaal is het groen toegankelijk voor recreatie. Op de hoek van het Damsterdiep (niet juist omschreven, bedoeld wordt hoek Eemskanaal) met Balkgat is versnipperd groen aanwezig, maar dit is niet openbaar toegankelijk voor recreatie; het groen en de bomen op deze locatie (het Betonbos) overwoekeren bestaande betonplaten en wordt als onveilige situatie beoordeeld.”</p> <p>De bewonersorganisatie vindt deze beschrijving over het Betonbos suggestief en negatief. Het verwijderen van het Betonbos (1,8 ha) en het verwijderen</p>	<p>Verwezen wordt naar onze reactie bij R14c.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>van volwassen bomen aan het Damsterdiep veroorzaakt in Deelgebied I Noordwest (1.200 woningen hoogbouw) veel meer hittestress.</p>		
<p>f. (Gouden regels uit de motivering omgevingsplan) Regel 7: “Diversiteit in één gezicht ontstaat doordat het gebied als geheel één samenhangende uitstraling heeft: a. Representatief naar het Damsterdiep b. eigenzinnig en expressief naar het Damsterdiep”.</p> <p>De bewonersorganisatie mist hierin de relatie met de directe omgeving: namelijk de huidige bebouwing van de Damsterbuurt. De nieuwbouw moet hierop worden afgestemd. Juist daarom vormt een park tussen de bestaande en nieuwe bebouwing een kans voor de westkant van dit deelgebied.</p>	<p>Hoogbouw zal nooit een incident zijn volgens de omgevingsvisie ‘Levende Ruimte’, maar wordt goed ingepast in de omgeving. Het moet kloppen op de begane grond, op ooghoogte en ook in het ontwerp, in de plattegronden en de architectuur. Goede hoogbouw heeft een levendige plint en vier voorkanten.</p> <p>Voor de uitwerking op deelplanniveau wordt een stedenbouwkundig ontwerp gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar de omgeving en hoe de nieuwe bebouwing daarin past. Er wordt onder meer gedacht aan een deels verspringende rooilijn, te verspringen in bouwhoogte, openingen te creëren tussen de bebouwing zodat het niet oogt als een grote wand. Voor de deelplannen zullen ook regels voor beeldkwaliteit opgesteld worden.</p>	Nee
<p>g. Een belangrijke riooltransportleiding wordt als argument genoemd waarom hoogbouw op de zandoverslag niet mogelijk zou zijn. Langs het Betonbos, aan de kant van het Balkgat, loopt echter dezelfde riooltransportleiding die ook vraagt om een bebouwingsvrije zone van 9 m.</p>	<p>Langs het Balkgat ligt inderdaad een persriool waarvoor een bebouwingsvrije zone geldt. Hier zal rekening mee gehouden worden bij het bepalen van de positie van de nieuwbouwwoningen.</p>	Nee
<p>h. In het rapport wordt gesteld dat de verplaatsing van het Havenpark naar het Betonbos de mogelijkheid tot evenementen fors verkleint vanwege mogelijke geluidsoverlast voor de omgeving. Tegelijkertijd wordt over het Havenpark geschreven dat het nog volledig onduidelijk is welke activiteiten daar plaats kunnen vinden vanwege de bedrijvigheid op de locatie van de insteekhavens.</p>	<p>Het park zal te zijner tijd nader uitgewerkt worden. Insteek is dat het park een breed scala aan activiteiten op het gebied van kunst, sport en cultuur mogelijk maakt. Dit houdt niet in dat er structurele grote evenementen worden georganiseerd, zoals in het Stadspark.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Niet alleen wordt hier met twee maten gemeten. Ook verwacht de bewonersorganisatie dat, als het Havenpark er eenmaal is, de aanwezigheid van het park gebruikt kan worden als argument om eerdere toezeggingen aan bedrijven onderuit te halen en mogelijke bedrijvigheid te beperken.</p> <p>Daarnaast veroorzaken evenementen geluidsoverlast. Deze overlast zal het door water omgeven Havenpark veel duidelijker en verder reiken en heeft zeker consequenties voor bijvoorbeeld de Tasmantoren en de geplande tweede toren.</p>	<p>Geluid van evenementen zal verder aan de daarvoor geldende voorwaarden moeten voldoen. Daarvoor heeft de gemeente beleid opgesteld. Daarin is onder meer aangegeven dat het geluid wordt berekend op de meest belaste gevel van een geluidsgevoelige bestemming, zoals een woning.</p>	
<p>i. <u>Parkeren</u> Voor de bewoners is het volstrekt onduidelijk hoe de uiteenlopende beleidsvisies tussen het huidige parkeerbeleid in de Oosterparkbuurt (incl. Damsterbuurt) en de nieuwe wijk Stadshavens worden geïmplementeerd.</p> <p>Met name verwijzend naar Gouden Regel 10, 2.3.6, 2.3.6.3 in het omgevingsplan en hoofdstuk 6 (blz. 105 y/m 111) uit het MER is er sprake van een spanningsveld tussen huidige en toekomstige rechten. Wat opvalt is dat in bijlage 5 alleen 'Parkeervoorzieningen plangebied Stadshavens' met parkeernorm 0,5 is beschreven. Terwijl in het MER beide zijn beschreven.</p>	<p>In het MER is een variant met een lagere parkeernorm van 0,5 onderzocht op milieuaspecten. De parkeernorm in Stadshavens bedraagt gemiddeld 1 parkeerplaats per woning, onderverdeeld in 0,5 vaste parkeerplaats en 0,5 'flexibel'. De flexibele parkeerplaatsen kunnen indien wenselijk getransformeerd worden ten behoeve van een andere activiteit. Zo is dit ook vastgelegd in de regels van het omgevingsplan.</p>	Nee
<p>j. De Damsterbuurt valt binnen Oosterpark en straks ook binnen Stadshavens. Echter, het valt niet binnen een van de te ontwikkelen deelgebieden. In de plannen van Stadshavens wordt gesproken over een autovrije openbare ruimte en een autoluwe wijk. De huidige bewoners en hun bezoekers kunnen nu parkeren op parkeerplaatsen op gemeentegrond en de openbare ruimte.</p>	<p>We begrijpen de zorg van de bewoners. De aangedragen onderwerpen hangen nauw samen met de uitwerking van het Certe-terrein en worden bij de concrete uitwerking van dat terrein betrokken.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
Geef duidelijkheid over de huidige en toekomstige rechten van de bewoners van de Damsterbuurt over parkeervoorzieningen, parkeervergunningen en het recht op een bezoekerspas. Pas dan kunnen de huidige bewoners zich een beeld vormen met betrekking tot de impact en of dit voor hen acceptabel is.		
k. Voorkom door het instellen van een eenduidig (hetzelfde) parkeertarief voor 2 uur in de Damsterbuurt en Stadshavens, dat kortdurende bezoekers alleen parkeren in de Damsterbuurt.	In Stadshavens kan straks niet op straat geparkeerd worden. Alleen in parkeergarages en/of parkeergebouwen. Bij de verdere planuitwerking nemen we dit punt van indiener mee.	Nee
l. Wees duidelijk richting de huidige bewoners van de Damsterbuurt, als wordt gestart met de bouw van Deelgebied 1. Als dit eerder is dan de reconstructie van het Damsterdiep, geef dan duidelijk aan welke eventuele extra veiligheidsregels over het verkeer voor deze buurt worden ingesteld. Stel dan ook gelijktijdig een bijzonder parkeerregime voor de Eemskanaal Noordzijde in. Zo wordt parkeeroverlast voor de Damsterbuurt voorkomen. Geef dit duidelijk aan voor het Eemskanaal: van waar tot waar en vanaf welke ingangsdatum en voor welke periode.	Deze aandachtspunten worden betrokken bij de verdere uitwerking van deelgebied 1. Voor deelplan 1 zal ook een mobiliteitsplan gemaakt worden waarbij de opmerkingen van indiener betrokken worden.	Nee
m. Hanteer voor de eerste bouwfase Deelgebied 1 een parkeernorm 1 (Figuur 6-12 Parkeervoorzieningen plangebied Stadshavens). Dit voorkomt dat bepaalde doelgroepen worden uitgesloten vanwege gebrek aan parkeerplaatsen binnen hun nieuwe woonomgeving.	Zoals aangegeven bij onze reactie bij R14i hanteren we een parkeernorm van 1, waarvan 0,5 flexibel is. Afhankelijk van het behoefteonderzoek voor het eerste deelplan wordt een mobiliteitsstudie uitgevoerd. Overigens kan een uitwerking van een deelplan groter of kleiner zijn dan Deelgebied 1.	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
n.	Wees duidelijk over tijdsduur, parkeertarief en welke parkeergarage voor wie is (bestaande en nieuwe bewoners).	Ook dit onderwerp hangt nauw samen met de uitwerking van het Certe-terrein en wordt bij de concrete uitwerking van dat terrein betrokken.	
o.	Zorg voor specifieke oplossingen/maatregelpakketten om parkeerproblemen in de Damsterbuurt en in de nieuwe deelgebieden te voorkomen (bijv. rond werkgelegenheids- en publiekslocaties).	We verwachten dat voor heel Stadshavens een parkeerverbodzone gaat gelden. Op bijvoorbeeld een laad- en losplaats na mag er niet geparkeerd worden in de openbare ruimte. De handhaving zal daarop controleren. In de Damsterbuurt blijft het betaald parkeren van kracht.	Nee
p.	Zorg voor specifieke oplossingen/maatregelpakketten om overlast van geparkeerde fietsen in de huidige Damsterbuurt te voorkomen, als er in de nieuwe deelgebieden een verbod op stalling van fietsen in de openbare ruimte wordt geïntroduceerd.	We maken in Stadshavens aantrekkelijke gezamenlijke fietsenstallingen voor bewoners. Deze in- en uitgangen worden nabij de in- en uitgangen van de functies gerealiseerd. Bezoek zal waarschijnlijk niet zo vaak van deze inpandige stallingen gebruik maken. Daarom wordt bijvoorbeeld voor bezoek fietsenplekken op straat gerealiseerd, met waarschijnlijk fietsnietjes. Op dit moment zijn we niet van plan om een parkeerverbod voor fietsen in te stellen.	Nee
q.	Hanteer dezelfde tijden voor laden en lossen van bedrijven in Stadshavens als in de rest van de binnenstad.	Hier is op dit moment nog geen duidelijkheid over. We nemen de suggestie van indiener mee bij de verdere uitwerking.	Nee
r.	Los knelpunten rond het planningsgebied op zoals weergegeven op blz. 110 en 111 van de MER, <i>“Als ook buiten het plangebied zoveel mogelijk verplaatsingen met de fiets, het openbaar vervoer, met deelmobiliteit of lopend worden gemaakt, worden de verkeersafwikkelingsproblemen rondom het plangebied anders van aard en ook anders ervaren”</i> .	Uit de verkeersonderzoeken op bladzijde 104 uit het MER, blijkt dat de Europaweg en de Petrus Campersingel relatief druk zijn. De toename van de verkeersdruk door Stadshavens is, in verhouding tot de huidige	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Deze beschrijving is volgens de bewonersorganisatie te optimistisch en niet te realiseren. Kijk bijvoorbeeld naar het kruispunt Europaweg met het Damsterdiep waar dagelijks veel verkeersbewegingen van en naar het UMCG plaatsvinden en ook veel busverkeer dit kruispunt passeert.</p>	<p>verkeersdruk van de huidige (bedrijfs)functies in het gebied, echter relatief beperkt.</p>	
R15		
<p>a. Indiener heeft bezwaar tegen het ontruimen van het huidige Betonbos.</p>	<p>Onduidelijk is of de reactie van indiener zich richt op de bomen dan wel op de bewoners van het Betonbos. Daarom wordt op beide hieronder ingegaan.</p> <p>Een eerdere inspreker heeft vergelijkbare reactie ingediend over bewoners van het Betonbos. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.</p> <p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend over het Betonbos. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.</p>	Nee
R16		
<p>a. De woonruimte 'Betonbos' moet blijven. Het is een belangrijke sociale en culturele plaats die woonruimte biedt aan mensen die op een verantwoorde en positieve manier vormgeven aan hun leven en dat delen met hun omgeving. In Groningen moet ruimte zijn voor alternatieve levensvormen die goed te combineren zijn met de rest van de samenleving. De bewoners representeren een egalitaire en vreedvolle manier van leven die steeds meer wordt weggedrukt. Door ze deze woonruimte te ontnemen, verliest Groningen een stuk</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
identiteit dat niet meer te compenseren is. Het voortbestaan van het Betonbos is dus volgens indiener belangrijk voor de samenleving en de maatschappij.		
R17		
a. Indiener is over het algemeen positief over de ontwikkeling. Met name de groene gebieden en de fietsbrug wordt toegejuicht. Indiener geeft een paar punten mee voor de verdere inrichting en ontwerp van het gebied en de gebouwen.	Wij danken indiener voor de positieve woorden. We waarderen de betrokkenheid van indiener bij het plan.	Nee
b. Stadshavens wordt een duurzame en klimaatbestendige wijk. Maar wat je vaak ziet is dat er bij dergelijke ontwikkelingen onvoldoende rekening wordt gehouden met de duurzaamheid en klimaatbestendigheid van bestaande, omliggende gebouwen. Met klem verzoekt indiener om niet alleen te kijken naar de duurzaamheid en klimaatbestendigheid van Stadshavens, maar onderzoek ook de effecten hiervan op de omgeving en probeer negatieve effecten hiervan zoveel mogelijk te beperken. Houdt hier rekening mee bij de verdere uitwerking.	We zullen bij de verdere uitwerking rekening houden van effecten van de nieuwbouw in Stadshavens op de omgeving.	Nee
c. In de huidige situatie wordt de woning van indiener al snel verwarmd door de zon. Dit scheelt enorm op de energierekening. Als er aan de overkant van het Damsterdiep 4 tot 9 bouwlagen komen en aan het Eemskanaal accenten tot 15 lagen, betekent dit dat indiener grote delen van het jaar geen zon meer in huis heeft. Dit heeft consequenties voor de gasrekening. Dit ondermijnt ook de landelijke doelen voor energiebesparing. Gevraagd wordt hier rekening mee te houden door de panden van Stadshavens, met name aan de zijde van het Damsterdiep, minder hoog te maken.	Per deelplan zal een stedenbouwkundig ontwerp opgesteld worden. Dit is een tekening van de gewenste inrichting met daarop alle elementen die ruimte vragen, zoals gebouwen, straten en groen. Aan de hand daarvan kan concreter bekeken worden of de nieuwbouw effecten heeft, zoals vermindering van zonlicht, op de bestaande woningen aan het Damsterdiep, zoals de visserswoningen.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Voor het MER is een bezonningsstudie uitgevoerd op basis van een fictief ontwerp (bijlage 10 bijlagenboek MER). Hieruit blijkt dat er in het voorjaar en de herfst weliswaar in de ochtend iets meer schaduw kan optreden, maar na 11.00 uur is dat effect al helemaal weg. In de zomer raakt de schaduw van de beoogde nieuwbouw niet de bestaande woningen aan het Damsterdiep. Voorlopig is de verwachting dat de schaduwwerking van de nieuwbouw op de bestaande woningen beperkt is. Door de herinrichting van het Damsterdiep, zal er ook een ruime afstand zijn tussen de bestaande en de nieuwe bebouwing.</p> <p>Bij de concrete uitwerking op deelplanniveau zal dit opnieuw onderzocht worden. Dan zal ook een duidelijker beeld zijn van de hoogte van de nieuwe bebouwing.</p>	
<p>d. De VVE van het complex waar indiener woont onderzoekt de mogelijkheid van het plaatsen van zonnepanelen op het dak. Hiermee zou een groot deel van de energiebehoefte duurzaam opgewekt kunnen worden. Dit draagt weer bij aan de doelen van de energietransitie. Hogere bebouwing in Stadshavens kan ervoor zorgen dat zonnepanelen niet meer rendabel zijn. Dit belemmert de kansen om op termijn volledig aardgasvrij te zijn. Mede hierom wordt gevraagd om de nieuwe bebouwing minder hoog te maken.</p>	<p>Verwezen wordt naar de beantwoording van reactie R17c.</p> <p>Op basis van de uitgevoerde bezonningsstudie wordt niet verwacht dat eventuele zonnepanelen op het complex van indiener negatief beïnvloed worden door de nieuwbouw van Stadshavens.</p>	<p>Nee</p>
<p>e. Indiener is geschrokken van de toenemende kans op hittestress in omliggende gebouwen, zoals wordt beschreven in de folder. Op dit moment wordt het al erg heet in de woning van indiener. Veel van de burens hebben daarom</p>	<p>Het Damsterdiep wordt veel groener ten opzichte van de huidige situatie. Zo komt er meer ruimte voor bomen en komen er ook waterbakken. Waterbakken zorgen ook</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>al een energieslurpende (mobiele) airco om dit te bestrijden. Indiener heeft dit, vanwege duurzaamheidsoverwegingen, niet. Indiener ventileert door alle ramen tegen elkaar open te zetten. Met de realisatie van Stadshavens zal de aanvoer van frisse lucht afnemen. Mogelijk dat indiener genoodzaakt wordt om ook een airco aan te schaffen. Dit zorgt voor een toename van het energiegebruik.</p> <p>Bovendien is een toename van (de kans op) hittestress moeilijk te rijmen met de intentie van de gemeente om een klimaatbestendige wijk te realiseren. Indiener dringt erop aan om hier echt goed rekening mee te houden. Mogelijk kan er gezorgd worden voor meer groen, wadi's en andere vormen van natuurlijke koeling. De omgeving van de woning van indiener is nu vrijwel volledig versteend/geasfalteerd. Als onderdeel van de ontwikkeling van Stadshavens zou dit aangepakt kunnen worden.</p>	<p>voor verkoeling. Bij de ontwikkeling van de nieuwbouw en openbare ruimte in het gebied, zal ook aandacht zijn voor klimaatadaptieve maatregelen. Ook wordt er niet één grote wand gebouwd worden. Er wordt onder meer gedacht aan een deels verspringende rooilijn, te verspringen in bouwhoogte, openingen te creëren tussen de bebouwing zodat het niet oogt als een grote wand.</p> <p>In algemene zin kan worden gezegd dat het gebied klimaat-adaptief wordt ingericht en veel minder versteend zal zijn dan dat het nu is.</p>	
<p>f. Gevraagd wordt om tijdig en helder te communiceren over de te verrichten werkzaamheden, verwachte termijnen en te verwachten geluidsoverlast hierdoor. Dan kan hier rekening mee gehouden worden. Bouwwerkzaamheden gaan nu eenmaal gepaard met geluid. Door duidelijke communicatie vermindert de ervaren overlast.</p>	<p>De communicatie over werkzaamheden wordt doorgaans uitgevoerd door de aannemer die ter plaatse aan het werk gaat. Stadshavens ziet erop toe dat omwonenden en andere betrokken tijdig, juist en actueel worden geïnformeerd. Daarvoor worden ook de middelen van Stadshavens gebruikt zoals de website, het informatiecentrum en nieuwsbrieven. Veel aannemers werken bijvoorbeeld tegenwoordig met de BouwApp. Daar zijn goede ervaringen mee.</p>	Nee
<p>R18 De leden van de klankbordgroep Stadshavens (KS)</p>		
<p>a. De KS is blij dat de volgende stap in het ontwikkelproces voor het nieuwe woongebied Stadshavens is gezet. Met de diverse spelers en hun eigen</p>	<p>Wij hadden ook graag eerder het MER, het omgevingsplan en de reactienota naar buiten willen brengen. Door</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>belangen realiseert de KS dat dit geen eenvoudig proces is. Echter, met de inmiddels ontstane vertraging neemt de onzekerheid van de huidige gebruikers in het plangebied toe en wordt de omgeving voor langere tijd met leegstaande gebouwen en niet gebruikte terreinen geconfronteerd. De KS hoopt dat de verdere ontwikkeling voortvarend verloopt. Daarbij is van belang dat de gemeente zich in een vroeg stadium rekenschap geeft van de inbreng van de bewoners, andere gebruikers en omwonenden van het plangebied.</p> <p>De KS vindt het jammer nu pas inhoudelijk te kunnen reageren op het voorontwerp omgevingsplan en een reactie verneemt op de in 2021 ingebrachte zienswijze op de NRD.</p>	<p>omstandigheden is dit niet gelukt. Het is een complex project en het opstellen van MER, omgevingsplan en het uitvoeren van onderzoeken daarvoor kost veel tijd.</p>	
<p>b. <u>Het groen en het Betonbos</u> Mooi dat er in het MER een parkvariant is onderzocht. Maar het onderzoek is op dit punt nadrukkelijk onder de maat, niet objectief en voldoet niet aan de op dat punt te stellen eisen.</p> <p>De gemeente heeft ervoor gekozen om voor de ontwikkeling van Stadshavens een BV op te richten, waaraan naast de gemeente ook commerciële ontwikkelaars en twee woningcorporaties deelnemen. De basis van de overeenkomst is het plan Stadshavens zoals dat eruitzag ten tijde van publicatie van de NRD. In dat plan is o.a. de keuze gemaakt om de locatie Betonbos volledig te slopen. Door het oprichten van een BV voordat de planologische procedure zijn beslag kreeg, is een situatie ontstaan dat de BV 2 petten op heeft. Een pet als ontwikkelaar die afspraken heeft gemaakt met marktpartijen en een pet van een bestuurlijke organisatie die moet waken over een zorgvuldige en objectieve planologische afweging en procedure voor het plan.</p>	<p>Wij delen niet de mening van de KS dat het MER onder de maat is. Ook de Commissie m.e.r. deelt deze mening niet. In haar advies van 26 april 2023 oordeelt de Commissie dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over het omgevingsplan Stadshavens waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.</p> <p>De oprichting van de BV betreft een bestuurlijke beslissing. Een discussie hierover hoort naar ons inzien niet thuis in dit inspraakverslag en is niet relevant voor het omgevingsplan en het MER.</p> <p>Vanaf het begin heeft de locatie genaamd Betonbos onderdeel uitgemaakt van de ontwikkeling. Het is ook altijd bestemd geweest voor ontwikkeling.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>De MER is mogelijk de eerste testcase of de BV deze constructie aan kan zonder dat dit ten koste gaat van een objectieve belangenafweging en besluitvorming. Bij de behandeling van de financiële opzet in de gemeenteraad heeft de raad destijds hierover ook twijfels uitgesproken. Nadrukkelijk is de vraag aan de orde geweest of een variant met behoud van het Betonbos financieel ingepast kon worden.</p> <p>De wijze waarop nu de parkvariant in het MER beoordeeld wordt, maakt duidelijk dat het behoud van het Betonbos in ruil voor meer bebouwing op de Havenpark-locatie geen vrij onderwerp meer is.</p> <p>De KS realiseert zich dat het voor de gemeente lastig zal zijn om met haar partner in de BV nieuwe afspraken te maken over de toekomst van (een deel) van het Betonbos. Tijdens de raadsvergadering is daarover door de betrokken wethouder gezegd dat dit niet onmogelijk is. Het belang van het gehele of gedeeltelijke behoud van het Betonbos voor ecologie, landschap en huidige en toekomstige omwonenden, wordt door de KS groot geacht om op een dergelijke ondermaatse wijze te worden behandeld.</p>	<p>Uiteindelijk maak de gemeenteraad bij de vaststelling van het omgevingsplan voor Stadshavens de keuze over het al dan niet behouden van het Betonbos. We hebben de mogelijke consequenties hiervan zo goed mogelijk in beeld gebracht.</p>	
<p>c. In de SES wordt het Betonbos als kerngebied aangewezen. Daarnaast bevat de SES een opgave om ter plaatse van de zandoverslag de ecologische verbinding te versterken met een kerngebied van ca. 1 ha. Aan het einde van de zandoverslag wordt ruimte gereserveerd voor parkinrichting, op de locatie die de SES aangeeft is hoogbouw gepland. Bij het onderdeel effect op SES gebieden wordt nu de parkvariant met 0/- beoordeeld en het planvoornemen 0/+. Dus een kerngebied slopen en over 10 tot 15 jaar een nieuw kerngebied realiseren aan het uiteinde van een landtong is beter dan het bestaande kerngebied verbeteren?</p>	<p>Zie onze reactie bij R18b.</p> <p>De inrichting van het Havenpark als compensatie voor het te verdwijnen areaal aan SES-gebied, wordt op een later moment concreet uitgewerkt.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>d. Er is op dit moment één gebied in het plangebied aanwezig dat volgens recente metingen hittestress resistent is. Dat is het Betonbos. Maar bij de beoordeling kans op hittestress scoort de variant Betonbos slechter dan de Havenpark-variant. De KS vindt het veel belangrijker om een hittestress resistent gebied middenin het woongebied te hebben dan pas over 10 à 15 jaar aan het einde van de zandoverslag een park waar relatief weinig mensen wonen en verkoeling door de aanwezigheid van water en groene oever sowieso al geboden wordt.</p>	<p>Uit het onderzoek klimaatadaptatie (bijlage 11 bij het MER) blijkt dat er meer koelere gebieden zijn dan enkel het Betonbos. Ook vanaf het kanaal waait verkoeling het gebied in. Bovendien zal Stadshavens op meerdere plekken groen en water worden gerealiseerd, zal de bebouwing ook voor schaduw zorgen en kan bij de nieuwbouw materialen worden toegepast die minder hitte opnemen. Dit alles tezamen heeft een positief effect op de hittestress ten opzichte van de huidige situatie.</p> <p>Het vergroenen van deze nieuwbouwwijk is verankerd in de planregels van het voorontwerp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In hoofdstuk 5 van het voorontwerp van de wijziging, zijn de kaders opgenomen waarbinnen de ontwikkelingen moeten plaatsvinden. • In artikel 38 is aangegeven dat de ontwikkeling gericht moet zijn op het versterken van het groen en het netwerk van verbindingen. • In artikel 39 is als ‘gouden regel 2’ voor de ontwikkeling opgenomen dat er een klimaatrobuuste groenstructuur moet worden gerealiseerd met als doel om onder meer voor de verkoeling van de wijk te zorgen. • Gouden regel 9 borgt de groene inrichting van binnenhofjes. <p>Met deze regels wordt de door indiener bedoelde verkoeling van het plangebied geborgd.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>e. De Parkvariant wordt qua landschappelijke waarde met een 0 beoordeeld, het planvoornemen met een 0/+. Dan wordt gesproken over de te handhaven kranen op de overslaglocatie. Het decor van de kranen tegen de achtergrond van een parkgebied scoort hoger dan tegen de achtergrond van woningen. De beoordeling op dit punt is volgens de KS subjectief.</p>	<p>Het begrip 'landschappelijke waarde' is breder dan enkel groen en bomen. Hieronder wordt ook verstaan de huidige situatie. In de huidige situatie is het landschap waar Stadshavens moet komen een soms rommelig en stedelijk gebied met verschillende bedrijfspanden. Ook het industriële erfgoed wordt gerekend onder de 'landschappelijke waarde'.</p> <p>Met de parkvariant worden in het plangebied meerdere versnipperde locaties voor een park onderzocht. Ten aanzien van landschappelijke waarde scoren versnipperde locatie minder goed dan 1 groot park. Dit omdat met 1 groot park een beter herkenbare landschappelijke en cultuurhistorische waarde kan worden toegevoegd. De kranen hebben straks alleen een cultuurhistorische en recreatieve functie. Dit past beter in een parkachtige omgeving dan in een woonmilieu.</p>	<p>Nee</p>
<p>f. Door het minder bebouwen van de zone langs het Damsterdiep in de parkvariant vermindert de verkeerstoename op het toch al zwaar belaste Damsterdiep. Meer bebouwing op de zandoverslag doet de verkeersbelasting op het Damsterdiep verminderen. Dit effect wordt niet in de MER opgenomen.</p>	<p>Het maximum aantal woningen is opgenomen in het voorontwerp omgevingsplan, dit bedraagt 2.400. Dit aantal omvat nog niet het aantal woningen dat in de deelgebieden Certe, politie en brandweer kunnen worden gebouwd. Het totaal aantal woningen dat is onderzocht in het MER bedraagt 3.300.</p> <p>De verkeerssituatie in de huidige situatie en de maximale situatie is onderzocht in het MER. Hieruit blijkt dat de verkeersbelasting op het Damsterdiep nu ook al groot is. Door minder woningen te realiseren aan het</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Damsterdiep zullen de huidige knelpunten niet worden opgelost. Hiervoor is gemeentebreed een oplossing nodig zoals vermeld in het mobiliteitsbeleid.</p> <p>Een verkeerstoename op het kruispunt Sontweg-Eltjo Ruggeweg-Bornholmstraat leidt, zeker in de spits, tot knelpunten in de verkeersafwikking ter plaatse. Er is ook geen ruimte voor een extra ontsluiting naar de locatie. Daarom is meer bebouwing op de zandoverslag vanuit verkeerskundig oogpunt niet wenselijk.</p>	
<p>g. <i>“Binnen het plangebied zijn stedelijke ecologische structuren (SES) aanwezig. De op de SES-kaart aangewezen gebieden geven aan waar rekening dient te worden gehouden met de ecologische kwaliteiten bij ontwikkelingen. Met maatwerkoplossingen mogen deze gebieden wijzigen. Het planvoornemen draagt met de groen-blauwstructuur bij aan de gewenste ecologische kwaliteit. Wel vindt hiervoor een wijziging plaats in de SES-gebieden. Met name het SES-gebied ter plaatse van het Betonbos zal in oppervlakte afnemen, maar dit wordt ruim gecompenseerd met nieuwe SES-gebied van 1 hectare ter plaatse van de zandoverslag.”</i></p> <p>Deze tekst is suggestief. Het oppervlak van het SES-gebied Betonbos zal niet afnemen, maar zal geheel verdwijnen met het planvoornemen. De tuin van het aanliggende kinderdagverblijf wordt door de gemeente onterecht aange-merkt als onderdeel van het Betonbos en dit is ook geen onderdeel van het SES-kerngebied Betonbos. Bijna 1.8 ha bosbiotoop van ca. 30 jaar oud verdwijnt en wordt ‘ruim gecompenseerd’ met 1 ha ter plaatse van de zandoverslag dat pas over 10-15 jaar wordt ontwikkeld.</p>	<p>In de huidige situatie ligt het Betonbos geïsoleerd van andere gebieden en vormt in die zin geen onderdeel van het netwerk aan SES-gebieden.</p> <p>Vanuit het gemeentelijk beleid is het de bedoeling dat het netwerk van SES-gebieden robuust blijft. Daarom wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen doorgaans het nee-tenzij principe gehanteerd (hoewel dat op dit moment niet planologisch verankerd is). Geen aantasting tenzij er geen alternatieven zijn en bij aantasting compenseren. De compensatie moet dan niet uitsluitend op basis van oppervlak worden uitgevoerd, maar ook op basis van kwaliteit. Verloren groenstructuren kunnen ook door andere groenstructuren vervangen worden, mits de kwaliteit vergelijkbaar is.</p> <p>Binnen Stadshavens zal het SES-gebied ter plaatse van het Betonbos weliswaar in oppervlak afnemen, maar dit verloren oppervlak wordt gecompenseerd ter plaatse</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>van de zandoverslag waar een Havenpark wordt gerealiseerd. Ecologie zal daarin mede een belangrijke rol spelen. Daarnaast worden in Stadshavens ook (nieuwe) groenstructuren langs het Damsterdiep versterkt en wordt het groen bij de Oostersluis opgewaardeerd. De bomenrij ter plaatse van het Damsterdiep is nu een laan die weinig biodivers is. Het is op dit moment alleen een bomenrij in een gazon. In het groen bij de Oostersluis ligt in de huidige situatie nog een parkeerplaats. Deze parkeerplaats maakt onderdeel uit van de SES. De parkeerplaats wordt in de nieuwe situatie weggehaald. Hierdoor kan het groen ter plekke versterkt worden. Hiermee wordt het te verdwijnen SES-gebied ter plaatse van het Betonbos naar ons inzien voldoende gecompenseerd.</p> <p>Ter plaatse van het Havenpark wordt, naast de te compenseren hectare bos, nog meer groen gerealiseerd. Ook in de nieuwe bouwvelden wordt groen gerealiseerd. Door het groen in de bouwvelden te verbinden met bestaande en nieuwe SES-structuren, krijgt dit een meerwaarde voor de biodiversiteit. Het groen in de nieuwe bouwvelden wordt geen direct onderdeel van de SES, maar krijgt wel een belangrijke functie als ondersteuning van de SES en voor de algehele biodiversiteit. Zeker de noord-zuidverbindingen via de bouwvelden (binnentuinten) zijn belangrijk om het Damsterdiep met het Eemskanaal (en Bornholmstraat) te verbinden. We willen niet enkel een 'doorwaadbare wijk' voor mensen, maar ook voor dieren.</p>	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Verder onderzoeken we ook mogelijkheden om voorinvesteringen te doen in groen. Zo wordt bijvoorbeeld gekeken of het uitvoeringstechnisch mogelijk om huidige bomen te herplaatsen in Stadshavens. Op deze manier zoeken we mogelijkheden voor een snellere ontwikkeling van het groen.</p>	
<p>h. Het MER is bij uitstek bedoeld om op objectieve wijze alle in het geding zijnde milieuaspecten te benoemen, de consequenties te onderzoeken en af te wegen. Volgens de KS is het MER, met betrekking tot het bestaande en te ontwikkelen groen in het plan en in zijn algemeenheid en het Betonbos in het bijzonder, niet objectief. De opstellers hebben niet de ruimte gekregen of genomen om het MER zonder opdracht vooraf uit te voeren. Dit blijkt uit de suggestieve teksten en ongeloofwaardige waarderingen. Daarom voldoet volgens de KS het MER helaas niet aan de te stellen kwaliteitseisen met betrekking tot zorgvuldigheid en objectiviteit. Het MER wordt op dit punt misbruikt als instrument om vooraf gemaakte keuzes te bevestigen.</p>	<p>De mening over de subjectiviteit van het MER wordt door ons niet gedeeld. We verwijzen naar onze reactie bij R18b.</p>	<p>Nee</p>
<p>i. De KS heeft grote vraagtekens bij de nut en noodzaak van de fiets-/voetgangersbrug. In de toelichting wordt gesproken van een minimale doorvaarthoogte van 3,75 m. Om de vaarklassering van het Eemskanaal niet in gevaar te brengen, zal de brug een daarop afgestemde doorvaartbreedte moeten krijgen. De KS vraagt hiervoor aandacht, vanwege de tijdsduur van openen en sluiten van de brug.</p>	<p>De nut en noodzaak van de brug staat niet ter discussie. Al in de 'Ontwikkelingsstrategie Eemskanaalzone, Stad aan het water' uit 2018 is aangegeven dat de aanleg van nieuwe bruggen en de herinrichting van de hele Eemskanaalkade bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de nieuwe stedelijke ontwikkeling als geheel. De brug is ook een belangrijke schakel in het stedelijke fietsnetwerk. Bij de concrete uitwerking vormt de vaarklasse, de minimale doorvaarthoogte en doorvaartbreedte belangrijke aandachtspunten.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>j. Met Stadshavens wil de gemeente een nieuwe norm stellen voor stedelijke intensivering. Hoger bouwen als middel om voor alle doelgroepen te bouwen en meer ruimte te maken voor groen. Groningen is evenwel geen Amsterdam en ook de Groningse markt is anders. De visie Stadshavens is ontwikkeld in een tijd dat de bomen de hemel in groeiden en iedere woning verkocht dan wel verhuurd kon worden. Die tijd is voorbij. Daarom pleit de KS voor een realistisch scenario voor Stadshavens, bestendig en ook in minder gunstige economische tijden. Een wijk die populair gaat worden bij een breed publiek en waar men ook graag wil blijven wonen. De KS zet vraagtekens of dat ook lukt met zoveel hoogbouw en een dergelijke hoge bebouwingsintensiteit.</p>	<p>Alle doelgroepen worden bediend op stadsniveau. Op locaties, zoals Meerstad, een deel van de Suikerzijde en De Held worden bijvoorbeeld meer grondgebonden woningen gebouwd. Locaties nabij de binnenstad zijn in beeld voor hogere bouw.</p> <p>Met de verschillende gebiedsontwikkelingen samen komen we tegemoet aan de verschillende woonbehoeften in de stad en spreken we andere doelgroepen aan. Zo vindt er een evenwichtige verdeling van doelgroepen op stadsniveau plaats en wordt elke doelgroep bediend.</p>	<p>Nee</p>
<p>k. <u>Kanttekeningen en vragen over voorontwerp omgevingsplan</u> Het omgevingsplan is een lijk document en blinkt niet uit in helderheid en duidelijkheid in wat wel en wat niet geregeld wordt. Het is een heel vaag plan. De gemeente maakt nergens dingen concreet en toetsbaar, bijvoorbeeld op het punt van de ruimtelijke kwaliteit en het groen. Zo wordt bijvoorbeeld gesproken over een 'groene werf' en per cluster een groot groengebied in de vollegrond met volwaardige bomen. Maar hoe groot is groot en hoe groot is zo'n bouwveld. 60% groen en 40% bebouwing lijkt veel, maar hoeveel daarvan is groen op (verhoogde) parkeerdaken bestemd voor directe bewoners?</p>	<p>De wijziging van het omgevingsplan van de gemeente Groningen voor de transformatie van Stadshavens, zal in fasen gebeuren. Dit omdat de transformatie van Stadshavens naar een woon-/ werkgebied wel twintig jaar in beslag kan nemen. Daarom is een concreet stedenbouwkundig plan niet mogelijk. Met deze wijziging van het omgevingsplan worden de huidige bestaande activiteiten binnen het gebied gehandhaafd, zodat uitbreiding/wijziging van deze activiteiten niet kan plaatsvinden, maar in de huidige vorm wel voortgezet mogen worden tot een in het overgangsrecht bepaalde datum. De bedrijfsmatige activiteiten binnen het gebied worden daarbij onder het overgangsrecht geplaatst. Als doorblikje naar de toekomstige transformatie van het gebied, zijn hiervoor de ontwikkelkaders in de vorm van zogenoemde 'Gouden Regels' in de planregels opgenomen.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Het omgevingsplan geeft daarmee een kader en doelen voor de concrete uitwerking op deelplanniveau. Per deelplan wordt een wijziging van het omgevingsplan voorbereid en wordt opnieuw een wijzigingsprocedure doorlopen waarbij iedereen in de gelegenheid wordt gesteld zienswijzen in te dienen. Elk plan zal bij moeten dragen aan de ontwikkeldoelen voor Stadshavens. Bij de uitwerking in deelplannen wordt de omgeving betrokken.</p> <p>Verder zal elk deelplan bij moeten dragen aan de ontwikkeldoelen voor Stadshavens, waaronder minimaal 20% aan ruimte voor groen en water.</p>	
<p>I. De inrichting van het Damsterdiep en Eemskanaalkade ligt vast stelt het plan. Maar nergens wordt beschreven of getoond wat de maatvoering is en hoe die inrichting eruitziet. Krijgen kades bijvoorbeeld steile harde oevers of worden deze laag, groen en natuurvriendelijk uitgevoerd. Dit zijn wel de belangrijkste structuur dragers van het plan.</p>	<p>De concrete inrichting en maatvoering van wegen en kades zijn geen aspecten die worden geregeld in een omgevingsplan. De basisinrichting van het Damsterdiep en de kade zijn al vanaf 2020 gedeeld in diverse bijeenkomsten en presentaties. Momenteel werkt Stadshavens aan de ontwerpen voor het Damsterdiep en de kade langs het Eemskanaal verder uit. We betrekken de omgeving hierbij. Te beginnen met het ontwerp van de kade langs het Eemskanaal. Dit willen we als eerste klaar hebben zodat bij de aanpak van het Damsterdiep een veilige alternatieve fietsroute beschikbaar is. Naar verwachting wordt het voorlopig ontwerp van de kade nog dit jaar gedeeld voor reactie.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>m. Voor de toetsbaarheid van de groene ambities zou het goed zijn tenminste een complete inventarisatie te tonen van het aanwezige groen in het plangebied. Zo zijn er meerdere groengebieden en boomgroepen dan alleen die van het Betonbos, het Damsterdiep en de Sontweg. Verdwijnen deze ook of worden deze ingepast in het plan?</p>	<p>Niet alle boomgroepen verdwijnen. Zo blijft onder meer het groengebied bij de sluis gehandhaafd.</p> <p>Verder verwijzen wij naar het bomenbeleid van de gemeente Groningen, die als insteek heeft het zoveel mogelijk plaatsen én behouden van groen. Dat zal niet in alle gevallen mogelijk zijn, zeker niet in binnenstedelijke situaties. Dan geldt de beleidslijn dat elke te kappen boom moet leiden tot herplant of een financiële compensatie. Dit staat in de Beleidsregels APVG Behoud van Groen: kap en herplant 2022.</p>	<p>Nee</p>
<p>n. Met dit nieuwe instrument ligt volgens de KS een vervlakking van de ruimtelijke kwaliteit op de loer. Een voorbeeld. In het bestemmingsplan Oosterparkwijk wordt uitvoerig ingegaan op de cultuurhistorische betekenis van het plangebied. In de plantoelichting van dat plan staat: <i>“... Damsterdiep (vanaf de Petrus Campersingel) en het Eemskanaal (1876). De westelijke noord-zuid lopende waterlopen zijn een restant van de balkgaten van de voormalige houthandel Van Houten.”</i></p> <p>Het bestemmingsplan zelf heeft deze balkgaten beschermd door deze concreet als water te bestemmen.</p> <p>In het voorontwerp omgevingsplan vindt de KS echter niets terug over deze Balkgaten. De KS pleit ervoor deze Balkgaten dan ook als cultuurhistorische relicten in de plantoelichting op te nemen en in het plan ook te beschermen. Het behoud van dit soort cultuurhistorische elementen maakt het gebied leefbaar.</p>	<p>In het bestemmingsplan Oosterparkwijk zijn de aangegeven cultuurhistorische waarden in de toelichting weliswaar beschreven, maar dit is niet vertaald naar concrete juridische regels. Ook in het cultuurhistorisch beleid van de gemeente zijn deze balkgaten en waterlopen niet geïdentificeerd. Dat laat onverlet dat deze met het huidige plan niet aangetast worden.</p> <p>De gemeente ontwikkelt een cultuurhistorische waardenkaart. Hierop staan cultuurhistorische elementen en waarden die objectief worden geïnventariseerd en geïdentificeerd. Beschermingswaardige elementen worden zo nodig vervolgens via het omgevingsplan geborgd. De bescherming voor de genoemde waterlopen worden vooralsnog niet in het omgevingsplan geborgd. We zullen er wel aandacht voor hebben bij de concrete uitwerking op deelplanniveau.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>o. <u>Plantoelichting evenemententerrein, sportvoorzieningen, beperking havenfunctie Eemskanaal</u> Ineens vormen een evenemententerrein en sportvoorzieningen een belangrijke peiler voor het Havenpark. In de toelichting ontbreekt echter een onderzoek naar de behoefte aan deze voorzieningen en wat de inhoud en omvang hiervan zou moeten zijn. Volgens de KS bieden de bestaande locaties, zoals o.a. het Stadspark, het Noorderplantsoen, het Suikerzijdeterrein en de Graanfabriek voldoende ruimte voor evenementen. Daarnaast is de KS van mening dat het Havenpark met zijn ligging aan het water, waar geluid extra ver draagt, ongeschikt is voor een dergelijke publiekstrekkende functie. Het Havenpark voorziet bovendien slechts in één ontsluitingsweg. Dat maakt de locatie onveilig ingeval van calamiteiten.</p>	<p>Dat er meer activiteiten zullen plaatsvinden in het Havenpark is al geruime tijd bekend. Zo is onder meer in de ‘Ontwikkelingsstrategie Eemskanaalzone, Stad aan het water’ uit 2018 aangegeven dat ter plekke van het Havenpark een ‘publiek programma’ zal komen. Evenementen dragen bij aan de leefkwaliteit en economische vitaliteit van Groningen: de stad als podium. De evenementen die hier mogelijk zullen gaan komen, zullen ook niet van dezelfde aard zijn als de evenementen die plaatsvinden in het Stadspark. Laagdrempelige evenementen en volksfeesten kunnen plaatsvinden op passende locaties in de hele gemeente, waar ze bijdragen aan de levendigheid (uit de omgevingsvisie Levende Ruimte).</p> <p>Het geluid van evenementen zal aan de daarvoor geldende beleidsregels moeten voldoen. Daarvoor heeft de gemeente beleid opgesteld. Daarin is onder meer aangegeven wat de maximale geluidsnormen zijn en hoe dat berekend wordt.</p>	Nee
<p>p. Ook voor sportvoorzieningen ontbreekt in de plantoelichting een nadere onderbouwing. De KS is van mening dat met kleinschalige voorzieningen beter aangesloten kan worden op de reeds aanwezige voorzieningen aan de noordzijde van het Eemskanaal, nabij de motorboothaven. Bundeling van dit soort voorzieningen maakt het plan sterker. Ook is de EMG-locatie, waar o.a. een horecavoorziening gepland is, van daaruit zonder brugpassages of kruisingen bereikbaar.</p>	<p>Het faciliteren van sporten (in pandig en) in de openbare ruimte is een belangrijk speerpunt voor ons binnen de gehele gemeente. Sport heeft niet alleen een functie voor de recreatie en de gezondheid, maar draagt ook bij aan versterken van de sociale samenhang in een wijk.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	Hoe dit concreet ingevuld wordt in Stadshavens is op dit moment nog niet bekend. De suggesties van KS nemen we mee bij de uitwerking.	
q. In het omgevingsplan is een regeling voor ligplaatsen opgenomen. Daarmee wordt de huidige havenfunctie van dit kanaalvak ingeperkt. Hiervoor ontbreekt iedere motivatie in de plantoelichting. In 2021 is voor deze havenfunctie door de gemeente een bedrag van ca. € 1,4 miljoen een aantal wezenlijke verbeteringen aangebracht. Nieuwe afwerking van beschoeiing, meer dan 30 stuks zware afmeerpalen en evenzovele afmeerbolders zijn in het talud geslagen. Dit staat haaks op het voornemen om de havenfunctie te beperken tot bijvoorbeeld 8 schepen.	<p>Het kader voor het realiseren van 8 ligplaatsen voor varende schepen is de Watervisie Groningen. Deze visie legt de koers vast en werkt op hoofdlijnen uit hoe we de openbare ruimte aan het water kunnen verbeteren en hoe we een kwaliteitsslag kunnen maken voor wonen, recreëren en varen.</p> <p>In deze visie staat heel duidelijk aangegeven dat er wordt gewoond op alle kanaalvakken in Groningen, met uitzondering van de rijkswaerwegen (Van Starckenborghkanaal en Eemskanaal). Verder zegt de Watervisie dat er op de noordelijke oever van het Eemskanaal, tussen de Europaweg en het van Starckenborgh kanaal is plaats voor maximaal 8 ligplaatsen voor varende schepen. Dit is vertaald naar het omgevingsplan Stadshavens.</p>	Nee
r. In de plantoelichting wordt melding gemaakt van het aanbrengen van voorzieningen voor de scheepvaart. De KS vraagt zich af wat hiermee wordt bedoeld. De afmeermogelijkheden in het kanaal zijn, zoals gezegd, recent vernieuwd. Dit kanaalvak is niet bedoeld voor het afmeren van pleziervaart en de beroepsvaart heeft doorgaans zijn eigen voorzieningen. Naast een enkele stroomkast vraagt de KS zich af welke voorzieningen hier gepland zijn.	Hierbij moet gedacht worden aan nutsvoorzieningen voor de schepen voor onder meer elektriciteit en water. Dit om te voorkomen dat schepen eigen generatoren moeten laten draaien.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>s. In het plan worden soms concrete aantallen en maten genoemd, zoals doorvaarthoogte van de nieuwe brug en het maximaal aantal ligplaatsen aan het Eemskanaal. Voor de bouwhoogtes wordt de term 'bouwlagen' gebruikt. Deze kunnen sterk in hoogte variëren, afhankelijk van de functie van een bouwlaag. Voor de toetsbaarheid en rechtszekerheid wil de KS dat bouwhoogtes in de regels in meters worden aangegeven.</p>	<p>Het is een bewuste keuze om de bouwhoogte van gebouwen in aantallen bouwlagen vast te leggen om precies de reden die door reclamant wordt aangegeven. Voor Stadshavens wordt uitgegaan van een menging van verschillende woon-/werk functies binnen het gebied en ook binnen de beoogde bebouwing. Afhankelijk van de uiteindelijke functie kan de bouwhoogte per bouwlaag in een gebouw verschillen.</p> <p>Door te maximeren op basis van aantallen bouwlagen wordt nu nog ruimte gehouden om bij de verdere concretisering van de bouwplannen een bewuste keuze te maken.</p> <p>Daarnaast wordt vanuit bouwregelgeving eisen gesteld aan de minimale hoogte van bouwlagen, dat kan in de loop van tijd weer veranderen. Omdat het nog wel een aantal jaren duurt voordat Stadshavens is ontwikkeld, biedt het gebruik maken van het aantal bouwlagen meer flexibiliteit in de uitwerking. Bij een deelplan voor een concrete ontwikkeling kan de bouwhoogte uiteraard wel in meters worden aangegeven.</p>	<p>Nee</p>
<p>t. Een aantal stedenbouwkundige, kwalitatieve eisen aan het plan worden omschreven en vastgelegd aan de hand van de zogenaamde gouden regels. Het resultaat is volgens de KS zo abstract, dat dit geen basis vormt voor een toetsbare latere uitwerking van het plan.</p>	<p>De gouden regels moeten worden gelezen als leidende principes waarbinnen de uitvoering zal plaatsvinden. Hierop zijn de ontwikkelregels gebaseerd, waaraan plannen worden getoetst. Met de ontwikkelregels geeft de raad het kader aan waarbinnen de ontwikkeling van Stadshavens kan plaatsvinden.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>u. Het plan voorziet in een groot aantal vierkante meters aan commerciële ruimtes in de plint van de gebouwen. In de plintoelichting ontbreekt een cijfermatige benadering van de behoefte aan dergelijke voorzieningen. Het gebruik van de plint van gebouwen is erg belangrijk voor de herbergzaamheid van het gebied voor voetgangers en fietsers en het veiligheidsgevoel in met name de avonduren. Sommige commerciële voorzieningen zijn in de avonduren dicht, horeca daarentegen is vooral in de avonduren open. Een overmaat aan commercieel aanbod kan leiden tot dichte gevels en niet gebruikte ruimten. De KS vraagt hiervoor aandacht. De KS vindt ook een verdeling van horeca- en aanverwante voorzieningen, die in de avonduren open is, noodzakelijk. In plaats van een eventueel overschot aan commerciële voorzieningen kan volgens de KS beter gekozen worden voor een woonfunctie in de plint.</p>	<p>Bij de uitwerking op deelplanniveau zal duidelijker worden welke voorzieningen worden gerealiseerd. Er zal altijd eerst een behoefteonderzoek worden uitgevoerd, op basis waarvan vervolgens een stedenbouwkundig ontwerp wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid.</p> <p>Overigens zien wij voorzieningen als een breed begrip. Het kan ook om sport- en culturele voorzieningen gaan, naast maatschappelijke voorzieningen als een kinderopvang, verzorgingstehuis en commerciële voorzieningen zoals een fietswinkel, horeca e.d. We zullen bij de concrete invulling uw opmerkingen over levendigheid in de avonduren meenemen.</p>	<p>Nee</p>
<p>v. <u>Vragen over Warmte en Koude opslag (WKO)</u> Het uitgangspunt is bepaald op warmte- en koudeopslag vanuit omliggende kanalen. Is het Waterschap hiermee akkoord, vanwege mogelijke verhoging/verstoring van de watertemperatuur? Verder is de elektriciteitsbehoefte niet realistisch ingeschat. Door de energieprestatie-eis en het WKO-systeem zal deze hoger zijn. Lever daarom een onderbouwing aan van de energiebehoefte en breng het beheer ervan goed in kaart.</p>	<p>De warmtevraag in het plangebied kan voorzien worden door warmte-/koudeopslag (WKO). Dit is een systeem met warme en koude bronnen. In de winter wordt de warmte gebruikt en de koude bron opgeladen en in de zomer wordt de koude gebruikt en de warmte opgeslagen in de warme bron. Deze bronnen gaan de bodem in, niet het water (bijlage 3, Scenariostudie energieopgave t.b.v. MER).</p> <p>De warmtevraag van de woningen is groter dan de koudevraag. Verwacht wordt dat er extra warmtebronnen nodig zijn om de warme bronnen op te laden. Thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) of uit afvalwater (TEA) zijn geschikte opties. Of dit daadwerkelijk</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>toegepast gaat worden, moet nog onderzocht worden. Als dit het geval is, zal uiteraard afstemming plaatsvinden met het betreffende Waterschap.</p> <p>De mening dat de elektriciteitsbehoefte niet realistisch is ingeschat, wordt door ons niet gedeeld. Het MER en de uitgevoerde onafhankelijke onderzoeken zijn voor het huidige abstractieniveau van het omgevingsplan voldoende basis om over te besluiten. Bij de deelplanuitwerking zal ook dit onderwerp concreter worden uitgewerkt.</p>	
<p>w. Er is niet aangegeven wat de geschatte kosten zullen zijn van het WKO-systeem. Tenslotte is voor de WKO-systemen niks bepaald over de bestaande bouw in de Damsterbuurt (het Eemskanaal, Holtstek, Zagerij en Balkgat). Krijgen zij ook toegang tot het WKO-systeem? Wordt deze keuze opgelegd of krijgen de bestaande bewoners een vrije keuze?</p>	<p>Een inschatting van kosten van de aanleg van een WKO-systeem is niet relevant voor het omgevingsplan. Dit is een verantwoordelijkheid van de toekomstige bouwers.</p> <p>Warmte leveren aan de Damsterbuurt maakt geen onderdeel uit van de planvorming Stadshavens. Het beschikbare warmte- en koudepotentieel overstijgt de verwachte vraag ruimschoots. Daardoor is capaciteit beschikbaar om op termijn de bestaande woningen in het plangebied (Holtstek, Zagerij etc.) aan te sluiten op de nieuwe WKO. Of dit gebeurt dan wel of er andere mogelijkheden zijn, is een separate opgave die buiten het project Stadshavens valt. Dit is onderdeel van het warmtetransitieplan voor de gemeente Groningen. We verwijzen hiervoor naar het Warmtetransitieplan Groningen, uitvoering warmtetransitie 2022-2030, die op onze website te vinden is.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>x. Het plan is slecht toetsbaar, met name op het punt van de groeninrichting. Het betreft zowel de groene dragers van het plan als zgn. groenwerv in de woonvlekken alsmede de ambities op het punt van natuurinclusief bouwen. De toetsbaarheid van een zo globaal instrument als dit omgevingsplan is voor zowel de burger als voor de gemeenteraad van wezenlijk belang. Ook de Commissie m.e.r. heeft hier destijds op gewezen.</p>	<p>Wij delen deze mening niet. Ook de Commissie m.e.r. geeft in haar toetsingsadvies aan dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over het omgevingsplan voor Stadshavens waarin het milieubelang volwaardig wordt meegenomen.</p> <p>Voor natuurinclusief bouwen wordt aangesloten bij de leidraad natuurinclusief bouwen die door de gemeente is opgesteld.</p>	<p>Nee</p>
<p>R19</p>		
<p>a. Indiener heeft ook een reactie gegeven op het NRD (inspraakrapport R1a en R1b). Indiener heeft bezwaren tegen de conclusies in het MER.</p> <p>Tauw heeft in 2021 een ecologisch onderzoek uitgevoerd in het hele plangebied. Dit bureau trekt de conclusie dat zowel de huismus en de boerenzwaluw (beide rode lijst-soorten) in het plangebied broeden. Het bureau noemt niet de huiszwaluw die broedt op de zandoverslag.</p>	<p>De mogelijke effecten op planten- en diersoorten zijn voldoende in beeld gebracht in het MER. Een ecologische quickscan is een momentopname en geeft een beeld van welke soorten we redelijkerwijs kunnen verwachten in het gebied en welke soorten daadwerkelijk zijn aangetroffen. Dit kan over twee jaar weer heel anders zijn. Bij de concrete uitwerking per deelplan zal opnieuw en gericht ecologisch (veld-)onderzoek gedaan worden. Dan hebben we ook een duidelijker beeld van wat waar gaat komen.</p>	<p>Nee</p>
<p>b. Indiener heeft problemen met het gemak waarmee een begrip als 'mitigerende maatregelen' wordt opgevoerd. En als dat geen soelaas biedt, dan wordt gewoon ontheffing bij de provincie gevraagd.</p>	<p>Mitigerende maatregelen is een veel gebruik begrip in de ecologie. Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die de negatieve effecten van een project voorkomen of verminderen. In de rechtspraak worden</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Mitigerende maatregelen gaan niet op voor een kolonie huis- en boerenzwaluwen. Als je de broedlocatie verstoord, ben je ze kwijt en komen ze niet meer terug. Een mitigerende maatregel zou kunnen zijn het aanbrengen van kunstnesten voor huiszwaluwen aan de nieuw te bouwen wonen. Na sloop van de zandoverslag kunnen ze daar mooi broeden. Maar zo werkt het niet in de praktijk. Huiszwaluwen gaan niet broeden in zo'n nest als blijkt dat hun broedlocatie verdwenen is.</p> <p>Voor boerenzwaluwen is het nog lastiger, want die broeden in een gebouw of onder een lang afdak. Nergens in het omgevingsplan wordt duidelijk wat er gaat gebeuren met beide broedlocaties.</p>	<p>beschermingsmaatregelen ook wel mitigerende maatregelen genoemd.</p> <p>Op dit moment is er nog niet een concreet uitgewerkt stedenbouwkundig plan. Daarom is ook nog onduidelijk of er mogelijke gevolgen zijn voor de broedlocaties. Mogelijk dat deze gewoon ingepast kunnen worden. Of dat zo is, weten we bij de concrete uitwerking op deelplanniveau.</p>	
<p>c. De huismus en de andere 25 vogelsoorten die volgens indiener in het plangebied broeden, broeden grotendeels in het Betonbos en naaste omgeving. Als het Betonbos verdwijnt, kan een groot deel van de vogelsoorten daar niet meer broeden. Het omgevingsplan vermeldt dat er 'mitigerende maatregelen' worden getroffen. Er komt op andere plaatsen in het plangebied groen bij, zoals het Havenpark.</p> <p>Het Havenpark wordt echter een wijkoverstijgende locatie. Daar kunnen allerlei activiteiten plaatsvinden waar niet alleen de nieuwe wijkbewoners, maar ook overige stadgers gebruik van maken. Zelfs festivals. Dat wordt daarmee geen plek waar volgens rustig kunnen broeden en hun jongen grootbrengen.</p> <p>Het Betonbos is onderdeel van de SES. Handhaaf het Betonbos en creëer daar een park zodat de SES versterkt wordt. Dan wordt ook recht gedaan aan de doelstellingen van de Wet natuurbescherming en de uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft een vergelijkbare reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R18g.</p> <p>Stadshavens wordt fasegewijs ontwikkeld. Elk deelplan wordt een afgerond stukje wijk, dus met woningen en commerciële en maatschappelijke voorzieningen, inclusief openbare ruimte. Hierin zal ook plek zijn voor groen. Daardoor zal er ruimte zijn voor planten en dieren om, indien nodig, binnen Stadshavens andere plekken te vinden.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>R20 De reacties van indieners R20, R21, R22, R25, R41, R42, R46, R53, R59, R60, R61, R62, R63, R64, R65, R66, R67, R68, R69, R70, R71, R72, R73, R74 en R75 zijn identiek aan elkaar. Daarom worden die hier tegelijk behandeld. Indieners wonen aan de overkant van het plangebied, aan de noordkant van het Damsterdiep, en maken de volgende zienswijzen kenbaar.</p>		
<p>a. De wijk Stadshavens heeft grote gevolgen en impact voor de bewoners aan het Damsterdiep. Betrek de bewoners beter bij de plannen. Zo is de informatiekrant veel te laat bezorgd in relatie tot de start van de reactieperiode.</p>	<p>Bij het maken van de plannen zijn natuurlijk de omwonenden belangrijk. Sinds 2019 is over de plannen voor Stadshavens op allerlei manieren gecommuniceerd. Bijvoorbeeld via de website van de gemeente en later Stadshavens. Eerst over de Visie Stad aan het Water en in 2020 over het Akkoord op Hoofdlijnen en betekenis daarvan. Toen is o.a. een klankbordgroep opgericht, zijn/worden er individuele gesprekken gevoerd, (inloop-)bijeenkomsten georganiseerd en kan op verschillende (formele) documenten gereageerd worden. In 2020 is ook de eerste Stadshavenskrant huis-aan-huis verspreid. De tweede informatiekrant is verspreid op het moment dat het voorontwerp-omgevingsplan en MER beschikbaar waren en er gereageerd kon worden.</p>	Nee
<p>b. De gemeente Groningen heeft beleid waarbij het uitgangspunt geldt dat het bestemmingsplan aansluit bij de omgeving. Dit wordt ook gehanteerd bij o.m. de planvorming van het UMCG. In het plan Stadshavens wordt hiervan afgeweken, gezien de bouwlagen die in de plannen zijn opgenomen. Het gaat hierbij van 5-9, 5-10 bouwlagen en accenten tot 15 bouwlagen. Aan het Damsterdiep wordt gesproken over 5-9 bouwlagen. Bij het lint met de zgn. schippershuisjes wordt daarmee absoluut geen verbinding gezocht met de omgeving. Ook verwachten indieners een nadelig effect op lichtinval en opbrengst</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R5a.</p> <p>Voor de uitwerking op deelplanniveau wordt een stedenbouwkundig ontwerp gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar de omgeving en hoe de nieuwe bebouwing daarin past. Er wordt onder meer gedacht aan een deels verspringende rooilijn, te verspringen in bouwhoogte,</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>van zonnepanelen. Realiseer daarom maximaal 2 bouwlagen hoger dan omliggende woningen. Dus 4 bouwlagen ter plaatse van de schippershuisjes.</p> <p>openingen te creëren tussen de bebouwing zodat het niet oogt als een grote wand.</p> <p>Voor wat betreft een reactie op eventuele effecten op zonnepanelen, verwijzen wij naar de beantwoording van reactie R17c.</p>	
c.	<p>In Stadshavens worden alleen parkeerplekken voor de bewoners van Stadshavens gerealiseerd. Uitgangspunt is 1 parkeerplek per huishouden. Wat houdt dit precies in? Wat is een huishouden gekoppeld aan m2 woonruimte?</p> <p>De parkeernorm in Stadshavens bedraagt gemiddeld 1 parkeerplaats per woning, onderverdeeld in 0,5 vaste parkeerplaats en 0,5 'flexibel'. De flexibele parkeerplaatsen kunnen indien wenselijk getransformeerd worden ten behoeve van een andere activiteit. Per deelplan moet sprake zijn van een gesloten parkeerbalans. Zo is dit ook vastgelegd in de regels van het omgevingsplan.</p>	Nee
d.	<p>De gemeente hanteert een richtlijn dat binnen een straal van 200 m bewoners een parkeerplek moeten kunnen vinden. Per 100 voertuigen moeten er 80 parkeerplekken zijn. In de Oosterparkwijk is er op dit moment krapte wat betreft het vinden van een parkeerplaats.</p> <p>De bewoners van de 20 woningen (tussen Oliemuldersweg en Slachthuisstraat) kunnen nu parkeren op het terrein voor de studentencontainers. Dit gaat straks verdwijnen, waardoor men in de Oosterparkwijk moet parkeren. Vanwege de krapte daar, levert dit problemen op om op redelijke afstand (200 m) een parkeerplaats te vinden. Werk daarom een oplossing uit voor het parkeren van de 20 schippershuisjes. Mogelijk kan er binnen Stadshavens een voorziening getroffen worden.</p> <p>De woningen aan het Damsterdiep maken deel uit van de Oosterparkwijk. Hiermee is het parkeerregime van de Oosterparkwijk van toepassing. De afgelopen jaren konden de bewoners (gratis) gebruik maken van de parkeerplaatsen aan de overkant. Dit betekent echter niet dat hiermee een recht op eigen parkeerplaatsen is opgebouwd. Deze plekken zijn ook niet specifiek toegewezen aan de bewoners en kunnen ook gebruikt worden door anderen.</p> <p>We begrijpen heel goed dat deze veranderende situatie consequenties kan hebben voor de bewoners. Op deelplanniveau gaan we graag in overleg met de bewoners om te kijken naar mogelijke oplossingen.</p>	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>e. Neem in het MER op dat er een nulmeting aan de belendende percelen wordt uitgevoerd door de ontwikkelende c.q. uitvoerende partijen, voordat de in potentie overlast-/schadeveroorzakende activiteiten plaatsvinden (nuts/infra en/of bouwactiviteiten).</p> <p>Doe ook tussentijds metingen, per verantwoordelijke partij. Op deze manier gaan partijen niet naar elkaar wijzen bij de eventuele schadeafhandeling.</p>	<p>Het doel van milieueffectrapportage (m.e.r.) is om het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over plannen en projecten. Een MER is niet bedoeld om eisen voor de ontwikkeling op te nemen. Het geeft wel aanbevelingen voor de concrete uitwerking.</p> <p>Voor de daadwerkelijke start van werkzaamheden zal in de directe omgeving van bestaande woningen een bouwkundige nulmeting gedaan worden. Dit gebeurt zowel buiten en – als daarvoor toestemming gegeven wordt door de eigenaar – binnen de woningen. Dit wordt uitgevoerd en vastgelegd door een onafhankelijk bureau door middel van (foto-)rapportage. Eventuele klachten/schademeldingen zullen door datzelfde onafhankelijke bureau afgehandeld worden.</p> <p>In eerste instantie is de aannemer van de uitvoering aansprakelijk en anders de opdrachtgever. Dit is wettelijk bepaald.</p> <p>Vanaf 1 januari 2024 wordt dit ook in wetgeving vastgelegd. Dan treedt naar verwachting de Wet kwaliteitsborging (Wkb) gefaseerd in werking. Het doel van deze wet is het verbeteren van de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht. De wet schrijft onder meer voor dat de aannemer moet kunnen aantonen dat hij er alles aan heeft gedaan om fouten en schades te voorkomen. Een onafhankelijk controleur – de kwaliteitsborger – zal het bouwproces controleren tot en met oplevering.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>f. De wijk Stadshavens moet een verbinding krijgen met de Oosterparkwijk. Met het voorliggende plan lijkt die verbinding er niet te zijn. De impressie laat juist gesloten bouwblokken zien, die wel los van elkaar staan, maar de ruimte tussen de blokken lijkt minimaal. Werk de verbinding tussen Stadshavens en Damsterdiep beter uit door het groen van de binnenplaatsen op enkele plaatsen door te trekken naar het Damsterdiep. Een verspringing in rooilijn geeft meer variatie, zoals ook verder aan het Damsterdiep, en sluit beter aan op de huidige situatie. Neem een minimale afstand op tussen de bouwblokken, bijvoorbeeld de helfte van de hoogte van een bouwblok.</p>	<p>Voor de uitwerking op deelplanniveau wordt een stedenbouwkundig ontwerp gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar de omgeving en hoe de nieuwe bebouwing daarin past. Er wordt onder meer gedacht aan een deels verspringende rooilijn, te verspringen in bouwhoogte, openingen te creëren tussen de bebouwing zodat het niet oogt als een grote wand. Ook groene verbindingen vormen daarbij een aandachtspunt.</p> <p>Het groen in de nieuw bouwvelden wordt geen direct onderdeel van de SES, maar krijgt wel een belangrijke functie als ondersteuning van de SES en voor de algehele biodiversiteit. Zeker de noord-zuidverbindingen via de bouwvelden (binnentuinen) zijn belangrijk om het Damsterdiep met het Eemskanaal (en Bornholmstraat) te verbinden. We willen niet enkel een 'doorwaadbare wijk' voor mensen, maar ook voor dieren.</p>	Nee
<p>g. In het plan wordt aangegeven dat er veel ruimte is voor groen en dat deze verbonden worden met groengebieden in de omgeving. Uitgangspunt hierbij is de versterking van het netwerk van de ecologische structuur met alle positieve gevolgen voor verplaatsing van dieren en planten in de stad. Deze verbinding is niet zichtbaar op de impressies. Daarop ziet een binnenplein er juist heel erg verhard uit. 40% bebouwing en 60% groen/openbare ruimte is een ruim begrip. Werk het aspect ruimte voor groen beter uit.</p>	<p>De transformatie van Stadshavens naar een woon-/werkgebied kan wel twintig jaar in beslag nemen. Daarom is een concreet stedenbouwkundig plan niet mogelijk. Het omgevingsplan geeft een kader en doelen voor de concrete uitwerking op deelplanniveau. Per deelplan wordt een wijziging van het omgevingsplan voorbereid. Elk plan zal bij moeten dragen aan de ontwikkeldoelen voor Stadshavens, waaronder minimaal 20% aan ruimte voor groen en water. Wanneer we</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	concreet een deelplan uitwerken, wordt ook de ruimte voor groen en water concreet uitgewerkt.	
h.	Op de informatieavond voor de bewoners van de schippershuisjes is het concept-dwarsprofiel van het Damsterdiep getoond. Ook tijdens de (audio)tour door de wijk op zaterdag 11 maart is hiervan een plaatje getoond. Op voorhand hebben de indieners twijfels bij het plaatsen van een bomerij aan de kant van de schippershuisjes, o.a. in verband met lichtinval. De indieners willen graag betrokken worden bij de invulling van het gebied op dit vlak.	Bij de uitwerking van het Damsterdiep worden aanwonenden uitgebreid geconsulteerd.
i.	Stadshavens moet een sociale buurt worden waar mensen van verschillende culturen en achtergronden met elkaar samenleven en elkaar kunnen ontmoeten. Hoe dit vorm krijgt en op welke manier dit tot uiting komt is niet duidelijk. De definitie van een sociale buurt is volgens indieners te algemeen gesteld en moet beter uitgewerkt worden. Maak concreet wat dit betekent en stel hiervoor randvoorwaarden op. Organiseer een bijeenkomst met alle betrokkenen om hierover van gedachten te wisselen, richting te geven, verwachtingen op te halen, ideeën op te doen. Betrek de bewoners hier echt bij.	Nee
j.	In het programma wordt maximaal 30.000 m2 aan voorzieningen gerealiseerd. Dit is erg algemeen gesteld. Definieer nader in welke richting wordt gedacht en sluit ook bepaalde voorzieningen uit die negatief kunnen uitpakken voor de woonomgeving.	Bij de uitwerking op deelplanniveau zal duidelijker worden welke voorzieningen worden gerealiseerd. Er zal telkens eerst een behoefteonderzoek worden uitgevoerd, op basis waarvan vervolgens een stedenbouwkundig ontwerp wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid. Overigens zien wij voorzieningen als een redelijk breed begrip. Het kan ook om sport- en culturele

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		voorzieningen gaan, naast maatschappelijke voorzieningen als een kinderopvang, verzorgingstehuis en commerciële voorzieningen zoals een fietsenwinkel, horeca e.d.	
k.	Milieueffecten van Stadshavens zijn onderzocht en beschreven in het MER. Onder andere op het gebied van verkeer en geluid. Bouwsystemen schrijven voor dat die zo weinig mogelijk (geluids-)overlast veroorzaken aan bestaande bewoners. Verplicht bijvoorbeeld aannemers tot opslag buiten de stad en voorraad van daaruit alleen wat direct op de bouw verwerkt kan worden.	Op dit moment is nog geen duidelijkheid over hoe het aan- en afvoer van materiaal geregeld gaat worden. Materiaal moet ergens vandaan aangevoerd en gelost worden. Overlast is niet te voorkomen, maar er wordt op ingezet om het zoveel mogelijk als kan te beperken. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan inzet van geluidsarme machines en apparaten en innovatieve bouwmethodes.	Nee
R21	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		
R22	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		
R23			
a.	Betonbos is een unieke plek in de stad. De bewoners zijn zuinig op natuur, burens en omgeving. Een vrijplaats als deze maakt een stad als Groningen mooi en divers. De bewoners wonen hier al 19 jaar met veel plezier. Handhaaf dit unieke stukje stad.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
R24			

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
a.	Indiener pleit voor handhaving van het Betonbos. Het is een prachtige plek voor cultuur en creativiteit. Er wordt samengeleefd met dier en natuur en heeft daarmee grote waarde. Het weghalen van deze plek betekent een gemis voor de stad waar al genoeg gebouwd wordt.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
R25	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		
R26			
a.	Indiener pleit voor handhaving van het Betonbos. De diversiteit aan begroeiing, plant en dier moet behouden blijven in het oprukkende beton van de stad. Er zijn voldoende andere plekken waar gebouwd kan worden zonder dat daarvoor een stuk groen met eigen ecosysteem moet verdwijnen. De bewering dat er opnieuw natuur gecreëerd wordt is onjuist en onnodig, want de natuur is er al. Vraag biologen het gebied in kaart te brengen.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.	Nee
R27			
a.	Indiener zou het heel jammer vinden als een van de mooiste gouden rafelrandjes van de stad verloren moet gaan door gentrificatie.	We snappen het gevoel van indiener. De gemeente heeft echter in meerdere omgevingsvisies en in de ontwikkelstrategie voor de Eemskanaalzone ervoor gekozen dat in Stadshavens het verouderde bedrijventerrein transformeert naar een stedelijk woongebied. Dat wil niet zeggen dat we geen oog hebben voor de huidige bewoners. In de Woonvisie wordt de prioriteit gelegd bij de groepen die moeten verhuizen, zoals vanuit het Betonbos.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R28		
<p>a. Indiener heeft bezwaren tegen de ontwikkeling van Stadshavens. In dit plan-gebied bevindt zich het Betonbos, een van de weinige plekken in de stad waar de natuur nog de vrijheid krijgt. Het is een unieke woonvorm die het bos biedt aan mensen die een zijn met de natuur en zorg dragen voor bos en dieren. De plek kent een rijke geschiedenis dat met de voorgenomen plannen verloren gaat.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.</p>	<p>Nee</p>
R29		
<p>a. Indiener heeft bezwaren tegen het verdwijnen van veel groen. Een 50 jaar oud pioniersbos verdwijnt waar volgens de plannen meer divers groen voor terug komt en waar dieren meer bewegingsruimte hebben. Dat klopt niet. Er komt 15 m hoog beton voor in de plaats.</p> <p>Indiener is van mening dat de hele stad verandert in een blokkendoos. De mensen die in de buurt wonen zitten niet te wachten op duizenden nieuwe bewoners en 15 verdiepingen hoge flats in combinatie met het afgraven van het bestaande groen. Ontwikkel een echt mooi plan en echte huizen met tuinen.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.</p> <p>Wij beschouwen de nieuwe stedelijkheid in Stadshavens als de nieuwe standaard voor binnenstedelijke verdichting. Dit staat ook zo beschreven in de vastgestelde omgevingsvisie 'Levende Ruimte'. Het is nodig om hoger te bouwen, zodat er meer openbare, groene ruimte gecreëerd kan worden op straatniveau en om een gevarieerd en betaalbaar woningaanbod te kunnen bouwen. Hoogbouw dient als middel om ook sociale huur, middenhuur en goedkope koop mogelijk te maken in een plan. Hoogbouw is nooit een incident, maar zal goed worden ingepast in de omgeving, in de plattegronden en de architectuur.</p> <p>Wat een mooi plan is, is subjectief. Iedereen heeft daar een andere mening over. Daarom wordt per deelplan</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		ook een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Het beeldkwaliteitsplan beschrijft de gewenste beeldkwaliteit van de bebouwing en de buitenruimte en bevat toetsbare criteria. Het is een verbindend element tussen landschap, architectuur en stedenbouw. Het plan geeft aanbevelingen en richtlijnen voor de vormgeving van bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte. Vervolgens wordt hieraan getoetst als er een vergunning voor het bouwen van woningen wordt ingediend bij de gemeente.	
b.	Indiener is het niet eens met naam 'Stadshavens', omdat heel veel schepen hiervoor moeten wijken.	De naam staat voor de verbinding tussen de (binnen)stad en de havens waar dit gebied gesitueerd is. Het staat indiener vrij om een andere mening te hebben.	Nee
R30			
a.	Indiener snapt niet dat een gebied waar schepen worden geweerd Stadshavens wordt genoemd.	De naam staat voor de verbinding tussen de (binnen)stad en de havens waar dit gebied gesitueerd is. Het staat indiener vrij om een andere mening te hebben. Overigens is het niet zo dat alle schepen worden geweerd. Er blijft nog steeds ruimte voor varende schepen om aan te leggen en de jachthaven bij de Oostersluis blijft gehandhaafd.	Nee
b.	Indiener snapt niet hoe er gesproken wordt over een groen gebied en trekt een vergelijk met het groen aan de zuidzijde van het Eemskanaal. Nieuwe woningen met voor de deur betonnen platen met af en toe een klein boompje. Dit vindt indiener kind- en natuurvriendelijk. Vanwege die betonplaten	De betekenis van groen kan voor iedereen verschillen. Stadshavens wordt een stadswijk, geen natuurgebied. Maar in die Stadswijk zoeken we naar een zo groen mogelijke invulling. Een van de dingen die daarbij helpt is	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>kan daar niet gespeeld worden. Wel kijken de bewoners naar een mooi stuk bos aan de overzijde van het kanaal. Een stuk bos met buizerds, duiven, eksters, spechten, Vlaamse gaaien en vele kleine soorten vogels en vleermuizen. Dat zal gecompenseerd worden door nieuwe sprietjes in een parkachtig deel dat nog aangelegd moet worden als het Betonbos al gekapt is. Dit is niet positief voor de dieren en vogels in het Betonbos.</p>	<p>dat er geen auto's in de openbare ruimte komen. Dat geeft meer ruimte voor bijvoorbeeld groene binnentuinen.</p> <p>Verder is het de bedoeling om bomen, die weg moeten vanwege de aanpak van het Damsterdiep, allemaal weer terugkomen in het gebied. Ook is het de bedoeling dat we vanaf het begin bomen van een redelijke maat planten. Ook krijgen de bomen de nodige ondergrondse groeiruimte om tot volwassen groei te kunnen komen. Dit is al jarenlang het beleid binnen de gemeente Groningen.</p>	
R31		
<p>a. Indiener pleit voor behoud van het Betonbos en is tegen de bouw van Stadshavens. In de stad moeten verschillende manieren van wonen ondersteund worden. De diversiteit aan wonen, gebieden binnen de stad en de natuur die er al is, moet bewaard blijven en kans krijgen om verder te groeien. Groningen moet niet één groot blok beton worden waar iedereen op dezelfde manier woont. Handhaaf daarom het wonen in het Betonbos en schuif dat niet allemaal naar de rand van de stad. Tussen de nieuwbouw moet diversiteit zijn. De bewoners van het Betonbos zijn een voorbeeld, omdat zij bijna geen last hebben van de energiecrisis.</p>	<p>We snappen het gevoel van indiener. Er is echter in meerdere omgevingsvisies en de ontwikkelstrategie voor de Eemskanaalzone ervoor gekozen dat in Stadshavens het verouderde bedrijventerrein transformeert naar een stedelijk woongebied. Dat wil niet zeggen dat we geen oog hebben voor de huidige bewoners.</p> <p>In de Woonvisie wordt de prioriteit gelegd bij de groepen die moeten verhuizen, zoals vanuit het Betonbos. Voor het overige verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.</p>	Nee
R32		

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
a.	Indiener pleit voor behoud van het Betonbos. De kap hiervan kan niet gecompenseerd worden met de aanleg van een paar parkjes.	<p>Wij delen niet de mening van indiener. Ter plaatse van het Havenpark wordt, naast de te compenseren hectare bos, nog meer groen gerealiseerd.</p> <p>In het groen bij de Oostersluis ligt in de huidige situatie nog een parkeerplaats. Deze parkeerplaats maakt deel uit van de SES. De parkeerplaats wordt in de nieuwe situatie weggehaald. Hierdoor kan het groen ter plekke versterkt worden.</p> <p>Ook in de nieuwe bouwvelden wordt groen gerealiseerd. We hopen door het groen in de bouwvelden te verbinden met bestaande en nieuwe SES-structuren, dat dit een meerwaarde krijgt voor de biodiversiteit. Het groen in de nieuw bouwvelden wordt geen direct onderdeel van de SES, maar krijgt wel een belangrijke functie als ondersteuning van de SES en voor de algehele biodiversiteit. Zeker de noord-zuid-verbindingen via de bouwvelden (binnentuinen) zijn belangrijk om het Damsterdiep met het Eemskanaal (en Bornholmstraat) te verbinden. We willen niet enkel een 'doorwaadbare wijk' voor mensen, maar ook voor dieren.</p>	Nee
b.	Indiener snapt niet dat schepen moeten verdwijnen in een wijk die 'Stadshavens' gaat heten.	Het staat indiener vrij om een andere mening te hebben. Het is overigens niet zo dat alle schepen worden geweerd. Er blijft nog steeds ruimte voor varende schepen om aan te leggen en de jachthaven bij de Oostersluis blijft gehandhaafd.	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R33			
a.	Indiener pleit voor behoud van het Betonbos en verwijst naar de stemmen vanuit het Betonbos op https://youtube/AnSR-Twh1Xc	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.	Nee
R34			
a.	Volgens indiener is het Betonbos een cruciale vrijplaats in Groningen. De afgelopen jaren zijn er steeds minder van dit soort plekken. Voor behoud van een diverse stad is behoud van het Betonbos noodzakelijk.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
b.	Het Betonbos is een belangrijke ecologische plek in de stad. Er komen tal van vogels voor. Wat ervoor in de plaats komt is allesbehalve groen. Het verder homogeniseren van de stad is niet goed volgens indiener, alleen voor de bedrijven die er geld mee verdienen.	Wij delen de mening van indiener niet. Als je naar het totale plangebied Stadshavens kijkt, wordt het gebied veel groener en diverse dan nu het geval is. Bij de concrete uitwerking op deelplanniveau zal er aandacht zijn voor veel groen en water. Daarnaast wordt het Damsterdiep en de kade veel groener dan in de huidige situatie.	Nee
c.	Dat is anders als er uitsluitend sociale huurwoningen worden gebouwd. Het bouwen van meer luxe appartementen en daarvoor het kappen van groen moet stoppen.	Er zullen in Stadshavens sociale huurwoningen gebouwd worden, naast woningen in de middenhuur en andere prijsklassen. We realiseren woningen voor iedereen.	Nee
R35			
a.	Indiener pleit voor behoud van het Betonbos. Deze groene creatieve plek is er al bijna 2 decennia. Het zou doodzonde zijn als dit wordt vervangen door beton. De plek is een groene oase met veel biodiversiteit. Als een van de steden in Nederland met de minste bomen, zou Groningen verstandig moeten	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c. Het Betonbos vormt een integraal onderdeel van de ontwikkeling van Stadshavens, waarbij wel wordt gekeken	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>zijn door deze groene plek juist uit te breiden. Dieren en planten raken door kap steeds meer hun habitat kwijt. Dat is slecht voor mens en dier.</p>	<p>of en hoe een deel van de goed gewortelde bomen behouden en ingepast kan worden. Bij de concrete uitwerking wordt ook gekeken of en zo ja op welke wijze verbindingen tussen groen in en om Stadshavens tot stand kan worden gebracht. De ontwikkeling van Stadshavens betekent een stevige vergroening van het gebied ten opzichte van de huidige situatie, daarbij zal de biodiversiteit ook toenemen.</p> <p>Stadshavens wordt fasegewijs ontwikkeld. Elk deelplan wordt een afgerond stukje wijk, dus met woningen, commerciële en maatschappelijke voorzieningen, inclusief openbare ruimte. Hierin zal ook plek zijn voor groen. Daardoor zal er ruimte zijn voor planten en dieren om, indien nodig, binnen Stadshavens andere plekken te vinden.</p>	
R36		
<p>a. Indiener vindt bebouwing op de plek van het Betonbos een slecht idee. Onderzoek de ecologische waarde van deze plek beter. Daarnaast is een creatieve vrijplaats als deze van onschatbare waarde voor de gemeenschap. Woningnood is een feit, maar deze oplossing is niet juist.</p>	<p>Het Betonbos vormt een integraal onderdeel van de ontwikkeling van Stadshavens, waarbij wel wordt gekeken of en hoe een deel van de goed gewortelde bomen behouden en ingepast kan worden. Bij de concrete uitwerking wordt ook gekeken of en zo ja op welke wijze verbindingen tussen groen in en om Stadshavens tot stand kan worden gebracht. De ontwikkeling van Stadshavens betekent een stevige vergroening van het gebied ten opzichte van de huidige situatie, daarbij zal de biodiversiteit ook toenemen.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend over huidige bewoners van het Betonbos. Daarom verwijzen wij verder naar onze reactie bij R2a.	
R37			
a.	Indiener is het niet eens met de stelling dat de bomen in het Betonbos niet geworteld zouden zijn. Laat het groen blijven.	Er is door een onafhankelijke gespecialiseerd bureau onderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat ter plaatse van het Betonbos veel bomen op betonplaten staan wat daarvoor kan leiden tot onveilige situaties. Bomen hebben daardoor onvoldoende ruimte om diep te wortelen. Voor het overige verwijzen wij naar onze reactie bij R6b.	Nee
b.	Indiener snapt de naam 'Stadshavens' niet als er straks geen schepen meer mogen aanleggen.	Het staat indiener vrij om een andere mening te hebben. Het is overigens niet zo dat alle schepen worden geweerd. Er blijft nog steeds ruimte voor varende schepen om aan te leggen en de jachthaven bij de Oostersluis blijft gehandhaafd.	Nee
R38			
a.	Indiener pleit voor behoud van het Betonbos. Zij heeft familie hier wonen die erg dankbaar is dat ze daar mogen wonen. Maar ze willen er niet weg. Het is een prachtige plek om op te groeien. Er staat nu een compleet bos, een goed werkend ecosysteem met allerlei dieren. De gevaarlijke bomen zijn gekapt in de voorgaande jaren.	In ons beleid, dat is vastgelegd in onze Omgevingsvisie(s) en ook in de Woonvisie, is aangegeven dat er woningen komen op de locatie van het Betonbos. Voor het overige verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R39			
a.	Indiener is van mening dat met de plannen het aanzicht van het Eemskanaal lelijker wordt. Indiener pleit voor behoud van het oude stadsaanzicht en bewoning.	Wij respecteren dat indiener een andere mening heeft. Feit is dat er een groot tekort is aan woningen, ook in Groningen. De gemeenteraad heeft in haar omgevingsvisie ervoor gekozen om vast te houden aan het principe van een compacte stad en niet extra in het buitengebied te bouwen.	Nee
R40			
a.	Indiener pleit voor het behoud van het prachtige Betonbos. Hier leven veel dieren, staan prachtige oude bomen en struiken en wonen mensen die ervoor kiezen zo min mogelijk het milieu te vervuilen. Hiermee zijn ze een voorbeeld voor anderen. Het Betonbos bestaat al lange tijd en is een zeer bijzondere plek waar buitenstaanders van genieten. Juist deze creatieve plek maakt de stad uniek.	Wij respecteren dat indiener een andere mening heeft. Feit is dat er een groot tekort is aan woningen, ook in Groningen. De gemeenteraad heeft in haar omgevingsvisie ervoor gekozen om vast te houden aan het principe van een compacte stad en niet extra in het buitengebied te bouwen.	Nee
b.	Indiener snapt niet dat er een bos gekapt moet worden om opnieuw te planten. Waarom moeten de huidige bewoners weg om plaats te maken voor andere bewoners. Het kan prima geïntegreerd worden in een verbouwde Eemskade waar alles hip en duur wordt als verlengstuk van Meerstad. Dat maakt het leven bij het Eemskanaal juist kleurrijk.	Wij beschouwen de nieuwe stedelijkheid in Stadshavens als de nieuwe standaard voor binnenstedelijke verdichting. Dit staat ook zo beschreven in de door de raad vastgestelde omgevingsvisie 'Levende Ruimte'. Het is nodig om hoger te bouwen, zodat er meer openbare, groene ruimte gecreëerd kan worden op straatniveau en om een gevarieerd en betaalbaar woningaanbod te kunnen bouwen. Hoogbouw dient als middel om ook sociale huur, middenhuur en goedkope koop mogelijk te maken in een plan. Voor het overige verwijzen wij naar onze reactie op R40a.	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R41			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		
R42			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		
R43			
a.	Indiener hoopt dat het Betonbos in al zijn pracht en glorie mag blijven bestaan. Het is een heerlijk stukje natuur en kunstzinnigheid in de stad. Groningen moet juist trots zijn op haar diversiteit, waar het Betonbos naar de mening van indiener een onmisbaar onderdeel van uitmaakt.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
R44	IVN Groningen Haren		
a.	IVN heeft door het projectbureau en een van de gemeentelijke ecologen een toelichting gehad op de inrichting van de openbare ruimte en met name met betrekking tot het groen. IVN heeft toen een compliment gemaakt over het streven naar een biodiverse en ecologische sterke inrichting. Maar in de voorliggende documenten zijn er nog wel punten die aandacht verdienen en vragen die onvoldoende beantwoord zijn. Er is winst te behalen door aanvullend onderzoek te doen, meer helderheid te verschaffen over de punten die hierna volgen en voorliggende documenten te herzien.		

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>b. <u>Inrichting groene ruimte in relatie tot versteende omgeving</u> In het voorliggende plan is met zorg gekeken naar hoe de groene ruimte om de gebouwen heen ingericht moet worden. IVN ziet een groot oppervlak dat als groene/semi groene ruimte is gedacht. Een deel daarvan sluit aan op het bestaande groen en versterkt dit (Damsterdiep-zijde). Het toevoegen van een waterpartij aan die kant zal zeker een plus in het gebied kunnen zijn.</p> <p>De bomenstructuurvisie is van 2014 en opgesteld voor 10 jaar. Inzichten over de rol van bomen in de stedelijke ecologie zijn verdiept. Is de visie nog toereikend als afwegingskader voor het voorliggende plan? Komt er een vervolg en zo ja, welk effect heeft dat op het plangebied? Is daar rekening mee gehouden?</p>	<p>De bomenstructuurvisie wordt nog steeds gebruikt als kader. De beleidsregels APVG Behoud van groen: kap en herplant 2022 verwijst ook nog naar deze structuurvisie. Stadshavens volgt het huidige (groen)beleid van de gemeente Groningen. Wijzigt dit, dan zal dat toegepast gaan worden.</p>	<p>Nee</p>
<p>c. IVN ziet graag cijfermatig onderbouwd wat de verkeersdruk gaat betekenen voor de groene ruimte, bij voorkeur verdeeld over korte en langere termijn en in verschillende seizoenen.</p> <p>Autoluw is een mooi en kostbaar streven. Is het beperkte aantal parkeerplekken een voldoende garantie voor het autoluw krijgen van deze omgeving? Of verspreidt zich het aantal auto's zich toch als een olievlek uit over de omgeving?</p>	<p>Het is niet de bedoeling dat parkeren in de omgeving van het plangebied Stadshavens gaat plaatsvinden. Daarnaast wordt er ook niet geparkeerd in de openbare ruimte, maar in ondergrondse parkeergarages en/of parkeergebouwen. Parkeren in de openbare ruimte wordt niet toegestaan, maar is alleen mogelijk op de daarvoor aangewezen locaties.</p> <p>De parkeernorm is één parkeerplaats per woning, onderverdeeld in 0,5 vaste parkeerplaats en 0,5 'flexibel'. Dat wil zeggen dat 0,5 parkeerplaats ondergronds/ inpandig wordt aangelegd en de overige 0,5 binnen het plangebied wordt ingevuld. Ook wordt er in dit gebied ingezet op het motiveren van het gebruik van duurzame- en deelmobiliteit, door het plaatsen van deelauto's en deelfietsen, maar ook door het plaatsen van voldoende</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	laadpalen voor elektrische voertuigen. Hoe het flexibel parkeren wordt ingericht, wordt nader onderzocht op deelplanniveau.	
d. Omdat we geneigd zijn om alle groen in het plan met elkaar verbonden te zien, kijkt het IVN ook naar de balans per gebied, per wijze van inrichten en naar het evenwicht tussen 'buitenruimte' en 'binnenruimte', de ruimte/tuinen tussen de gebouwen. Deze is beoogd als ontmoetingsplek, als binnentuinen en als versterking van de biodiversiteit. Maar hoe verhoudt zich dit idee met de bouwhoogte, de schaduwvorming en de wind in die binnentuinen? Hier van ziet het IVN graag een berekening willen zien per seizoen. Ook ziet het IVN graag een onderbouwd antwoord op de vraag hoe de zorg voor de groene 'binnenruimtes' zal zijn als na een warmte zomer het terrein is dichtgelopen door intensief gebruik en het gras verdord. Is er ook een studie beschikbaar over verkoeling door 'binnenruimtes', tuinen in dit plangebied, liefst berekend per seizoen?	<p>Omdat de kansen op extreme droogte de komende jaren alleen maar groter worden, zal bij de keuze van de soort bomen en ander groen daarmee rekening worden gehouden. Verder zijn er mogelijkheden om vochtvoorzieningen te realiseren om het regenwater langer vast te houden of om organische stoffen in de bodem toe te voegen waardoor deze meer vocht vasthouden en vocht leveren. Dit en nog meer mogelijkheden zullen de komende jaren nader verkend worden bij de concrete uitwerking op deelplanniveau. Als het stedenbouwkundig plan voor een deelplan klaar is, zal deze ook gecheckt worden op eventuele schaduwwerking en windhinder.</p> <p>Voor het MER is overigens een bezonningsstudie uitgevoerd op basis van een fictief ontwerp (bijlage 10 bijlagenboek MER). Ook is er een windhinderonderzoek uitgevoerd (bijlage 9 bijlagenboek MER). De aanbevelingen uit deze rapporten worden betrokken bij de verdere concretisering van de plannen.</p>	Nee
e. Een deel van de beplanting komt in de volle grond te staan en een deel niet. IVN wil graag een idee krijgen over hoe de beplanting en het beheer daarvan eruit gaat zien. Kan daarvan een realistisch beeld geschetst worden?	Elke boom krijgt de nodige ondergrondse groeiruimte om tot volwassen groei te kunnen komen. Dit is al jaren het beleid voor bomen binnen de gemeente Groningen en zal ook binnen Stadshavens toegepast worden.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>Vanaf realisatie tot overdracht aan de gemeente voert Stadshavens het beheer en onderhoud uit waarbij wij streven naar een hoog onderhoudsniveau. Overdracht per deelgebied aan Stadsbeheer van de gemeente vindt doorgaans plaats na 2 groeiseizoenen. Na overdracht aan de gemeente gaat het structurele beheer en onderhoud plaatsvinden conform het beleid en beeldkwaliteit zoals is vastgelegd voor de woonwijken in Groningen.</p>	
<p>f. <u>Breedte kades in relatie tot groei bomen</u> De kades zijn soms groen en soms rood ingekleurd. Feitelijk zijn het stevige versteende kades, een wandelzone met begroeiing. In tegenstelling tot de misleidende artist impressions, is het maar de vraag of de bomen tot de verbeelde groei/wasdom zullen komen. Daarnaast is het ook de vraag of deze bomen voldoende verkoeling op de kade zullen geven. Het water heeft een sterk reflecterend effect en daardoor verhoogt de warmte die tegen de gebouwen duwt. Hoe wordt voorkomen dat hier een hittestress-gebied ontstaat? Hoe verhoudt zich dit tot de bomenhoofdstructuur en verbinding die geschetst wordt tussen het Damsterdiep en het Eemskanaal?</p>	<p>Elke boom krijgt de nodige ondergrondse groei ruimte om tot volwassen groei te kunnen komen. Dit is al jaren het beleid voor bomen binnen de gemeente Groningen en zal ook binnen Stadshavens toegepast worden.</p> <p>Met name grote wateroppervlakten kunnen overdag verkoelend zijn doordat ze verdampen en door de bufferende werking van water. Anderzijds dempt water door haar thermische traagheid ook nachtelijke afkoeling van de stad.</p>	Nee
<p>g. Als het waait zullen de bomen nauwelijks windbrekers zijn. Misschien dat dit pas na de ruimte groei het geval is. Kan dit doorberekend worden en duidelijk in de plannen worden opgenomen?</p>	<p>Beplanting en andere gewassen met flexibele stelen kunnen met de wind meebuigen en zwaaien zonder breken. Bovendien is het de bedoeling dat we van het begin bomen met een redelijke maat planten, geen 'sprietjes'. Verder krijgt elke boom de nodige ondergrondse groei ruimte om tot volwassen groei te kunnen komen. Dit is jarenlang het beleid binnen de gemeente Groningen.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	We zien geen toegevoegde waarde om het effect van bomen als windbreker door te rekenen. Dit zijn ook geen zaken die relevant zijn voor het omgevingsplan.	
<p>h. <u>Betonbos en Havenpark</u> Het MER is volgens het IVN ontoereikend en de conclusies zijn sturend en misleidend. Het MER is niet volledig, er ontbreken aantoonbare onderzoeksgegevens, de inventarisaties van de aanwezige dieren en planten is incompleet en niet alle gebruikte onderzoeken zijn voldoende actueel. Maar deze worden wel sturend gebruikt om te voorkomen dat er een echt helder afwegingskader ontstaat. Met name als het gaat om eventuele besluitvorming rond het Betonbos.</p>	Wij delen niet de mening dat het MER subjectief zou zijn. Ook de Commissie m.e.r. geeft in haar advies aan dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over het omgevingsplan voor Stadshavens waarin het milieubelang volwaardig wordt meegenomen.	Nee
<p>i. Het huidige Betonbos is, met al haar beperkingen en kwaliteiten, en in relatie tot haar nabije omgeving, niet te vergelijken met een nog te ontwikkelen Havenpark. Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar over de inrichting van het Havenpark om een afweging te kunnen maken op bijvoorbeeld de versterking van de biodiversiteit en de ecologie in het plangebied. Een park dat ook dienst moet doen als plek voor sport en cultuur is voor de omwonenden mogelijk een mooie plek ter ontspanning, eventueel verkoeling, maar kan door alle activiteiten nauwelijks een ecologische verrijking worden genoemd. IVN stelt voor om een serieuze prijsvraag uit te schrijven voor de inrichting van dit gebied. Geef de gewenste criteria helder aan, ook in oppervlakte aan verharding (wegen, parkeren en gebouwen) en groen en definieer het gebruik. Een groen sportveld is geen natuur te noemen. Hoe richting je dan zo'n park in ter ondersteuning van de benoemde groene ambities? IVN is van mening dat het gedeelte over het Betonbos volledig heroverwogen en herzien moet worden met behulp van een helder plan voor het Havenpark.</p>	<p>Er is al veel eerder besloten om de locatie Betonbos te ontwikkelen. Toen is ook onderzocht of en hoe het Betonbos eventueel zou kunnen blijven bestaan. Op verzoek van de raad en omgeving is dit opnieuw onderzocht. De uitgebreidere afweging kunt u nalezen in de nota Toelichting Betonbos (wordt als bijlage bij de motivering van het omgevingsplan opgenomen).</p> <p>Uiteindelijk maak de gemeenteraad de keuze over het al dan niet behouden van het Betonbos. We hebben de mogelijke consequenties hiervan zo goed mogelijk in beeld gebracht.</p> <p>Bij de deelplanuitwerking van het Havenpark zal een integraal programma van eisen worden opgesteld waarin ook natuur een plek krijgt. De (on)mogelijkheden van</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	ecologie versus bepaalde activiteiten worden daarbij betrokken.	
j.	Verder denkt IVN dat een groene zone aan de rand van het huidige Certe-terrein een wezenlijke verrijking is voor het hele gebied en dat dit een ecologische betere verbinding biedt naar het groen langs o.a. de Petrus Camper-singel.	Het voorstel van de IVN betrekken we bij de concrete uitwerking van dit deelgebied.
k.	Een groene zone is volgens het IVN meer dan het behouden van enkele Italiaanse populieren. Die populieren moeten overigens ook op termijn vervangen worden vanwege het bereiken van hun leeftijdsgrens. Wat is het plan voor het vervangen van deze bomen? Bouw dat plan uit tot een groter plan: richt het huidige Betonbos in als een groene zone, als een park(je) met een waterpartij dat aansluit op het groen achter de kinderopvang/Villa Damsterstede. Het Betonbos kan een serieuze plus zijn in het hele project, in plaats van dat het opgeofferd moet worden. Graag hoort het IVN of dit een serieuze optie kan zijn.	Nee
l.	<u>Biodiversiteit en ecologie in relatie tot 10 jaar bouwen</u> Als er gebouwd wordt, is de druk op de omliggende omgeving altijd groot. Denk aan stof, vrachtverkeer, bouwlawaai. Nergens staat in de stukken wat dit betekent voor de huidige situatie en voor de te ontwikkelen groene, biodiverse omgeving op de korte en langere termijn. Hoe wordt hiermee rekening gehouden? Welke delen van de groene inrichting zijn realistisch en welke kunnen niet gerealiseerd worden zolang er in het hele terrein gebouwd wordt? Formuleer de ambities per bouwfase en in de tijd. Maak het succes toetsbaar aan de hand van vooraf vastgestelde criteria.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>m. <u>Versterking natuurinclusief bouwen</u> Hoe gaan de projectontwikkelaars zich verhouden tot de ambities van de gemeente Groningen over natuurinclusief bouwen? Hoe dwingend kunnen de ambities, gevat in toetsingscriteria, van de gemeente zijn? En hoe verhoudt zich dit tot de inrichting van de groene ruimte? Waar versterkt de bebouwing de biodiversiteit? Hoe wordt dit gemonitord en eventueel bijgestuurd?</p>	<p>De gemeenteraad heeft een beleidskader natuurinclusief bouwen vastgesteld. Hiermee zetten we onder meer in op maatregelen in de gevel, zoals nestkasten voor verschillende soorten vogels en vleermuizen en vergroening van gevels en daken. Het beleidskader is uitgewerkt in een beleidsregel. Op een later moment wordt de beleidsregel onderdeel van het omgevingsplan en integraal onderdeel van het vergunningverleningsproces.</p> <p>De regeling natuurinclusief bouwen is geen onderdeel van het doelsoortenbeleid, maar zorgt ervoor dat het leefgebied van zoveel mogelijk soorten wordt verbeterd. Monitoring op de maatregelen moet bepalen of de maatregelen in het kader van natuurinclusief bouwen leidt tot een groter leefgebied of het meer voor komen van de Groningse ambassadeurssoorten.</p>	<p>Nee</p>
<p>n. <u>Eiland in een grote stedelijke omgeving</u> Het is vast niet de bedoeling geweest om het plangebied als een 'eiland' in de huidige omgeving te schetsen. Stadshavens zou wat betreft gebouwen (hoogte bouwlagen) en inrichting van de (groene) ruimte een sterke verbinding hebben met het omliggend gebied. Maar wat gepresenteerd wordt is een eiland. De voor de ontwikkeling van Stadshavens zo relevante groene verbindingen, de vingers die vanuit Stadshavens naar bijvoorbeeld de Oosterparkwijk wijzen en andersom, ontbreken. Daarmee doen de voorliggende documenten het plan tekort en zijn ze tot op zekere hoogte misleidend. Het plan zou in kracht toenemen als die verbindingen duidelijk zijn opgenomen. Zij zijn wezenlijke schakels in de intentie om biodiversiteit en ecologie te versterken.</p>	<p>Wij zijn het op dit punt niet eens met het IVN. Juist door het maken van Stadshavens worden deze groene verbindingen gerealiseerd. Voor verbinding met de Oosterparkwijk is aandacht bij de verdere uitwerking op deelplanniveau. De Oosterparkwijk valt echter buiten de scope van deze wijziging omgevingsplan.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>o. <u>Kwaliteit van oppervlaktewater in relatie tot energie</u> IVN heeft grote vraagtekens bij het gebruik van oppervlaktewater in de energievoorziening (WKO) en de effecten daarvan op dat water. Water dat zo intensief gebruikt wordt, verliest aan kwaliteit. Het risico op verstoring van het evenwicht op micro- en mesoniveau is groot, voor zowel planten als dieren in, op en boven het water. Dat zou een verarming van het water in het Eemskanaal betekenen. Als er ook nog onvoldoende doorstroming is, dan is de kans op bijvoorbeeld veralgining in een warmere periode groot en de toename van een onaangename watergeur denkbaar. IVN vraagt om een toelichting, onderbouwd door gedegen onderzoek naar waterkwaliteit, bij voorkeur met een middellange en lange termijn verwachting. Mogelijk is er elders in Nederland vergelijkbaar onderzoek gedaan dat hierbij behulpzaam kan zijn.</p>	<p>De warmtevraag in het plangebied kan voorzien worden door warmte-/koudeopslag (WKO). Dit is een systeem met warme en koude bronnen. In de winter wordt de warmte gebruikt en de koude bron opgeladen en in de zomer wordt de koude gebruikt en de warmte opgeslagen in de warme bron. Deze bronnen gaan de bodem in, niet het water (bijlage 3, Scenariostudie energieopgave t.b.v. MER).</p> <p>De warmtevraag van de woningen is groter dan de koudevraag. Verwacht wordt dat er extra warmtebronnen nodig zijn om de warme bronnen op te laden. Thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) of uit afvalwater (TEA) zijn geschikte opties. Of dit daadwerkelijk toegepast gaat worden, moet nog onderzocht worden. Als dit het geval is, zal uiteraard afstemming plaatsvinden met het betreffende Waterschap. Ook de waterkwaliteit zal dan onderzocht worden.</p>	Nee
<p>p. <u>Monitoring</u> IVN is benieuwd naar de monitoring van het gebied. Welke criteria worden gehanteerd om het succes te meten. Hoe wordt er bijgestuurd om het gewenste niveau te behalen en hoe wordt dit geborgd over de bouwperiode (minstens 10 jaar en langer). En welk bedrag wordt voor zo'n lange termijn gereserveerd voor onderhoud en ontwikkeling van het groen?</p>	<p>Op dit moment is het niet mogelijk om een vastomlijnd monitoringssysteem te bepalen. Beleidskaders en wet- en regelgeving wijzigt regelmatig. De huidige vastgestelde beleidskaders zijn als uitgangspunt gebruikt voor het MER en omgevingsplan en gelden voor de verdere uitwerking op deelplanniveau. Graag gaan wij met indier in gesprek bij de verdere uitwerking.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
q.	<p><u>Gouden regels</u> IVN wil graag weten wat de juridische betekenis is van de Gouden Regels. Hoe worden deze gehandhaafd?</p>	<p>De gouden regels vormen vaste ontwerputgangspunten voor de concrete uitwerking op deelplanniveau en kunnen worden gezien als de doelen voor het omgevingsplan Groningen, deelgebied Stadshavens. De gouden regels zijn vertaald naar de regels in het omgevingsplan en krijgen ook een plek in het delegatiebesluit aan het college. Daarmee vormen ze een kader voor de verdere uitwerking van de deelgebieden en wijziging van het omgevingsplan in de toekomst door het college.</p>	Nee
R45			
a.	<p>Volgens indiener zal hoogbouw aan de overzijde van het Damsterdiep de bestaande woningen nog kleiner doen lijken. Het is niet bevorderlijk voor het algemeen welzijn van de Damsterdiepbewoners om aan te moeten kijken tegen huizen (beton)blokken van 5-9 verdiepingen. Houd maximaal 4 bouwlagen aan. Dit komt meer overeen met de rest van de bebouwing in het gebied.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R5a.</p> <p>Voor de uitwerking op deelplanniveau wordt een stedenbouwkundig ontwerp gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar de omgeving en hoe de nieuwe bebouwing daarin past. Er wordt onder meer gedacht aan een deels verspringende rooilijn, te verspringen in bouwhoogte, openingen te creëren tussen de bebouwing zodat het niet oogt als een grote wand.</p>	Nee
b.	<p>Indiener verwacht planschade door veel minder zon- en lichtinval. Vooral tijdens de winterperiode zal dit leiden tot extra gasverbruik en minder opbrengsten van zonnecollectoren.</p>	<p>Het staat indiener vrij om een verzoek in te dienen om planschade (vanaf 1 januari 2024 heet dit nadeelcompensatie). Wij wijzen erop dat dit pas kan op het moment dat het omgevingsplan onherroepelijk is geworden dan wel als er een omgevingsvergunning verleend is</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		voor bouw van bebouwing waardoor indiener mogelijk schade leidt.	
c.	Herstel bouwschade aan bestaande woningen direct. Indiener kampt met een aardbevingstrauma.	<p>We zullen bij de start van werkzaamheden een bouwkundige nulmeting doen bij woningen in en nabij het plangebied. Dit verwachten we ook van de partijen die straks werkzaamheden gaan uitvoeren en/of gaan bouwen in Stadshavens.</p> <p>Dit gebeurt zowel buiten en – als daarvoor toestemming gegeven wordt door de eigenaar – binnen de woningen. Dit wordt uitgevoerd en vastgelegd door een onafhankelijk bureau door middel van (foto-)rapportage. Eventuele klachten/schademeldingen zullen door datzelfde onafhankelijke bureau afgehandeld worden.</p> <p>In eerste instantie is de aannemer van de uitvoering aansprakelijk en anders de opdrachtgever. Dit is wettelijk bepaald.</p>	Nee
R46			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		
R47			
a.	Indieners maken zich zorgen over de bedrijfstoekomst en de toekomst van de nautische sector in Groningen in het algemeen. In het MER en aanhangende documenten wordt weliswaar gesproken over een combinatie van wonen en werken in het plangebied, maar duidelijk is wel dat daarbij geen nautische	Bij de totstandkoming van het omgevingsplan vormt het vastgesteld beleid van de gemeente Groningen een belangrijke basis. Een van deze beleidskaders vormt de Watervisie.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>activiteiten betrokken zijn. De huidige bedrijvigheid in de Deense Haven komt helemaal niet aan de orde. Indieners worden op geen enkele wijze betrokken bij het proces van de inrichting van Stadshavens. Dit geldt ook voor de ontwikkeling van alternatieven om het voortbestaan van hun bedrijvigheid te waarborgen.</p>	<p>Als indiener specifiek doelt op de Deense Haven, verwijzen wij naar de door de raad aangenomen motie over de Deense Haven. Hierin staat specifiek vermeld dat de uitwerking van de motie opgepakt gaat worden in samenwerking met betrokkenen en belanghebbenden. Zodra het MER en de wijziging van het omgevingsplan zijn vastgesteld, wordt dit proces opgepakt.</p>	
<p>b. Groningen is absoluut een ‘Stad aan het Water’. Het Reitdiep, Hoendiep, Damsterdiep, Boterdiep, Noord-Willemskanaal, Van Starckenborghkanaal, Eemskanaal en Winschoterdiep komen allemaal samen bij de stad Groningen. Vooral het belang van het Van Starckenborghkanaal en het Eemskanaal zal toenemen door steeds veelvuldigere droogteperiodes en de daardoor onbevaarbare riviergebieden richting het Duitse achterland. Groningen zal om die reden een stevige nautische sector moeten ontwikkelen om deze vaargebieden in goede conditie te houden. De sleepdiensten hebben een goede centraal gelegen uitvalsbasis nodig voor het calamiteitenbeheer dat wordt uitgevoerd in opdracht van diverse opdrachtgevers. Denk aan sleepbootinzet bij aanvaringen, oliebestrijding, ijsbreken etc.</p>	<p>Met betrokken bedrijven (en de bedrijvenvereniging) willen we onderzoeken wat de ontwikkelmogelijkheden zijn van de nautische en maritieme sector. Daarna willen we gezamenlijk een traject bepalen voor de toekomst van dit gebied. De herinrichting van de openbare ruimte en de daarbij behorende infrastructuur is daar een integraal onderdeel van.</p> <p>De planvorming voor deelgebied 2, Scandinavische Havens, is in de loop van 2020 gestart. Op basis van de omgevingsvisie Next City, Levende Ruimte en de ontwikkelstrategie Stad aan het water, wordt er een stedenbouwkundig plan gemaakt voor het gebied. De omgeving en de ondernemers in het gebied zullen hier bij betrokken worden. Voor de Scandinavische Havens is inmiddels een concept-gebiedvisie opgesteld, die ter inzage heeft gelegen van 5 juli tot 1 oktober 2023.</p>	Nee
<p>c. Vanuit gemeentelijk oogpunt lijkt er enkel aandacht te zijn voor waterbeleving vanaf de kade, niet voor het perspectief vanaf het water. Dit zal op</p>	<p>De Deense haven krijgt als onderdeel van het Havenpark met de realisatie van Stadshavens een nieuwe functie.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER	
<p>termijn grote gevolgen hebben voor de (on)mogelijkheden van transport over het water, kade-, oever- en dijkonderhoud, ontwikkeling van pleziervaart en toerisme.</p> <p>Daarom pleiten indieners wederom voor meer aandacht én beleid voor de nautische sector. Volgens hen is deze bedrijvigheid grotendeels prima te combineren met de bouwplannen voor Stadshavens. En anders leidt de urgentie van het problematische verlies van nautische bedrijvigheid en voorzieningen tot adequaat handelen van de gemeente.</p>	<p>Op dit moment is het onzeker is of bestaande bedrijvigheid in de haven gehandhaafd wordt. Dit is een ontwerpogave, samen met het Havenpark en de geprogrammeerde woningbouw. Uit de ontwerpogave zal blijken of bedrijvigheid mogelijk en wenselijk is. Omdat de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek naar de toekomst van de Deense Haven nog niet gereed zijn, kan hierover nu niets gezegd worden.</p> <p>De raad heeft een motie aangenomen over de Deense Haven. Hierin staat specifiek vermeld dat de uitwerking van de motie opgepakt gaat worden in samenspraak met betrokkenen en belanghebbenden. Zodra de MER en omgevingsplan zijn vastgesteld, wordt dit proces opgepakt.</p>		
d.	Indieners voegen de brandbrief uit oktober 2020 en het plan van Hunzetrans uit 2021 toe bij hun reactie.	Deze brandbrief is bij ons bekend.	Nee
R48			
a.	Indiener woont in Groningen omdat hier een 'open minded' sfeer hangt uit de periode waar veel gekraakt werd en vooruitgang plaatsvond door de crisis en het woontekort. Hier zijn vele diamanten van de vroegere kraaksferen blijven bestaan, mensen maar ook plekken zoals het culturele ORKZ, maar ook duurzame initiatieven zoals Tuin in de stad. Dit maakt Groningen een unieke en diverse stad. Deze rafelranden, die een onmisbare bron zijn van cultuur en een belangrijke rol spelen in de geschiedenis van de stad, moeten omarmd worden. De woongroep Betonbos is zo'n diamant. Deze woongroep heeft tijd	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>nodig om een nieuwe plek te vinden waar weer een broedplaats van creativiteit en duurzaamheid kan ontstaan. Bebouw daarom deze locatie als laatste plek.</p>		
<p>b. Indiener maakt zich ook zorgen over alle natuur die wordt weggehaald. Wordt dit wel terecht gecompenseerd. Dit is nog niet concreet uitgewerkt in het MER. Hier staat enkel dat er een paar kasten voor vleermuizen en marters zijn geplaatst en dat er in de nieuwe wijk plekken komen voor de andere dieren. Maar wat gebeurt er in de tussentijd.</p> <p>De huismus en boerenzwaluw zullen ook negatief beïnvloed worden. Wat houdt mitigatie voor deze dieren in. Wat gebeurt er met de egel. De dieren en regenwormen zullen niet snel over de fietsbrug naar het park reizen. Hoe komen deze dieren bij de zandoverslag? En hoe worden volwassen bomen gecompenseerd? Hetzelfde aantal jonge bomen terug planten is volgens indiener niet voldoende.</p>	<p>Op dit moment is er nog niet een concreet uitgewerkt stedenbouwkundig plan. Daarom is ook nog onduidelijk of en wat de gevolgen zijn voor diersoorten. Mogelijk dat deze gewoon ingepast kunnen worden. Of dat zo is, weten we bij de concrete uitwerking op deelplanniveau. Als de verblijfplaatsen van de dieren en vogels niet gehandhaafd kunnen worden, worden concrete mitigerende maatregelen genomen.</p> <p>Er zullen niet enkel jonge bomen geplant worden. Inmiddels hebben we begin april langs het Damsterdiep ruim veertig bomen voorbereid op het verplanten naar het bomenhotel. Het gaat voornamelijk om Lindes uit 1991. De bomen staan in het plangebied van Stadshavens en krijgen in de toekomstige wijk een nieuwe plek. Over ongeveer twee jaar zullen de bomen verhuizen naar het tijdelijke bomenhotel of naar een andere nieuwe plek in Stadshavens.</p>	Nee
<p>c. Waarom wordt het huidige bestaande SES-gebied, zonder de 7 bomen die gekapt moeten worden, geen ruig speelbos? Indiener verwijst naar het Roege Bos waar natuur, speeltuin en de nieuwe woonwijken harmonieus kunnen samenleven. Dit zou een mooie toevoegen zijn aan de wijk: een ontmoetingsplek zodat inwoners zich gehoord voelen, betrokken zijn bij de buurt en zich inzetten voor elkaar zoals in de omgevingsvisie ook wordt genoemd.</p>	<p>We hebben in Groningen een enorme opgave voor woningbouw. Al geruime tijd is in onze visies het gebied Stadshavens aangewezen als ontwikkelgebied om woningen te bouwen. Bij het bouwen van nieuwe woningen moet ook de openbare ruimte aangepakt worden. Hier moet ruimte gecreëerd worden voor waterberging,</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>allerlei kabels en leidingen, bomen etc. Het plangebied Stadshavens is nu een verouderd en rommelig bedrijven-terrein. Om hier te kunnen wonen en verblijven, zal de bodem ook gesaneerd en opgehoogd moeten worden. Of er ruimte is voor een speelbos of voedselbos in Stadshavens is op dit moment niet concreet aan te geven. Bij de concrete uitwerking zal dit mogelijk aan de orde kunnen komen.</p>	
<p>d. Creëer een goede afstand voor een stuk natuur aan deze kant van de stad, waardoor natuur voor iedereen op 15 minuten fietsen bereikbaar is. Meer dan een groen veld met 3 bomen. Echte natuur zal de rest van de stenen wijken in dit gebied inspireren om er wat stoeptegels uit te halen en planten een kans te geven. Naast het omheinen van het bos óf het weghalen zijn er nog meer opties, zoals een voedselbos, een speelbos of een buurttuin.</p>	<p>Zie onze reactie hierboven bij R48c.</p>	<p>Nee</p>
<p>e. Eén op de zes kinderen groeit op in armoede. In deze wijk komt er 15% sociale huur. Indiener ziet graag een plan om dit ook in de toekomst betaalbaar te houden. Middeninkomens worden vaak vergeten. Hoe blijft de huur betaalbaar voor die categorie mensen? 10% middenhuur is volgens indiener te weinig in verhouding met het aantal woningzoekenden. Indiener wijst op een experiment dat Nijestee heeft uitgevoerd waarbij huishoudens met een verzamelinkomen tussen € 40.024 en € 44.655 ook konden reageren op sociale huurwoningen van Nijestee via WoningNet Groningen. Stadshavens wordt een wijk voor iedereen is een goed doel, maar in de huidige plannen is dat nu nog uit verhouding.</p>	<p>De programmamix van wonen moet in verhouding gezien worden tot de woonwijken rondom het gebied, onder meer de Oosterparkwijk. Het aandeel sociale huur is hier erg hoog (ca. 60%), waardoor ervoor gekozen is om het aandeel sociale huur in Stadshavens lager is dan het beleidsuitgangspunt van 30%.</p> <p>Verder zijn er afspraken vastgelegd in overeenkomsten met ontwikkelende partijen. Voor Stadshavens wordt daarom uitgegaan van minimaal 15% sociale huur en 10% middenhuur. Mogelijk ligt dat percentage hoger op de locatie van de politie en brandweer. Die gronden zijn of worden eigendom van de gemeente.</p>	

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R49			
a.	Als een van de andere onconventioneel wonende woongroepen in Groningen heeft indiener bezwaren tegen het verdwijnen van het Betonbos. Afgelopen jaren is gebleken dat meer ruimte maken voor inwoners van Groningen die anders willen wonen, niet is gelukt. Plaatsmaken voor de bouw van woningen is geen oplossing. Niet voor de hier ontstane natuur en niet voor de groep bewoners die hier al bijna 20 jaar leven.	Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
R50			
a.	Indiener ziet kansen voor een levendig en dynamisch Havenkwartier op de Deense Haven. De gemeenteraad heeft in 2021 enthousiast gereageerd op dit idee van indiener en unaniem een motie aangenomen om de haalbaarheid van een dergelijk Havenkwartier te onderzoeken.	In de door de raad aangenomen motie staat vermeldt dat de uitwerking van de motie opgepakt gaat worden in samenspraak met betrokkenen en belanghebbenden. Zodra de MER en het omgevingsplan zijn vastgesteld, wordt dit proces opgepakt.	Nee
b.	Indiener is blij dat de invulling van de Deense Haven genoemd wordt in het MER en in de verdere planvorming. Indiener is helemaal tevreden als 'varend erfgoed' toegevoegd worden in de categorie 'cultuur'.	De gemeente heeft onder meer in het bestemmingsplan Openbaar Vaarwater van 2019 de ambitie uitgesproken dat woonschepen op positievere wijze bijdragen aan het vertellen van het verhaal van Groningen die zijn geschiedenis heeft als handelsstad aan het water. En daarom houdt de gemeente vast aan de ambitie om het aandeel authentieke schepen in de stad te vergroten. Deze zijn van oudsher verbonden aan de historie van de stad en voegen zich in de regel zowel qua beeld als in maatvoering en opbouw beter in de Groningse kanalen en diepen, dan arken.	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>In de vastgestelde Watervisie is het water dat deel uitmaakt van Stadshavens niet aangewezen als locatie voor woonschepen. Varende erft wordt in Stadshavens niet onder cultuur geschaard.</p>	
<p>c. Indiener geeft een paar punten mee voordat het haalbaarheidsonderzoek wordt gestart.</p> <p>In het onderzoek windklimaat zijn varianten van bebouwing doorgerekend op effecten op windklimaat. Indiener begrijpt dat het slechts impressies zijn, maar de varianten zullen niet alleen invloed hebben op het windklimaat, maar ook op de mogelijkheden om in de Deense Haven een serieus havenkwartier te realiseren. De optie met bebouwing op de zandoverslag biedt meer kansen dan bebouwing deels in het water van de Deense Haven. Die laatste optie biedt geen ruimte voor een Havenkwartier.</p>	<p>Bedankt voor de aandachtspunten. Wij zien de ontwikkeling van het Havenpark en de Deense Haven als één opgave. We betrekken de door indiener aangedragen punten bij het haalbaarheidsonderzoek voor de Deense Haven.</p>	Nee
<p>d. Bij het haalbaarheidsonderzoek zal de veelheid van regelgeving allerhande kansen kunnen beperken. Indiener hoopt dat gelijktijdig ook onderzocht wordt hoe voor bepaalde regelgeving creatieve oplossingen kunnen worden gevonden. Wissel hierover van gedachten met verschillende specialisten.</p>	<p>Zie onze reactie bij R50a.</p>	
<p>e. Het Havenpark en de Deense Haven bevinden zich in de directe omgeving van vaarwegen waar schepen varen tot 135 m lengte. Deze schepen hebben vaak beperkt zicht op kleine bootjes en andere recreanten als suppers en zwemmers. Om vanuit de stad over het water in de Deense Haven te komen en v.v., moet een vaarwegenkruispunt voor de beroepsvaart gepasseerd worden. Houdt recreatie- en beroepsvaart zo ver mogelijk uit elkaar. Dat maakt</p>	<p>Zoals we er nu tegenaan kijken, wordt het Havenpark geen locatie voor waterrecreatie.</p> <p>Afmeerplaatsen voor passagiersschepen zijn voorzien aan de noordzijde van het havenpark maar geen recreatie-(vaart-)voorzieningen.</p>	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>dat het Havenpark ongeschikt is voor waterrecreatie, uitgezonderd (semi-) professionals.</p>	<p>Daarbij moet de recreatievaart uit de stad de splitsing altijd al kruisen bij het verlaten van – of invaren richting – de stad. De ontwikkeling van Stadshavens wijzigt daar niets aan. Als inspreker met zijn reactie hierop doelt, dan valt dit buiten de reikwijdte van de ontwikkeling Stadshavens.</p> <p>Het Binnenvaartpolitiereglement (BPR) is verder van toepassing.</p>	
R51		
<p>a. De Watervisie en het plan Stadshavens bieden nog maar plek voor 8 grote schepen. Volgens indiener spreekt de wet van een groot schip wanneer het geen klein schip is. Dit betekent dat alles groter dan 20 m of meer dan 12 passagiers vervoert een groot schip is. Ook kleine schepen die een groot schip assisteren of een veerpont.</p> <p>Op het stuk Oosterhavenbrug tot aan de Groninger Motorboten club liggen vaak schepen van de Groningse Bruine Vloot (zo'n 20 – 37 m lang). Zeker in de winter als het druk is in de Oosterhaven. Ook tijdens Eurosonic liggen in dit stuk vele riviercruisers (zo'n 80-110 m) om tijdelijk de stad van extra hoteltkamers te voorzien. Waar moeten deze schepen naar toe? Waarom kan de Groningse Bruine Vloot niet tijdelijk liggen aan de nieuwe kade langs het Eemskanaal, vanaf de Oosterhavenbrug tot aan de Groningen Motorboten Club? Aan de Hoger der Aa kunnen historische schepen en woningen ook samen gaan. Het is een lange kade van 1,3 km nog maar 8 boten mogen liggen? Is hier misschien een rekensom gemaakt van $1000 \text{ m} / 110 \text{ m} = 9$? Geef dan</p>	<p>Het kader voor het realiseren van 8 ligplaatsen voor varende schepen is de Watervisie Groningen. Deze visie legt de koers vast en werkt op hoofdlijnen uit hoe we de openbare ruimte aan het water kunnen verbeteren en hoe we een kwaliteitsslag kunnen maken voor wonen, recreëren en varen.</p> <p>In deze visie staat heel duidelijk aangegeven dat er wordt gewoond op alle kanaalvakken in Groningen, met uitzondering van de rijksvaarwegen (Van Starckenborghkanaal en Eemskanaal). Verder zegt de Watervisie dat er op de noordelijke oever van het Eemskanaal plaats is voor maximaal 8 ligplaatsen voor varende schepen. Dit is vertaald naar het omgevingsplan Stadshavens. Tussen het Eemkanaal en de Berlagebrug mogen de schepen maximaal 110 meter zijn. Tussen de Berlagebrug en de Oosterhavenbrug mogen de schepen</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>maximaal 85 meter lang zijn. Ook gelden er voorwaarden voor onderlinge afstand tussen de schepen.</p> <p>In het deel van de vaarweg boven de Berlagebrug zijn verder 2 ligplaatsen gereserveerd voor passagiersschepen. Hieronder worden varende schepen verstaan die gebruikt worden voor verblijf. Het omgevingsplan kent een aantal voorwaarden voor deze passagiersschepen.</p>	
b.	<p>Er mogen straks niet meer auto's rijden langs het kanaal. Dit vindt indieneer een gek plan. Prima dat het alleen nog maar toegankelijk is voor bestemmingsverkeer en doodlopend wordt. Hoe kunnen mensen straks nog bij de Groninger Motorboten Club komen? Wordt er rekening gehouden met het dragen van zware en lompe items naar de boten die eigenlijk niet lopend meegenomen kunnen worden? En als er iets te water raakt, kan de brandweer er dan nog wel bij?</p>	
c.	<p>Aan het Eemskanaal Noordzijde, achter de Praxis, kun je nu liggen om met behulp van een kraan op de wal je mast te laten strijken om zo door het Van Starckenborghkanaal te kunnen varen. Doordat je straks hier niet meer met de auto kunt komen, verdwijnt deze nuttige functionaliteit. In de stad is geen andere geschiktere plek. Grote binnenvaartschepen die vracht vervoeren kunnen makkelijk naar de kade aan de Ulgersmaweg. Maar andere schepen, zoals de historische vrachtschepen, kunnen dat niet zonder de mast(en) te strijken vanwege de vaste bruggen op het Van Starckenborghkanaal.</p>	
R52		

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
a.	Indiener vindt dat de plannen onvoldoende garantie bieden dat bestaand groen behouden blijft. Een park maken waarbij de bomen gerooid worden past niet meer in deze tijd.	Een eerdere inspreker heeft een vergelijkbare reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R10a.	
b.	Hoe kan de alternatieve woonvorm van het Betonbos behouden blijven? Biedt de gemeente de bewoners een alternatief?	Een eerdere inspreker heeft vergelijkbare reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.	Nee
c.	Indiener maakt zich zorgen over de monumentale oude Cova-fabriek. Wordt deze gerestaureerd?	De Cova-schoorsteen en het bijbehorende stookhuisje worden gehandhaafd en ingepast in de plannen. We kijken naar herbestemming hiervan. Gelet op het monumentale/karakteristieke karakter van deze objecten vraagt dit een gedegen onderzoek. De fabriek zelf is niet als cultuurhistorisch waardevol gezien.	Nee
d.	Het zou mooi zijn als niet alle bestaande elementen worden verwijderd, maar worden ingepast in het ontwerp. Denk aan bomen, oude gebouwen havenkranen etc.	<p>Oude karakteristieke panden, zoals onder meer de EMG, de Cova-schoorsteen en de havenkranen zullen worden gehandhaafd en ingepast in de plannen.</p> <p>De gemeente Groningen hecht veel waarde aan de bomen en is ons beleid erop gericht om zoveel mogelijk groen te plaatsen én te behouden. Helaas is dat niet altijd mogelijk en is beheer, ingrijpen of kap nodig. We ontkomen er niet aan dat een aantal van de bestaande bomen in Stadshavens worden gekapt.</p> <p>Bij kap volgen we onze Beleidsregels APVG Behoud van Groen: kap en herplant 2022. Hierin staat onder meer dat in principe elke kap, ongeacht de reden, moet leiden tot herplant of een financiële compensatie.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
		We hebben begin april 2023 langs het Damsterdiep ruim veertig bomen voorbereid op het verplanten naar een bomenhotel. Het gaat voornamelijk om Lindes uit 1991. De bomen staan in het plangebied van Stadshavens en krijgen in de toekomstige wijk een nieuwe plek. Over ongeveer twee jaar zullen de bomen verhuizen naar het tijdelijke bomenhotel of naar een andere nieuwe plek in Stadshavens.	
R53			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R54	Woonschepen Comité Groningen (WCG)		
a.	In het inspraakrapport NRD op blz. 11 is te lezen dat er in het plangebied 8 ligplaatsen voor varende schepen komen en dat woonboten niet worden toegestaan in het plangebied. Het is het WCG onduidelijk waarom er geen ruimte wordt gemaakt voor 'waterwonen' op watervilla's, arken of voormalige vrachtschepen in Stadshavens. Wat zijn de onderliggende afwegingen die gemaakt zijn om tot een zo overmoedige uitspraak te komen? Hoe sluit dit aan bij de afspraken van college en raad om te komen tot 550 ligplaatsen voor bewoonde schepen?	<p>Het kader voor het realiseren van 8 ligplaatsen voor varende schepen is de Watervisie Groningen. Deze visie legt de koers vast en werkt op hoofdlijnen uit hoe we de openbare ruimte aan het water kunnen verbeteren en hoe we een kwaliteitsslag kunnen maken voor wonen, recreëren en varen.</p> <p>In deze visie staat heel duidelijk aangegeven dat er wordt gewoond op alle kanaalvakken in Groningen, met uitzondering van de rijksvaarwegen (Van Starckenborghkanaal en Eemskanaal. Verder zegt de Watervisie dat er op de noordelijke oever van het Eemskanaal, tussen de Europaweg en het Eemskanaal plaats is</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	<p>voor maximaal 8 ligplaatsen voor varende schepen. Dit is vertaald naar het omgevingsplan Stadshavens. Overigens zijn woonboten/arken met permanente ligplaatsen nu ook nu niet toegestaan op basis van het bestemmingsplan.</p>	
<p>b. Tussen 2.800-3.300 woningen in Stadshavens, een Havenpark, een nog uit te werken nautisch kwartier nabij de Deense Haven zonder dat er een (historisch) schip voor de kade ligt? Volgens het WCG een gemiste kans om aan te sluiten bij de landelijke oproep om het maritiem erfgoed samen met het gebouwde erfgoed in zogenaamde ensembles vorm te geven. Inspanningen zoals die van de provincie Utrecht op dit vlak verdienen navolging.</p> <p>Zie ook artikel : Hoe gemeenten maritiem erfgoed kunnen beschermen. Bokkepoet nr. 250. Uitgave van Het Historisch Bedrijfsvaartuig.</p> <p>De provincie Utrecht reikt ook nadrukkelijk de hand naar gemeenten op Maritiem Erfgoed provincie Utrecht (provincie-utrecht.nl)</p>	<p>In het omgevingsplan nemen wij op dit moment daarom geen regels op over bescherming van het varend erfgoed, anders dan hetgeen al geregeld wordt in de Verordening Openbaar Vaarwater. Hierbij wordt opgemerkt dat deze regels pas bij deelplannen worden toegevoegd aan het omgevingsplan.</p> <p>Cultuurhistorie neemt een belangrijke plaats in het planproces binnen de gemeente. Onlangs is er, mede aan de hand van het rapport van RAAP, voor gezorgd dat het gebouwde erfgoed in Groningen een betere (juridische) bescherming krijgt. Ook binnen Stadshavens krijgt de bescherming van cultuurhistorische elementen een belangrijke plek.</p> <p>Daarnaast worden wel degelijk, op basis van de afspraken die vastgelegd zijn in de Watervisie, 8 ligplaatsen voor varende schepen gecreëerd. Hier kunnen ook schepen met een cultuurhistorisch karakter gebruik van maken. Wij delen de opvatting van het WCG dus niet.</p>	
<p>c. In het MER wordt op blz. 32 opgemerkt dat karakteristieken van het industriële verleden behouden blijven. In de Hunzehaven gaat het om de</p>	<p>Dit punt hebben wij hierboven bij R54b beantwoord.</p>	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER	
<p>'zakkenloods' en twee karakteristieke kranen. Aan de overzijde om o.a. het EMG-gebouw en de Cova-schoorsteen. Groningen was rond 1850 de derde handelsstad van Nederland en uit de mooie beschrijving van RAAP (RAAP-rapport 4413 Erfgoed) in de gemeente Groningen blijkt overduidelijk dat al het rijkdom mede te danken is aan de ligging van Groningen aan het water en de aanvoer door schepen. Tjalken, aken, kraken, steilstevens, klippers, kage-naars, luxe motors, beurtschepen, pramen, katwijkers. Een stad aan het water kon niet vooruit zonder schepen. Schepen maken deel uit van de cultuurhistorie van Groningen. De oproep van RAAP om cultuurhistorie in een vroeg stadium in te brengen bij planprocessen heeft de projectorganisatie wat betreft het scheppen van ligplaatsen voor bewoonde schepen (nog) niet bereikt. De WCG vraagt zich af waarom deze kans wordt gemist.</p>			
R55			
a.	<p>Het Betonbos moet blijven.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a en R6c.</p>	Nee
R56			
a.	<p>Het Betonbos is een ecosysteem wat niet vervangbaar is. Ook vervult het een belang voor de ruimtelijke ontwikkeling: eigenheid, maatschappelijke meerwaarde. Het is een alternatieve woonvorm die de stad kleur geeft. Een lang bestaand tiny house-project wat zowel groen als aardbevingsbestendig is.</p> <p>Wanneer zowel flora en fauna als de maatschappelijke meerwaarde plaats moet maken voor steen en beton, in de naam van geld, betekent dit een onuitsprekelijk verlies aan kleur en inhoud, aan dát wat Groningen juist een interessante stad met allure maakt. Daarom pleit indiener tegen saaie stenen</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a en R6c.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>cellen van 15 verdiepingen hoog. Het Betonbos is belangrijk voor een groene en duurzame toekomst, voor een stad met kleur waar mensen graag zijn.</p>		
R57		
<p>a. Indiener vindt het jammer dat alternatieve vrijplaatsen zoals het Betonbos moeten wijken voor commerciële en doorgaans oervervelende nieuwbouwprojecten. Het Betonbos is een uniek stukje Groninger stadscultuur, tot stand gebracht door de inzet van haar idealistische en creatieve bewoners. Een organisch gegroeide broedplaats en ontmoetingsplek van kunst, cultuur, ecologie en innovatie, en daarmee cultureel erfgoed.</p> <p>Het Betonbos is een verrijking voor de stad Groningen. Een geplande wijk, hoe goed gepland ook, zal die cultuurwaarde nooit kunnen vervangen. De plannen voor Stadshavens betekenen het beëindigen van het Betonbos in zijn huidige vorm, daarmee een verarming van de stadscultuur, een geestelijke kaalslag.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R2a.</p>	<p>Nee</p>
R58		
<p>a. Indiener snapt dat er meer woningen moeten worden gebouwd, maar is het er niet mee eens dat daarvoor een prachtig stukje natuur moet wijken. Het beetje groen wat ervoor terug komt heeft niet de potentie van wat het hele groene Betonbos heeft.</p> <p>Het Betonbos is de groene long van de stad en heeft enorm veel verschillende planten- en diersoorten. Ecologen zijn volgens indiener zeer te spreken over dit gebied en kennen de diversiteit. Waar moeten deze dieren heen? De kleine beestjes worden met de grond gelijk gemaakt, de rest moet vluchten.</p>	<p>Een eerdere inspreker heeft eenzelfde reactie ingediend. Daarom verwijzen wij naar onze reactie bij R6c.</p> <p>Wat een mooi plan is, is subjectief. Iedereen heeft daar een andere mening over. Per deelplan wordt ook een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Het beeldkwaliteitsplan beschrijft de gewenste beeldkwaliteit van de bebouwing en de buitenruimte en bevat toetsbare criteria. Het is een verbindend element tussen landschap, architectuur</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Er broeden hier al generaties lang vogels die nu moeten wijken voor mensen in betonnen blokken. Indiener pleit voor het behoud van het mooie stuk groen. De buurt wil het graag behouden en kijkt liever niet uit op een torenhoge flat of grijze blokken jungle.</p> <p>De tekeningen zien er mooi uit, maar in werkelijkheid zijn het blokken beton met hier en daar een zielig boompje. Bouw om het Betonbos heen. Maak er een mooie plek van voor de buurt of tiny houses, of een voedselbos of een speelplek voor kinderen of een park.</p>	<p>en stedenbouw. Het plan geeft aanbevelingen en richtlijnen voor de vormgeving van bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte. Vervolgens wordt hieraan getoetst als er een vergunning voor het bouwen van woningen wordt ingediend bij de gemeente.</p>	
R59		
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.	Nee
R60		
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.	Nee
R61		
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.	Nee
R62		
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.	Nee
R63		
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.	Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R64			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R65			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R66			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
b.	Indiener wijst erop dat op het terrein van de postduiventerrein Damsterloo ruimte is voor parkeergelegenheid. Dit terrein zorg voor veel overlast.	<p>Er wordt vanuit gegaan dat indiener doelt op het terrein van de postduivenvereniging De Luchtbode aan de Mimosastraat.</p> <p>We begrijpen heel goed dat deze veranderende situatie consequenties kan hebben voor de huidige parkeersituatie van de bewoners. Op deelplanniveau gaan we graag in overleg met de bewoners om te kijken naar mogelijke oplossingen.</p>	
R67			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R68			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
R69			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R70			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R71			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R72			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R73			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R74			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
R75			
a.	Zie de samenvatting en beantwoording van reactie 20.		Nee
O1	Provincie Groningen		

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>a. Het kader voor de provincie is de provinciale omgevingsvisie en de in de Omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (POV) opgenomen instructieregels. Deze regels hebben tot doel om de doorwerking van het provinciaal beleid in gemeentelijke ruimtelijke besluiten te borgen. Op 1 januari 2024 zal de Omgevingswet in werking treden. Op dat moment zal de Omgevingsverordening provincie Groningen vastgesteld op 22 februari 2023 van kracht zijn. Daarnaast zijn de regels omtrent woningbouw in de POV een relevant thema voor dit omgevingsplan en de omgevingsplannen voor deelgebieden. Naast de Omgevingswet zal de in voorbereiding zijnde Wet versterking regie volkshuisvesting mogelijk ook in de toekomst relevant zijn voor dit omgevingsplan.</p>	<p>Bij de verdere concretisering en wijzigingen van het omgevingsplan in de toekomst zal aan de nieuwe Provinciale Omgevingsverordening getoetst worden.</p>	<p>Nee</p>
<p>b. Volgens paragraaf 2.3.7 van de motivering bestaat het voornemen om een WKO-systeem te realiseren. In het Omgevingsbesluit is het onttrekken of kunstmatig aanvullen van met meer dan 10 miljoen m³ water aangewezen als m.e.r.-plichtig. Het detailniveau van het MER Stadshavens is niet voldoende om te kunnen dienen als basis voor een nog aan te vragen omgevingsvergunning voor deze activiteit. Daarvoor zal te zijner tijd nog een m.e.r.-beoordelingsprocedure moeten worden doorlopen. In de daarvoor in te dienen aanmeldingsnotitie zullen de milieueffecten van de WKO nader moeten worden uitgewerkt om het milieubelang volwaardig mee te kunnen nemen in de besluitvorming.</p>	<p>Bij de verdere uitwerking van het energieconcept zal het milieubelang betrokken worden. Bij de uitwerking zal ook duidelijk worden of er een m.e.r.-beoordeling of m.e.r.-plicht zal gelden. De milieueffecten zullen dan nader worden uitgewerkt. Met deze wijziging van het omgevingsplan wordt deze activiteit nog niet mogelijk gemaakt.</p>	<p>Nee</p>
<p>c. Het projectgebied is divers waarbinnen heel veel verschillende habitats aanwezig zijn. Denk aan moeilijk toegankelijke bosjes, oude en nieuwe gebouwen, leegstaande fabriekspanden, graslanden, kleine afgesloten waterpartijen en ook grotere in verbinding staande wateren.</p> <p>Volgens de provincie is de opsomming van mogelijk aanwezige beschermde soorten vele malen groter dan nu wordt weergegeven. Uit een quickscan</p>	<p>De mogelijke effecten op planten- en diersoorten zijn globaal in beeld gebracht in het MER. Een ecologische quickscan is een momentopname en geeft een beeld van welke soorten we redelijkerwijs kunnen verwachten in het gebied en welke soorten daadwerkelijk zijn aange troffen. Dit kan over twee jaar weer heel anders zijn. Bij de concrete uitwerking per deelplan zal opnieuw en</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>moet nader onderbouwd worden welke soorten te verwachten zijn in de omgeving en welke – na de quickscan – niet zijn uit te sluiten. In de quickscan zijn nu voornamelijk soorten genoemd die al aangetoond zijn, niet de soorten waarvan niet kan worden uitgesloten aanwezig te zijn. Hierbij valt voornamelijk te denken aan de diverse vogelsoorten in en direct rond het projectgebied zoals zwarte roodstaart, ijsvogel, oeverzwaluw, heggenmus, spechten, etc.</p>	<p>gerichter ecologisch (veld-)onderzoek gedaan worden. Dan hebben we ook een duidelijker beeld van wat waar gaat komen.</p>	
<p>d. De provincie Groningen hanteert geen vastgestelde lijst jaarrond beschermde vogelnesten zoals deze wel opgenomen waren in de Flora en Faunawet. Daarom dient van iedere vogelsoort bepaald te worden wat het belang van aangetroffen nesten is voor de instandhouding van de lokale populatie. Gebruik van de rode lijst en de genoemde lijsten jaarrond beschermde nesten kunnen wel goed dienen als uitgangspunt.</p>	<p>Dit zal meegenomen worden bij nadere onderzoeken in de toekomst.</p>	Nee
<p>e. In de quickscan uitgevoerd door Tauw wordt verwezen naar de omgevingsverordening 2016. In 2022 is de lijst met vrijgestelde soorten geactualiseerd en zijn een aantal soorten (haas, bunzing en hermelijn) niet langer vrijgesteld in het geval van een ruimtelijke ontwikkeling. De niet meer vrijgestelde soorten dienen ook te worden meegenomen in de quickscan en, wanneer nodig, in een vervolgonderzoek.</p>	<p>De quickscan wordt hierop nu niet aangepast. Omdat deze wijziging van het omgevingsplan geen bouwrechten geeft. Dit zal meegenomen worden bij nadere onderzoeken voor de uitwerking op deelplanniveau.</p>	Nee
<p>f. Zowel de Bever als de Otter komen beiden in het plangebied voor. De oevers zijn allen inderdaad niet flauw. Recente waarnemingen in het plangebied en elders (b.v. direct in de spoortalud waar ieder uur meerdere treinen passeren) geven aan dat zeker Bever minder gevoelig voor verstoring lijkt dan eerder gedacht. In de rapportage moet nader worden onderbouwd wat het belang van het projectgebied is voor beide genoemde soorten.</p>	<p>De quickscan wordt hierop nu niet aangepast. Omdat het huidige omgevingsplan geen bouwrechten geeft en geen activiteiten toestaat die het leefgebied van deze soorten aantast. Het leefgebied van deze soorten zal betrokken worden bij nadere onderzoeken bij de uitwerking op deelplanniveau.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>g. De motivering geeft vanuit mobiliteit aanleiding tot een enkele redactionele opmerking. De provincie adviseert de motivering op deze punten aan te passen.</p> <p>Op pag. 18, paragraaf 2.1.6 staan enkele feitelijke onjuistheden over de openbaar vervoerroutes. De volgende passage is niet correct: "Ter plaatse van het Damsterdiep ligt de HOV-as Oost, met een hoogfrequente busverbinding tussen Hoofdstation Groningen en de Park+Ride Meerstad en Kardinge. Ten zuiden van het plangebied rijden bussen over de Sontweg." De juiste tekst is: "Over het Damsterdiep rijdt een HOV Q-link die hoogfrequente verbinding biedt tussen Delfzijl/Appingedam, via het UMCG en het Hoofdstation naar P+R Haren. Over de Sontweg rijdt eveneens een HOV Q-link die hoogfrequente verbinding biedt tussen Meerstad, via P+R Meerstad, het UMCG en het Hoofdstation naar Zuidlaren/Annen. Het gebied ligt binnen 5 à 10 minuten fietsen van het Hoofdstation en het station Europapark. Het plangebied Stadshavens is met het openbaar vervoer goed bereikbaar."</p> <p>Ten aanzien van pagina 42, paragraaf 3.2.1.2. tweede bullet merkt de provincie op dat de term 'Fietsroute-plus' in de regio Groningen Assen, gemeente Groningen en provincie Groningen inmiddels is vervangen door de term 'Doorfietsroute'.</p>	<p>Dank voor de reactie. De redactionele opmerkingen worden in de motivering verwerkt.</p>	<p>Ja</p>
<p>h. In paragraaf 2.1.4 van de motivering worden de bestaande vaarwegen in en om het plangebied beschreven. In algemene zin vraagt de provincie aandacht voor de nautische veiligheid in het plangebied en gaat hierover graag in overleg.</p>	<p>Er heeft inmiddels mondeling overleg plaatsgevonden met de beleidsmedewerker(s) vaarwegen. We betrekken hetgeen wat is besproken bij de verdere uitwerking van Stadshavens. Daarbij blijven we graag in gesprek met de collega's van de provincie.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie		Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
i.	In paragraaf 5.10.2 van de motivering zijn de consequenties van externe veiligheid ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Uit het onderzoek is gebleken dat voor het plangebied met name de vaarroute corridor Amsterdam - Noord-Nederland en de kegelligplaats relevant zijn. Uit de motivering kan de provincie niet opmaken of (samen met de Veiligheidsregio) de mogelijkheid van amoveren van ligplaatsen is onderzocht. De provincie adviseert de motivering hierop aan te vullen.	Het verwijderen dan wel verplaatsen van de kegelligplaats is niet onderzocht. Dit is volgens ons ook geen reële optie. Mede omdat er nabij andere kades die mogelijk als ligplaats in aanmerking zouden kunnen komen, al woningbouw gerealiseerd is dan wel woonboten liggen.	Nee
j.	Binnen het plangebied liggen door de provincie genormeerde regionale waterkeringen. Het Waterschap Noorderzijlvest heeft met de gemeente Groningen afspraken gemaakt voor het versterken van de keringen bij de Praxis. Daarnaast is uit de recente toetsing van de regionale keringen een extra versterkingsopgave naar voren gekomen voor de waterkeringen richting de stad. Het integraal meenemen van waterveiligheid in (de motivering van) het plan draagt bij aan de toekomstbestendigheid van het gebied. Het Waterschap kan een beeld geven van de levensduur van de keringen rond Stadshavens.	We hebben contact met beide waterschappen. Daarbij bespreken we onderwerpen als veiligheid en waterkeringen. Waar mogelijk gaan we 'werk-met-werk' maken.	Nee
O2 Waterschap Noorderzijlvest			
a.	Het Waterschap vond het een uitdaging om al voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet inhoudelijk te reageren op een omgevingsplan. Immers pas op 1 januari 2024 treedt ook waterschapsverordening in werking en worden de juridische en toepasbare regels van het Waterschap via werkingsgebieden ontsloten in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Deze vooroverlegreactie worden daarom benaderd vanuit de waterschapsverordening en niet vanuit de huidige Keur. Het Waterschap gaat ervan uit dat dit omgevingsplan een interactieve aanpak kent, waarin het Waterschap ook later in het proces nog zaken kunnen inbrengen en aanvullen als dat nodig is. In deze reactie wordt daarom slechts op de hoofdlijnen ingegaan.	Per uitgewerkt deelplan zal het omgevingsplan deels gewijzigd worden. In die procedure zullen we ook het Waterschap betrekken. Dan zal het plan ook concreter zijn uitgewerkt.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
b. Op de regels over water heeft het Waterschap geen op- of aanmerkingen. De wateraspecten zijn voldoende geborgd en het plan kent een goed uitgangspunt dat een bui van 73 mm/uur moet worden opgevangen zonder overlast te veroorzaken. Daarnaast kan het Waterschap instemmen met het uitgangspunt voor de ontwikkelgebieden Noordwest en Noordoost dat minimaal 20% van het gebied wordt ingericht met groen en water.	Wij waarderen het om dit bevestigd te krijgen.	Nee
c. Ook stemt het Waterschap in met de afvoerhoogte van minimaal +1.50 m NAP voor het lozen van hemelwater op het Eemskanaal. Overigens betekent het lozen van hemelwater uit de noordelijke ontwikkelgebieden op het Eemskanaal dat daarmee een watersysteem- en waterschapsgrens wordt gekruist. Waterschap Hunze en Aa's kan als bevoegd gezag van het Eemskanaal aanvullende (compensatie)eisen stellen voor het mogen lozen op het Eemskanaal.	Wij waarderen deze bevestiging. Bij de concrete uitwerking blijven wij graag met het Waterschap in overleg.	Nee
d. De noordelijke oever van het Eemskanaal (concreet de weg Eemskanaal Noordzijde) is een regionale kering. Deze kering beschermt het waterschapsgebied op die locatie tegen hoogwater op het Eemskanaal, als onderdeel van de boezem van Waterschap Hunze en Aa's. In dit plan is daarover geen beschrijving opgenomen en zijn er geen regels gesteld. Dat hoeft ook niet omdat onder de Omgevingswet in het DSO de regels van het Waterschap gelden binnen de werkingsgebieden. Toch wil het Waterschap onder de aandacht brengen dat er een zoneringsregeling geldt voor de regionale kering van variërend van 15 meter in het westelijke plandeel tot 17 meter in het oostelijke plandeel. Dat heeft mogelijk gevolgen voor onderdelen deze ontwikkeling.	We blijven in overleg met het Waterschap en hebben onder meer de afspraak gemaakt om op basis van een voorlopig ontwerp stedenbouwkundig plan de gesprekken weer op te pakken en de (on)mogelijkheden te bespreken.	Nee
e. Sinds 2021 is het Waterschap betrokken bij deze plannen. Vanzelfsprekend blijft het graag betrokken en draagt inhoudelijk bij zodat de wateraspecten	Wij blijven ook de komende jaren graag in gesprek met het Waterschap.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>een goede plek krijgen in dit plan. En het omgevingsplan Stadshavens klimaat en waterrobuust wordt ontwikkeld en aangelegd.</p>		
<p>O3 GGD Groningen</p>		
<p>a. Volgens de GGD ligt er een mooi gedegen plan met een uitgebreide MER waar gezondheid goed in is meegenomen. GGD Groningen heeft op 16 maart 2021 advies gegeven op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau van de Stadshavens. Die bevatte suggesties voor maatregelen waarmee het plangebied gezond(er) gemaakt kan worden en suggesties voor indicatoren waarmee dat kan worden getoetst. Die suggesties sloten aan bij een brede wens om Stadshavens gezond te maken. Veel van de suggesties die de GGD heeft gedaan, zijn meegenomen in het MER. In dit advies geeft de GGD een reactie en aanvullende suggesties om Stadshavens ook echt gezond te krijgen.</p>		Nee
<p>b. <u>Geluid</u>. Tref maatregelen om in ieder geval in woningen aan de binnenwaarde van 33 dB te voldoen.</p>	De eis om aan een binnenwaarde van 33 dB te moeten voldoen in woningen ligt al in de wet vast.	Nee
<p>c. <u>Gezondheidsbevordering</u>. De gemeente Groningen focust goed op gezondheid bevorderende maatregelen in het ontwerp. Belangrijk om goed te kijken en te luisteren naar de doelgroep die hier komt wonen. Een rookvrije omgeving, gezonde voedselomgeving, het stimuleren van bewegen kan nog meer aandacht krijgen. Ook het aspect veiligheid, zowel sociaal als fysiek, verdient extra aandacht op deze plek. Voor het realiseren van de gezondheidsambities is het nuttig als Stadshavens nu al zou uitstralen dat gezondheid een belangrijke ambitie is.</p>	Gezondheidsbevordering is een belangrijk thema, ook voor Stadshavens. We nemen dit mee in de verdere puitwerking op deelplanniveau.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>d. <u>Gezondheid in het gebied.</u> De gemeente Groningen streeft evenals de GGD naar een leefomgeving die de gezondheid beschermt én bevordert en die bewoners de gelegenheid biedt eigen regie te voeren. De GGD waardeert het dat de gemeente kritisch kijkt naar de normen voor lucht, geluid, geur en straling. De GGD schat in dat een substantieel deel van de nieuwe bewoners uit jonge gezinnen zal bestaan. En omdat er ook sprake is van sociale huurwoningen is het extra belangrijk om aandacht te besteden aan gezondheid.</p> <p>De GGD mist nog een goede omschrijving van de (toekomstige) populatie bewoners, omdat dit een belangrijke invloed heeft op de keuzes. Hoeveel kwetsbare groepen of mensen gaan wonen in dit gebied? (denk aan kinderen, mensen met een lage sociale status, ouderen, chronische ziekten) Welke voorzieningen zijn daarvoor nodig?</p>	<p>De ontwikkeling van Stadshavens heeft een lange looptijd. Dit kan wel 15-20 jaar duren. Daarom is op voorhand niet concreet aan te geven hoe de toekomstige populatie eruit ziet. Globaal gaan we uit van minimaal 15% sociale huurwoningen. Ook zal er een aandeel middenhuur woningen gerealiseerd worden.</p> <p>Per deelopwerking zal er eerst een nader behoefteonderzoek uitgevoerd worden naar type en aantal woningen en voorzieningen. Dat wordt vervolgens concreet vertaald naar een stedenbouwkundig plan en een wijziging van het omgevingsplan. Het onderhavige omgevingsplan geeft enkel de kaders voor de ontwikkeling, maar biedt nog geen concrete bouw mogelijkheden.</p>	Nee
<p>e. <u>Gezondheidsbescherming - geluid</u></p> <p>Met het planvoornemen worden meer woningen in een geluidbelast gebied toegevoegd, met name afkomstig van wegverkeer. Hoewel hierdoor ook afscherming voor bestaande woningen wordt gerealiseerd, zal de eerstelijns bebouwing een geluidbelasting tussen 55 en 63 dB ondervinden vanwege wegverkeerslawaai.</p> <p>Er is aan de zuidkant ook sprake van een geluidbelasting tussen 50 en 55 dB vanwege industrielawaai, dat leidt tot een gecumuleerd niveau hoger dan 55 dB. Hierbij zijn er bouwblokken waar de geluidkwaliteit van de eerstelijns bebouwing als matig tot tamelijk slecht wordt beoordeeld. Voor deze woningen is extra aandacht nodig voor geluidisolatie en compensatie. De geluidbelasting vanwege industrielawaai wordt door de planontwikkeling gereduceerd door de gedeeltelijke dezonering en het vertrek van enkele bedrijven uit het plangebied ten behoeve van de woningbouw. Daarnaast is een lichte</p>	<p>Bij de concrete uitwerking op deelplanniveau zal nader geluidsonderzoek worden uitgevoerd. Daarbij gelden de wettelijke geluidsnormen als kader.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>stijging van de geluidbelasting bij bestaande woningen berekend vanwege het extra verkeer naar het plangebied.</p> <p>Blootstelling aan omgevingsgeluid kan leiden tot gezondheidsklachten door ervaren hinder, verstoring van de dagelijkse activiteiten en stressreacties. Langdurige geluidhinder kan leiden tot hypertensie en een verhoogd risico op hart- en vaataandoeningen. De gezondheidkundige advieswaarde voor de cumulatieve geluidbelasting op de gevel van een gevoelige bestemming is maximaal 50 dB Lden en 40 dB Lnight met een maximale binnenwaarde van 33 dB Lden. De GGD gaat bij haar advisering uit van de werkelijke geluidsniveaus van alle aanwezige geluidsbronnen, en niet van (juridisch) gecorrigeerde niveaus. Vanwege (mogelijke) overschrijdingen van deze gezondheidkundige advieswaarden beveelt de GGD aan om maatregelen te nemen zodat er aan deze waarden wordt voldaan.</p>		
<p>f. <u>Gezondheidsbescherming – luchtkwaliteit</u> Met betrekking tot luchtkwaliteit wordt beschreven dat de luchtkwaliteit niet significant wijzigt door de realisatie van dit plan. De GGD kijkt dit vanuit een ander perspectief; voor de gezondheid is de blootstelling van de toekomstige bewoners aan onder andere luchtverontreiniging van verkeer, industrie, consumenten belangrijk. Er wordt voldaan aan de wettelijke grenswaarden voor NO2, PM10 en PM2,5. Echter, deze grenswaarden uit de Wet milieubeheer zijn geen gezondheidkundige advieswaarden. Voor NO2, PM10 en PM2,5 zijn geen drempelwaarden vast te stellen waaronder geen gezondheidseffecten mogelijk zijn. Zo zijn de WHO-advieswaarden voor luchtverontreiniging behoorlijk lager dan de wettelijke grenswaarden die gehanteerd worden.</p>	<p>In een binnenstedelijke situatie 50 meter afstand houden tot doorgaande wegen is vrijwel niet mogelijk. Door in het profiel van het Damsterdiep meer groen en bomen te realiseren en de waterberging te situeren tussen de nieuwe weg en de bebouwing, komen de nieuwe woningen op ruime afstand ten opzichte van de drukke weg.</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Gezondheidsrisico's voor omwonenden van drukke wegen nemen toe naarmate de afstand tot de weg kleiner is, ook wanneer de luchtkwaliteit aan de wettelijke grenswaarden voldoet. Epidemiologische studies laten zien dat mensen die langdurig dicht in de buurt van een drukke binnenstedelijke weg (meer dan 10.000 motorvoertuigen per etmaal) verblijven een groter risico hebben op negatieve gezondheidseffecten. Deze gezondheidseffecten zijn een vergroot risico op luchtwegaandoeningen bij kinderen en volwassenen, hart- en vaatziekten, vroegtijdige sterfte, een lager geboortegewicht bij pasgeborenen en mogelijk neurologische aandoeningen.</p> <p>Deze gezondheidseffecten zijn niet toe te schrijven aan één of enkele componenten van luchtverontreiniging, maar aan het volledige mengsel. Daarom is afstand houden van de weg de beste maatregel om gezondheidsrisico's te minimaliseren en raadt de GGD af om gevoelige bestemmingen, inclusief woningen, in de eerstelijns bebouwing binnen 50 meter (gemeten vanaf de rand van de weg) van wegen met een verkeersintensiteit van minimaal 10.000 motorvoertuigen per etmaal te plaatsen. In het MER wordt beschreven dat de verkeersintensiteit in het gebied varieert tussen de 9.200 en 28.000 motorvoertuigen per etmaal, afhankelijk van de straat. Door de lokale effecten van wegverkeer op de luchtkwaliteit is, vanuit gezondheidkundig perspectief, woningbouw in ieder geval binnen de zone vanaf 50 meter van de weg onwenselijk.</p>		
<p>g. <u>Gezondheidsbescherming – externe veiligheid</u> Er worden woningen toegevoegd binnen het aandachtsgebied voor externe veiligheid langs de vaarweg (deelgebied Noordoost). Dit is acceptabel binnen het juridische toetsingskader, maar heeft wel een licht negatief effect op de gezondheidsbeleving. In de komende wijzigingen van het omgevingsplan, als gevolg van de verdere invulling van de deelgebieden, worden deze</p>	De Veiligheidsregio is benaderd en heeft ook een reactie ingediend. Deze reactie is te vinden onder O4.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>doelstellingen - indien noodzakelijk - doorvertaald in planregels, zoals het spreiden van voorzieningen in de plinten van de gebouwen. De GGD neemt aan dat de Veiligheidsregio Groningen betrokken wordt om hier advies/input over te kunnen geven.</p>		
<p>h. <u>Gezondheidsbescherming – bodem</u> In het MER wordt beschreven dat de bodem wordt gesaneerd en daarmee gaat voldoen aan de kwaliteit voor wonen. De GGD adviseert om nog specifiek op verontreinigingen met asbest en lood te letten, zeker op plaatsen waar kinderen gaan spelen en eventueel moestuintjes gerealiseerd kunnen gaan worden. Lood kan ook onder de interventiewaarde gezondheidseffecten veroorzaken. Op de locatie van de brandweer is mogelijk met PFAS-houdend blusschuim gewerkt. Wanneer een locatie door ontwikkeling verandert van gebruiksfunctie, moet ook altijd gekeken worden naar mogelijke PFAS-risico's.</p> <p>Door klimaatveranderingen is er kans op veel regenval in een korte periode waardoor water moeilijker weg kan stromen. Er ontstaan plassen waarin met warmere temperaturen muggen, teken en andere plaagdieren (muizen/ratten) zich kunnen nestelen en infectieziekten kunnen verspreiden. Daarom het advies om voor goede waterafvoer en berging te zorgen en veel groen.</p>	<p>De (nog uit te voeren) onderzoeken zullen uitgevoerd worden door daartoe erkende bedrijven en voldoen aan de wettelijke kaders en eisen en omvatten alles wat nodig is (ook PFAS e.d.).</p> <p>Ter uitvoering van de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), moet de gemeente bij het wijzigen van het omgevingsplan, de toelaatbare kwaliteit van de bodem als voorwaarde voor de bouw van bodemgevoelige gebouwen vaststellen. De gemeente is hiervoor in overleg met de Omgevingsdienst. Daarbij wordt overwogen om, in navolging van het Handlingskader Voor Hergebruik Van PFAS Houdende Grond En Baggerspecie van het Ministerie van IenM, grenswaarden voor PFAS op te nemen. Daarnaast overweegt de gemeente om aanvullend op de grenswaarden voor de bodem-functieklasse wonen op grond van het Besluit bodemkwaliteit, grenswaarden voor PFAS voor het gebruik van grond en baggerspecie op te nemen. Dit om voldoende waarborg voor de gezondheid van de gebruikers van het gebied te bieden.</p> <p>Verder is er zeker aandacht voor de klimaatveranderingen en ons beleid is daar ook op gestoeld. In de</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
	uitwerking van de (detail)plannen zal daar zeker rekening mee gehouden worden.	
<p>i. <u>Gezondheidsbescherming – hitte</u> Denk bij het inrichten van de omgeving aan het planten van voldoende groen. Aanleg van groen kan helpen om de hittestress op straat te verminderen. Richt bijvoorbeeld speelplaatsen schaduwrijk in. Zorg voor voldoende groen en water om gebouwen, zodat deze ruimte klimaatbestendig wordt ingericht en (extreme) hitte wordt tegengegaan.</p>	Dit zijn zeker aandachtspunten die we meenemen bij de concrete uitwerking van de deelplannen.	Nee
<p>j. <u>Tijdelijke hinder in aanlegfase</u> Over de aanlegfase wordt in het MER beschreven dat bouwwerkzaamheden en nog niet volledige vormgeving van het gebied licht negatieve uitkomsten geeft voor gezondheid. De GGD adviseert om de bewoners van het gebied correct en tijdig te informeren over werkzaamheden waar men last van kan hebben, en de hinder hiervan zoveel mogelijk te beperken. Het is wenselijk om hierbij verder te kijken dan alleen de juridische kaders over toegestane hinder om met elkaar een leefbare situatie te creëren.</p>	De communicatie over werkzaamheden wordt doorgaans uitgevoerd door de aannemer die ter plaatse aan het werk gaat. Stadshavens ziet erop toe dat omwonenden en andere betrokken tijdig, juist en actueel worden geïnformeerd. Daarvoor worden ook de middelen van Stadshavens gebruikt zoals de website, het informatiecentrum en de nieuwsbrieven. Veel aannemers werken tegenwoordig met de BouwApp. Daar zijn goede ervaringen mee.	Nee
<p>k. <u>Gezondheidsbevordering</u> Uit het rapport: <i>In het plangebied wordt maximaal ingezet op gezondheidsbevordering. De nieuwe woonwijk wordt autoluw ingericht, met veel aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Door de auto te weren uit de openbare ruimte, krijgen groen en water meer ruimte. Dit bevordert de belevingswaarde van de wijk, maar hierdoor ontstaat ook meer ruimte voor ontmoetingsplekken en het veilig kunnen buitenspelen van kinderen. Door de voorzieningen in de plint goed te spreiden over het gebied, ontstaan ook meerdere ontmoetingsplekken. Door in te zetten op duurzame mobiliteit wordt fietsen</i></p>	Bedankt voor deze opmerking.	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p><i>en lopen ook meer gestimuleerd. Het verbeteren van de fietsverbindingen versterkt dit nog. Binnen het plangebied worden groen-blauwe aders gecreëerd en wordt natuurinclusief gebouwd, zowel voor de beleving van de buitenruimte als voor het voorkomen van hittestress, voor waterberging en voor de bevordering van biodiversiteit. Daarnaast wordt het Havenpark ingericht als ontmoetings-, cultuur-, beweeg- en sportpark. Langs het water wordt ook een groene zone ingericht waar op warme dagen verkoeling kan worden gezocht. Er zijn enkele plekken waar sprake kan zijn van windhinder of windgevaar.</i></p> <p>Dit is een goed uitgangspunt voor gezondheidsbevordering. Voor de reactie op deze plannen houdt de GGD de aandachtspunten van het gemeentelijk beleid aan.</p>		
<p>l. <u>Actief Burgerschap</u> Uiteraard is het belangrijk om in te schatten welke doelgroep komt wonen in het gebied en deze en de huidige bewoners mee te nemen in de keuzes. Wat hebben inwoners nodig om in hun omgeving gezond te kunnen leven?</p>	<p>Stadshavens krijgt een steeds groter bestand van belangstellenden. Die groep zal de komende tijd op dit soort thema's bevestigd worden, zodat ook de inbreng van de mogelijk nieuwe bewoners betrokken wordt.</p>	<p>Nee</p>
<p>m. <u>Bereikbaar Groen</u> Mooi dat er veel wordt ingezet op een groene wijk. Dit levert veel voordelen. Houdt rekening met allergeniciteit, bestuivingswijze en de lengte van de pollen-periode. Het geeft een kans voor vruchtdragende bomen en struiken in verband met gezonde voeding.</p>	<p>De gemeente Groningen heeft een bepaald groenbeleid en dat volgen wij als Stadshavens. Er wordt zeker ingezet op diversiteit van soorten en daarbij verliezen we zeker het ecologische aspect niet uit het oog.</p>	<p>Nee</p>
<p>n. <u>Actief Ontspannen</u> Mooi dat er aandacht is voor een park in de omgeving met recreatiemogelijkheden. Wordt het water betrokken bij deze mogelijkheden? Kunnen bewoners watersporten, zwemmen? Is de waterkwaliteit hiervoor voldoende en</p>	<p>Het Eemskanaal is een doorvaarroute voor beroepsvaart. Het is niet wenselijk om in een dergelijke vaarroute mensen te laten zwemmen. Bij de herinrichting van de kade zullen wel passages gerealiseerd worden,</p>	<p>Nee</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>wordt deze gemonitord? Hoe zit het met de veiligheid voor kleine kinderen en de waterkant? Kunnen mensen uit het water komen? Hoe verhoudt dit zich met vaarverkeer? Als het grote water in de zomer niet gebruikt kan worden voor recreatie is het misschien de moeite om te kijken naar alternatieven in de wijk waar bewoners verkoeling kunnen vinden. Denk aan een (speel)fontein of een zwemplas. Actief ontspannen moet aansluiten bij de doelgroep. Voor pubers kan een (ietwat afgelegen) skatebaan belangrijk zijn, voor kinderen speeltoestellen.</p>	<p>voor zover die er nu niet al zijn, om – bij calamiteiten – mens en dier uit het water te kunnen laten/halen.</p> <p>Bij de concrete deeluitwerking zal aandacht zijn voor voldoende schaduwplekken waar mensen verkoeling kunnen vinden. Ook het ontwerpen en inrichting van spelen sportplekken voor verschillende doelgroepen vindt plaats op deelplanniveau.</p>	
<p>o. <u>Gezond verplaatsen</u> Mooi dat fietsen en lopen door de wijk prioriteit krijgt. Wel vraagt de GGD af of de doorfietsroute duidelijk afgebakend wordt door de wijk? Hier zullen snelle fietsers en misschien transportfietsen gebruik van maken. Het mengen van deze functies met spelende kinderen is niet gewenst.</p>	<p>Dit is een aandachtspunt voor de concrete uitwerking op deelplanniveau.</p>	Nee
<p>p. <u>Gezond bouwen</u> Wat betreft voorzieningen is het de moeite om te overwegen om kinderopvang en een basisschool te plannen in de wijk. Als er veel jonge gezinnen komen wonen, zullen kinderen veilig in de eigen wijk naar opvang en school moeten kunnen gaan. De voorzieningen in de Oosterpark zijn relatief ver en de kinderen moeten fietsend of lopend door een gebied met intensief verkeer. Indien kinderen wel in deze andere wijk naar school gaan zorg dan voor een veilige fiets-/looproute naar deze voorzieningen.</p> <p>Hetzelfde geldt voor andere voorzieningen als winkels en horeca. Uiteraard is een gezonde bouw belangrijk, zorg ook voor plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en eventueel samen koken en eten, bijeenkomsten organiseren, sporten en ontspannen.</p>	<p>In onze beantwoording van reactie O3d hebben wij al aangegeven dat er per deeluitwerking eerst een behoefteonderzoek uitgevoerd worden naar type en aantal woningen en voorzieningen. Uit het behoefteonderzoek zal blijken of en in welke mate er behoefte is aan de door de GGD genoemde voorzieningen.</p> <p>Het faciliteren van spelen en sporten in de openbare ruimte is een belangrijk speerpunt voor ons binnen de gehele gemeente. Dit heeft niet alleen een functie voor de recreatie en de gezondheid, maar draagt ook bij aan versterking van de sociale samenhang in een wijk. Hoe dit concreet ingevuld wordt in Stadshavens is op dit moment nog niet bekend.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Roken is nog altijd de veroorzaker van de meeste ziekte en sterfte in Nederland en voorkomen dat kinderen gaan roken levert de grootste gezondheidswinst op. Het doel is daarom dat kinderen opgroeien zonder dat ze iemand zien roken. Het initiatief van de Rookvrije Generatie waarbij ook Groningen zich heeft aangesloten richt zich op een rookvrije omgeving. Het rookvrij verklaren van alle plekken waar kinderen dominant aanwezig zijn in Stadshavens helpt daarbij. Gezondheidseducatie kan de rookvrije omgeving versterken.</p>		
<p>q. <u>Gezonde voeding</u> Voor gezonde voeding heeft de GGD nog enkele aanvullende opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen kindermarketing van ongezonde producten in openbaar gebied • Geen snackbars, fast food binnen 500 meter van plaatsen waar veel kinderen komen. • Stimuleer de verkoop van gezonde voeding in de omgeving. • Realiseer samen met de bewoners kleinschalige moestuinen, met name in buurten met veel sociale woningbouw • Realiseer een groot aantal watertappunten • Vruchtdragende bomen en moestuinen stimuleren ontmoeting. 	<p>Bedankt voor de suggesties. Dit zijn aandachtspunten die bij een verdere uitwerking op deelplanniveau betrokken worden.</p>	<p>Nee</p>
<p>r. <u>Veiligheid</u> Nieuw toegevoegd aan het gemeentelijk gezondheidsbeleid is het aspect fysieke en sociale veiligheid. Dit verdient ook aandacht in de nieuwe wijk. De risico's van het water in de wijk is al genoemd. Omdat de wijk dicht bij het uitgaanscentrum in de stad is, moet ook aandacht komen voor drugsgebruik en overlast in de wijk.</p>	<p>Er zal zeker aandacht en inzet zijn voor het voorkomen van drugs- en andere vormen van overlast. Dit zijn echter geen aspecten die we kunnen regelen in het omgevingsplan.</p>	<p>Nee</p>
<p>s. <u>Algemeen/overig</u></p>	<p>Zoals reclamant onder inspraakreactie O3.k zelf ook al heeft geconstateerd, wordt in de motivering - in navolging van de G6-kernwaarden zoals vastgelegd in het</p>	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>De tabellen met opbrengsten zijn niet allemaal duidelijk. Waar verlies van gezondheid dreigt, adviseert de GGD hier aandacht aan te besteden. Maatregelen in de fysieke ruimte kunnen worden versterkt door sociale initiatieven. De GGD kan adviseren over erkende interventies.</p> <p>Voor het realiseren van de gezondheidsambities is het nuttig als Stadshavens nu al zou uitstralen dat gezondheid een belangrijke ambitie is. Dat bereidt ook toekomstige bewoners, sportclubs, bedrijven voor op de maatregelen die in het plan staan en nodigt bijvoorbeeld aanbieders van gezond eten en drinken uit om zich daar te gaan vestigen.</p>	<p>gemeentelijk beleid voor een gezonde stad (Healthy Ageing Visie) - al maximaal ingezet op gezondheidsbevordering.</p> <p>Met betrekking tot het bevorderen van de vestiging van bijvoorbeeld aanbieders van gezond eten en drinken binnen Stadshavens wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie op inspraakreactie O3.q. Dit zijn aandachtspunten die bij een verdere uitwerking van de deelgebieden worden betrokken.</p> <p>De wijziging van het omgevingsplan zal moeten voldoen aan de voorwaarden die daaraan in de Omgevingswet worden gesteld. Dit houdt in dat met het omgevingsplan onder meer voldoende waarborgen voor de gezondheid van de gebruikers van het gebied moeten worden geboden. In navolging op de instructieregels van het Bkl zullen hiervoor regels op gebied van de verschillende milieuthema's worden opgenomen. Deels zijn deze al in de bruidsschat als onderdeel van het tijdelijke deel aan het omgevingsplan verbonden. De reikwijdte van het thema gezondheid is breder dan deze milieuthema's. Bij de komende wijzigingen van het omgevingsplan, waarmee de daadwerkelijke transformatie van Stadshavens mogelijk wordt gemaakt, zal aan deze verbrede reikwijdte invulling worden gegeven.</p>	
O4	Veiligheidsregio Groningen (VRG)	
a.	Het advies van de veiligheidsregio bestaat uit twee delen:	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<ul style="list-style-type: none"> • Het eerste deel bestaat uit het advies op het voorontwerp vanuit onze algemene adviesrol op het onderdeel 'Veiligheid'. • Het tweede deel bestaat uit de reactie als direct belanghebbende. 		
<p>b. Op diverse plaatsen komt veiligheid terug in de omgevingsplanregels. Voorbeelden daarvan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artikel 101 t/m 103 Bluswater en bereikbaarheid • Paragraaf 4.3.2 Veiligheid • Artikel 48 Specifieke zorgplicht - overstromingsrisico • Artikel 295 Zorgplicht werken en werkzaamheden - beschermen omgeving • Paragraaf 11.5.2 Culturele activiteiten • Paragraaf 12.2.1 Evenementen (gereserveerd) • Artikel 403 Voorkomen rookoverlast opslag buiten - vergunningplicht • Artikel 419 Algemene beoordelingsregel bouwen - voorzieningen voor hulpverleningsdiensten • Afdeling 17.7 Beoordelingsregels externe veiligheid • Afdeling 18.2 Beoordelingsregels veiligheid • Paragraaf 21.3.2 Veiligheidsregio/Artikel 499 Advies Veiligheidsregio <p>Met deze regels draagt de gemeente bij aan het vergroten van de veiligheid. De VRG denkt dat een aantal regels nog doorontwikkeld, scherper of specifieker gemaakt kunnen worden.</p> <p>Ook ziet de VRG mogelijkheden om voor een aantal activiteiten nog aanvullende regels te stellen. Voorbeelden daarvan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energietransitie activiteiten • Gevolgbeperking extreme neerslag 	<p>Wij gaan graag op uw aanbod in om samen met u over deze regels van gedachten te wisselen. Dit heeft plaatsgevonden in juni 2023. Naar aanleiding hiervan is er een aantal wijzigingen doorgevoerd in de regels van het omgevingsplan.</p>	<p>Ja</p>

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<ul style="list-style-type: none"> • Evenementen • Zorgcontinuïteit • Milieubelastende activiteiten <p>Het doorontwikkeld, scherper of specifieker maken van de regels en het toevoegen van nieuwe regels is volgens de VRG een iteratief proces waarbij ook de haalbaarheid, relevantie of ambitie relevant is. Tevens moeten de ideeën van de VRG passen binnen de gebruikte regelsystematiek en in integrale samenhang met andere onderdelen van het omgevingsplan mogelijk zijn. Het lijkt de VRG daarom niet zinvol de ideeën voor doorontwikkeling in deze fase geheel op papier uit te werken in dit advies. De VRG stelt voor in gezamenlijk overleg te bespreken of de planregels nog aanpassingen behoeven.</p>		
<p>c. Binnen het plangebied Stadshavens bevindt zich de huidige brandweerlocatie aan de Sontweg. Dit is een uitrukkazerne, een oefenlocatie en een kantoorlocatie.</p> <p>De VRG streeft samen met de gemeente naar nieuwe huisvesting voor de VRG op een andere locatie. Enerzijds voldoet het huidige gebouw in gebruik, onderhoudsbehoefte en duurzaamheid niet meer aan de eisen des tijds. Anderzijds maakt de huidige locatie onderdeel uit van het onderhavige studiegebied waarvoor de gemeente woningbouwplannen heeft. Functies als een oefenterrein passen niet op de te herontwikkelen Stadshavens in een stedelijke woonomgeving. In gezamenlijkheid uitgevoerde massastudies hebben geleid tot kansrijke ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden op een 2-tal vervangende locaties. Voor deze locaties zijn inmiddels programma's van eisen ontwikkeld die binnenkort ter besluitvorming aan het bestuur van de VRG worden voorgelegd. Het vrijspelen van de huidige locatie aan de Sontweg</p>	<p>Het gebruik van de locatie voor onder meer de oefenactiviteiten van de VRG hebben wij met het omgevingsplan onder het overgangsrecht gebracht. Wij hebben begrepen dat het Algemeen Bestuur van de VRG medio dit jaar heeft besloten dat de verhuizing van de VRG doorgaat. Verwachting is dat deze in het eerste kwartaal van 2029 plaatsvindt. Daarop hebben wij het overgangsrecht aangepast. Deze termijn is te verlengen.</p> <p>Wij zijn en blijven in goed gesprek met de VRG over de verplaatsing en nieuwbouw. Het omgevingsplan biedt de mogelijkheid om via maatwerkvoorschriften de overgangstermijn te verlengden of te verkorten. Indien nodig verlengen we de termijn van het overgangsrecht.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>ten behoeve van de door de gemeente beoogde herontwikkeling komt daarmee weer een stap dichterbij. De VRG spreekt dan ook de verwachting uit dat met gezamenlijke inspanning de verdere ontwikkeling van Stadshavens gelijk op kan lopen met de herhuisvesting van VRG en Brandweer. Als streefdatum voor realisatie is daarbij het jaar 2028 uitgesproken.</p> <p>Echter, het verplaatsen van de kazerne is een complex proces. En de noodzaak voor het continueren van de dienstverlening en functionaliteit vanuit de huidige brandweerkazerne aan de Sontweg tot de herlocatie afgerond is, is evident. De milieueffecten van de kazerne op de omgeving kunnen dan ook langer bestaan dan de geprognosticeerde realisatiedatum, aangezien er ondanks de beoogde planning nog geen zekerheid is met betrekking tot zowel aanschaf als daadwerkelijke realisatie van de vervangende locaties.</p> <p>Daarom hanteert de VRG als formeel standpunt dat in het omgevingsplan ervan uitgegaan moet worden dat de brandweerkazerne inclusief oefenplaats op de huidige plaats (vooralsnog) aanwezig blijft. De huidige locatie zal daarmee tot aan het moment van daadwerkelijke verplaatsing significante effecten blijven hebben op met name de geluidsbelasting naar de omgeving. Dit betreft zowel de oefenactiviteiten op het kazerne terrein als de activiteiten rond de uitruk van brandweerwagens. Het is dus nog niet mogelijk om uit te gaan van herhuisvesting van de oefenlocatie.</p> <p>In het omgevingsplan zijn o.a. regels over de brandweerkazerne opgenomen; in artikel 514 Specifiek overgangsrecht ontwikkelingsgebied Stadshavens deelgebied Zuidwest oefenlocatie brandweer. De functie van oefenlocatie is onder het overgangsrecht gebracht en na een bepaalde datum mogen die activiteiten niet meer plaatsvinden op deze locatie.</p>		

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>In het kader van een gezamenlijk streven en inspanning om tot herhuisvesting te komen, kan de VRG deze keuze volgen. Echter, de herhuisvesting van de oefenlocatie is nog in een ontwikkelstadium. Zowel financieel als juridisch zijn hierover nog geen besluiten genomen. Daarom is het nog niet mogelijk om hiervan uit te gaan.</p> <p>De VRG adviseert om voor de vaststelling van het omgevingsplan uit te gaan dat de oefenlocatie met bijbehorende milieubelasting, zoals vastgelegd in de huidige milieuvergunning, gehandhaafd blijft. Pas als de herhuisvesting van de oefenlocatie geborgd is, kan een einddatum van het overgangsrecht voor de oefenlocatie van de brandweer bepaald worden.</p>		
<p>d. De brandweerkazerne aan de Sontweg heeft één milieuvergunning. Daarin is geen onderscheid gemaakt in milieubelastende activiteiten (waaronder geluid) van de uitrukkazerne, oefenlocatie en kantoorlocatie. Mocht de oefenlocatie op termijn verplaatst worden naar een andere locatie (en zonder effecten op dit plangebied) dan kunnen de uitrukkazerne en de kantoorlocatie (vooralsnog) aan de Sontweg blijven. De milieueffecten van de activiteiten van de uitrukkazerne en de kantoorlocatie zijn echter niet in beeld gebracht en daarmee is met de impact op de planontwikkeling geen rekening gehouden. Tevens dient die milieubelasting dan ook eerst in een nieuwe omgevingsvergunning vastgelegd te zijn om de continuïteit van onze bedrijfsprocessen te waarborgen.</p>	<p>In navolging op deze zienswijze wordt er bij deze wijziging van het omgevingsplan rekening mee gehouden dat de brandweerkazerne, met inbegrip van de oefenlocatie in werking zal zijn. Met deze wijziging van het omgevingsplan worden in de omgeving van de kazerne nog geen nieuwe gevoelige gebouwen mogelijk gemaakt. Ter voorbereiding op de komende wijzigingen van het omgevingsplan, waarmee dergelijke ontwikkelingen wél mogelijk worden gemaakt, wordt onderzocht of daarmee sprake zal zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.</p>	
<p>e. Verder zal de beoogde nieuwe locatie van de brandweerkazerne op de Arriva-locatie naast het plangebied Stadshavens, nieuwe - momenteel nog niet bestaande - milieueffecten op het gebied Stadshavens geven. De VRG gaat er vanuit dat, als het planalternatief van de bestaande brandweerkazerne op de Sontweg niet langer opportuun zal zijn, de dan optredende milieueffecten</p>	<p>Voor zover ons bekend zal de oefenlocatie van de VRG niet meeverhuizen naar de Arriva-locatie. Daarom verwachten wij niet dat de vestiging van de VRG hier onoverkomelijke milieueffecten heeft. Dat wordt bekeken</p>	

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>vanuit de Arriva-locatie op de planvorming van de Stadshavens, conditioneel zullen zijn.</p>	<p>op het moment er een concreet plan ligt voor de Arriva-locatie. Woningbouw op de huidige locatie van de VRG valt buiten deze wijziging van het omgevingsplan.</p>	
<p>f. Er is goed contact tussen gemeente en VRG, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Dat geeft de VRG vertrouwen dat er samen invulling gegeven kan worden aan een goede ontwikkeling van Stadshavens en dat de kennis, expertise en belangen van de VRG op een efficiënte wijze worden ingezet. De VRG hoopt dat de gemeente dat vertrouwen ondersteund door heldere toezeggingen in de verdere ontwikkelingen van Stadshavens, zowel voor het omgevingsplan in het algemeen als voor de borging van de continuïteit van de oefenlocatie aan de Sontweg 10.</p>	<p>Wij zijn ook blij met de goede contacten en constructieve houding van de VRG. Wij hopen dat we, met gebruikmaking van de expertise van de VRG, de komende jaren Stadshavens kunnen ontwikkelen tot een mooie, veilige en diverse wijk.</p>	Nee
<p>O5 TenneT TSO B.V.</p>		
<p>a. Binnen de grenzen van het omgevingsplan bevindt zich een ondergrondse 110KV hoogspanningsverbinding Groningen Bloemsingel-Groningen Hunze. Deze is in eigendom en beheer van TenneT. Deze kan beperkingen opleveren voor het gebruik van de gronden.</p> <p>Er gelden veiligheidsafstanden om de veiligheid van personen en goederen te waarborgen. Verder is van belang dat deze verbindingen altijd bereikbaar zijn en blijven voor onderhoud, storing en/of calamiteiten.</p> <p>TenneT is van mening dat in het omgevingsplan onvoldoende rekening is gehouden met de bescherming van de belangen van deze hoogspanningsverbinding. Op de verbeelding ontbreekt het tracé van de aanwezige ondergrondse hoogspanningsverbinding. Verzocht wordt de belemmerde strook</p>	<p>Omdat Stadshavens een lange ontwikkeltermijn heeft en de door TenneT genoemde hoogspanningsverbinding in 2024 weg is, hebben we hier geen rekening mee gehouden in het MER en hebben we hier ook geen regels voor opgenomen in de wijziging van het omgevingsplan. Bovendien maakt deze wijziging van het omgevingsplan nog niet de bouw van nieuwe woningen mogelijk.</p> <p>Verder komen de woningen en de daarvoor benodigde WKO op heel ruime afstand van de ondergrondse hoogspanningsverbinding.</p>	Ja

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>van deze kabelverbinding op de verbeelding aan te geven en aan deze strook de bestemming 'Leiding – Hoogspanning' toe te kennen. Hiervoor kunnen regels uit het geldende bestemmingsplan '110 kV kabelverbinding Groningen, Hunze – Bloemsingel' worden overgenomen.</p>	<p>We hebben wel oog voor de zorgen van TenneT. Daarom passen we het omgevingsplan aan en nemen we de te vervallen 110kV kabelverbinding op. We koppelen hier een overgangsregel aan. Het overgangsrecht zal gelden voor de termijn, zoals genoemd in het geldende bestemmingsplan '110kV kabelverbinding Groningen, Hunze – Bloemsingel', zijnde 2 jaar na vaststelling van het bestemmingsplan (28-9-2024).</p>	
<p>b. In paragraaf 4.4 van het MER is in figuur 4-6 een warmtebron nabij de ondergrondse hoogspanningsverbinding voorzien. Onduidelijk is of deze warmtebron is gelegen binnen de belemmerde strook. Zolang de ondergrondse hoogspanningskavel in gebruik is en de warmtebron in de belemmerde strook wordt gesitueerd, zal via een beïnvloedingsberekening (o.a. geothermisch onderzoek in de warmtegeleidbaarheid en kathodische e.d.) aangetoond moeten worden wat voor effecten deze activiteit op de ondergrondse hoogspanningsverbinding heeft.</p>	<p>Met deze wijziging van het omgevingsplan wordt de WKO nog niet mogelijk gemaakt. Mogelijk dat dan nog een m.e.r.-beoordeling of m.e.r.-plicht geldt. Bij de verdere uitwerking hiervan zal er rekening gehouden worden met eventuele beperkingen in de ondergrond.</p> <p>Overigens gaan we ervanuit dat tegen de tijd dat de concrete uitwerking van het energiesysteem is uitgewerkt, de hoogspanningsverbinding van TenneT inmiddels verlegd is.</p>	Nee
<p>c. In paragraaf 9.3 van het MER wordt in de subparagraaf 'zetting en seismiteit' beschreven welke ondergrondse infrastructuur aanwezig is. Voor de ondergrondse hoogspanningsverbinding geldt een vergelijkbare gevoeligheid voor zettingsschade als de hogedruk aardgasleiding. Hoewel de verbinding op den duur komt te vervallen, zal zolang deze in bedrijf is, de leveringszekerheid en veiligheid gegarandeerd moeten blijven.</p>	<p>Mogelijke effecten op de hoogspanningsverbinding van TenneT zijn niet onderzocht omdat al bekend was dat deze in 2024 verplaatst zou zijn naar buiten het plangebied. Naar verwachting zal er ook niet vóór 2024 gebouwd worden, dan wel vindt dit plaats op geruime afstand van de hoogspanningsverbinding. We gaan het MER hier niet op aanpassen.</p>	Nee

Inhoud inspraakreactie	Standpunt gemeente	Wijziging omgevingsplan en/of MER
<p>Uit de MER en bijlage 4 (milieueffecten WKO Stadshavens Groningen t.b.v. MER) is niet ingegaan op de effecten van WKO op de ondergrondse hoogspanningsverbinding. Dit moet in de het MER en het rapport beter inzichtelijk worden gemaakt.</p> <p>Verzocht wordt om beter in de MER op te nemen hoe de leveringszekerheid en veiligheid van de hoogspanningsverbinding in relatie tot de gewenste worden gewaarborgd.</p>		

Zowel de NAM als de Omgevingsdienst Groningen zien geen aanleiding om inhoudelijk te reageren.